

ความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาล
และประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

นาง จิราพรรณ เบญญศรี

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

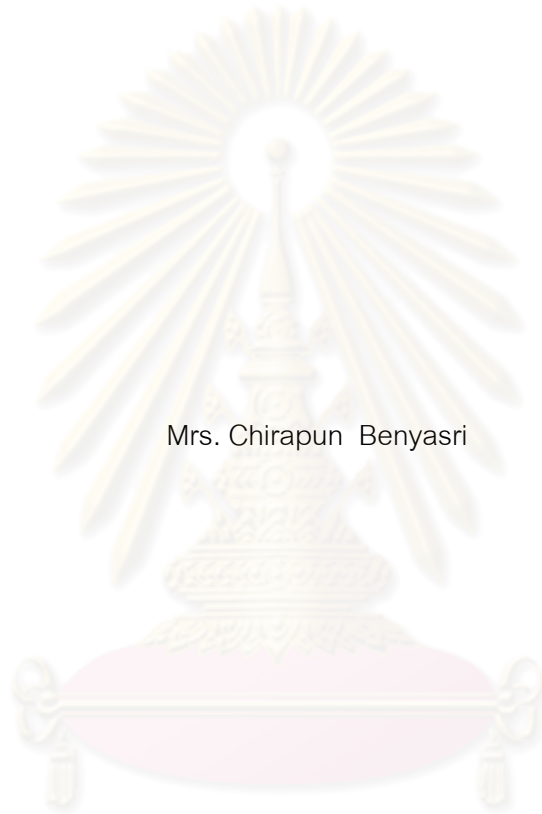
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STRESS AND ASSOCIATED FACTORS AMONG TEACHER WHO TEACH LEARNING
DISABLED KINDERGARTNERS AND ELEMENTARY STUDENTS IN SCHOOLS
UNDER A SUPERVISION OF THE OFFICE OF THE PRIVATE
EDUCATION COMMISSION

Mrs. Chirapun Benyasri

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครูที่สอนนักเรียนพิการ
ทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา
ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นาง จิราพรรณ เบญญศรี

สาขาวิชา

สุขภาพจิต

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิง ชูติมา หุ่มเรืองวงษ์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลบัณฑิต

 คณบดีคณะแพทยศาสตร์

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ อติศร ภัทราดุสย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิง รัศมน กัลยาศิริ)

 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิง ชูติมา หุ่มเรืองวงษ์)

 กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(นายแพทย์ วิทยา วันเพ็ญ)

จิปาถะพรรณ เบญญศรี : ความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. (STRESS AND ASSOCIATED FACTORS AMONG TEACHERS WHO TEACH LEARNING DISABLED KINDERGARTNERS AND ELEMENTARY STUDENTS IN SCHOOLS UNDER A SUPERVISION OF THE OFFICE OF THE PRIVATE EDUCATION COMMISSION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:ศศ.พญ.ชุตินา หุ่มเรืองวงษ์, 159 หน้า.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เพื่อศึกษาระดับความเครียด และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครู ที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 202 ราย โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามปัจจัยด้านการทำงาน (เกี่ยวกับข้อมูลการสอน และภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ) แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน แบบสำรวจความเครียดจากการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ Chi-Square Test และ Logistic Regression Analysis โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา พบว่า ระดับของความเครียดจากการทำงานครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$) โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ได้แก่ การเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ และการสอนและดูแลนักเรียนพิการทางการศึกษาประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษา ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ได้แก่ รายได้ส่วนตัวต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท การสอนวิชาภาษาอังกฤษในนักเรียนปกติล้วน และการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานไม่ดี

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา.....สุขภาพจิต.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2553.....

Sirirattana Pongthong
ป.น. ๗๕๖๓

5274952230 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEYWORDS : STRESS / TEACHERS / LEARNING DISABLED STUDENTS / SCHOOL

CHIRAPUN BENYASRI : STRESS AND ASSOCIATED FACTORS AMONG
TEACHER WHO TEACH LEARNING DISABLED KINDERGARTNERS AND
ELEMENTARY STUDENTS IN SCHOOLS UNDER A SUPERVISION OF THE
OFFICE OF THE PRIVATE EDUCATION COMMISSION. THESIS ADVISOR :
ASST. PROF. CHUTIMA ROOMRUANGWONG, M.D., 159 pp.

This research is to study levels of stress and associated factors among teachers who teach learning disabled kindergartners and elementary students in schools under a supervision of the office of the private education commission.

Samples were 202 of teachers who teach learning disabled kindergartners and elementary students in schools under a supervision of the office of the private education commission. Self-report questionnaires including general personal background information questionnaire, work related factors questionnaire (teaching information questionnaire and workload & responsibilities questionnaire), relationship with commanders and colleagues questionnaire and working stress questionnaire were completed by all subjects. Data analysis was done by using statistical values such as Chi-Square test and Logistic Regression Analysis with statistical significance of 0.05

The study found that:

1. Levels of stress and associated factors among teachers who teach Learning disabled kindergartners and elementary students in schools under a supervision of the office of the private education commission is at low level ($\bar{X} = 2.20$)

2. Factors associated with stress within the statistical significance with $p < 0.05$ consisted of attending teaching and special educational personnel trainings program and experience in teaching learning-disabled students who were delayed in speech and language disorder. Factors associated with stress within the statistical significance of $p < 0.01$ consisted of monthly personal income with amount greater than 10,000 baht ($> 10,000$ THB./month), teaching English to normal student classes and relatively poor relationship with colleagues.

Department : Psychiatry

Student's Signature *Chirapun Benyasri*

Field of Study : Mental Health

Advisor's Signature *Chutima Roomruangwong*

Academic Year : 2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยระลึกถึงพระคุณของทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงชุติมา หุ่่มเรื่องวงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนข้อคิดเห็นและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงรัศมีน กัลยาศิริ ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และนายแพทย์วิทยา วันเพ็ญ ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ทศพล บุญธรรม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้ “แบบสอบถามเกี่ยวกับภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน และแบบสอบถามความเครียดจากการทำงาน”

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ธุรการภาควิชาจิตเวชศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้การช่วยเหลือและให้ความสะดวกระหว่างที่ผู้วิจัยเข้ามาศึกษา รวมถึงการให้กำลังใจจากเพื่อนๆ ปริญญาโทที่มอบมิตรภาพ ให้ความรัก ให้ความหวังดี และให้ความเป็นห่วงซึ่งกันและกันเสมอมา

สิ่งสำคัญ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีอาจสำเร็จลงได้ หากมิได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ และกำลังใจที่สำคัญยิ่งจากคุณพ่อ คุณแม่ สามี และบุตร ซึ่งเปรียบเสมือนกำลังใจทุกอย่างแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ ในความกรุณาไว้อย่างสูงสุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายของความเครียด.....	10
ความเครียดในการปฏิบัติงาน.....	17
ความหมายของเด็กพิการทางการศึกษา.....	23
การจัดการเรียนร่วม.....	30
ความหมายของครูการศึกษาพิเศษ.....	37
ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย.....	44
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล.....	63
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับความเครียดโดยใช้สถิติ Chi-square test.....	92
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายความเครียด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์. ถดถอยโลจิสติก Logistic regression analysis.....	108
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
สรุปผลการวิจัย.....	111
อภิปรายผล.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	122
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	123
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก.....	136
ภาคผนวก ก ข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัยและใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย.....	137
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	146
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	159

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงค่าจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไป.....	63
2 แสดงค่าจำนวนร้อยละข้อมูลการเจ็บป่วยทางกายและทางจิตเวช.....	69
3 แสดงค่าจำนวนร้อยละข้อมูลการสอน.....	71
4 แสดงค่าจำนวนร้อยละข้อมูลการสอนนักเรียนปกติล้วน.....	74
5 แสดงค่าจำนวนร้อยละข้อมูลการสอนนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน.....	76
6 แสดงค่าจำนวนร้อยละข้อมูลการสอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษา.....	78
7 แสดงค่าจำนวนร้อยละของข้อมูลการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ....	80
8 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของประเภทนักเรียนพิการทางการศึกษาที่รับผิดชอบ..	82
9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน.....	83
10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ	84
11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา.....	85
12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน.....	86
13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงาน..	87
14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงานด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน.....	88
15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงานด้านร่างกาย.....	89
16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงานด้านจิตใจ.....	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงาน ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน.....	91
18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด.....	92
19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียด.....	95
20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบ สอนรวมทุกระดับชั้น.....	96
21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบ สอนนักเรียนปกติล้วน.....	98
22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบ สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน.....	100
23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบ สอนร่วมระหว่างนักเรียนพิการทางการศึกษาและนักเรียนปกติ.....	102
24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทความพิการในนักเรียนที่รับผิดชอบกับ ความเครียดจากการทำงานของคุณ.....	104
25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำงานและปัจจัยด้านจิตสังคมกับ ความเครียดจากการทำงานของคุณ.....	106
26 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายภาวะความเครียด โดยการวิเคราะห์ถดถอย โลจิสติก(Logistic regression analysis).....	108

สารบัญภาพ

หน้า

1	แสดงบุคลากรครูที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม.....	40
2	แสดงบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือเด็ก.....	41

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเครียดจากการทำงานส่งผลต่อความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ และประสิทธิภาพในการทำงาน ภาวะความเครียดที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อตนเอง บุคคลรอบข้าง สังคม และประสิทธิภาพในการทำงาน สาเหตุของความเครียดเกิดจากปัจจัยภายในตนเอง ผู้ร่วมงาน สถานที่ทำงานและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทุกคนมีโอกาสประสบกับภาวะความเครียดได้ทุกเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะปฏิบัติงาน แต่ละอาชีพจะมีความเครียดแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อม เพื่อนร่วมงาน การทำงานที่ไม่เหมาะสม การทำงานที่ซ้ำซากจำเจ การทำงานที่หนักเกินไป งานที่มีความรับผิดชอบสูง การขาดโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่หรือมองไม่เห็นความสำเร็จของงานที่ทำ

อาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักเรียนโดยตรง มักประสบกับความเครียดในการทำงานอยู่เสมอ และจัดอันดับให้เป็นอาชีพที่มีความเครียดในการทำงานในระดับสูงมาก⁽¹⁾ บุคคลที่ตกอยู่ในภาวะเครียดสูงย่อมเผชิญกับภาวะวิกฤติในอาชีพ และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการทำงาน ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการให้การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และภาระงานที่ต้องรับผิดชอบหลายประการ ต้องมีความพร้อมในทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็นความรู้ความสามารถในการสอนความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก เป็นผู้นำและมีบุคลิกภาพที่ดี ที่สำคัญจะต้องมีคุณธรรม จิตใจอ่อนโยน มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาตนเอง และนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น สังคมต่างมีความคาดหวังกับผู้ที่เป็นครูไว้สูงว่าจะต้องเป็นคนเก่ง ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี⁽²⁾ นอกจากภาระงานประจำแล้วยังต้องสามารถที่จะดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องและมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆได้ ต้องให้การดูแลเป็นพิเศษ และมีความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กในกลุ่มนี้ซึ่งละเอียดลึกซึ้งกว่าการสอนเด็กปกติทั่วไป ปัจจุบันจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ มีมากขึ้น ความต้องการของผู้ปกครองที่จะให้เด็กกลุ่มนี้ได้ออกสู่สังคมโรงเรียนปกติ และให้ได้รับพัฒนาการจึงมีมากขึ้นเช่นกัน⁽³⁾ ครูที่ทำงานตรงนี้ต้องเป็นบุคคลที่ทุ่มเทและเสียสละแรงกายแรงใจให้แก่เด็กพิการทางการศึกษามากกว่าครูที่สอนเด็กปกติ ครูต้องใช้ความรู้ และเทคนิคที่เหมาะสม

หากครูที่ไม่ได้เตรียมตัวจะทำงานกับนักเรียนพิการเอาตัวรอดไปวันๆ แทนที่จะทำงานแบบมุ่งคุณภาพด้วยความหวังให้มั่นคงในระยะยาว แน่ใจว่านักเรียน คือ ผู้เสียผลประโยชน์⁽⁴⁾ ในหลายๆ โรงเรียนมีปัญหาด้านบุคลากรเฉพาะทางที่สามารถพัฒนาการเรียนให้มีประสิทธิภาพ และครูยังไม่มีความพร้อมที่จะจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือนักเรียนพิการทางการศึกษา อีกทั้งเจตนาของครูผู้สอนจำนวนมากที่ยังขาดการพัฒนาทักษะวิชาการเฉพาะด้านในการสอนนักเรียนกลุ่มนี้ถึงแม้กิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างนักเรียนพิการทางการศึกษา และนักเรียนปกติจะไม่มีแตกต่างกันมากก็ตาม แต่ความเข้าใจที่ทั้งสองกลุ่มจะได้รับย่อมต่างกัน ผู้พิการย่อมต้องได้รับการพัฒนาการเพิ่มว่าคนปกติอีกหลายเท่า ครูผู้สอนต้องให้ความสนใจ และดูแลอย่างเป็นพิเศษ หากครูมีทัศนคติที่เลือกปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความพิการด้วยการละเลยหลีกเลี่ยงที่จะให้ความร่วมมือกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551⁽⁵⁾ และไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมปี 2545 หมวด 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ระบุว่า “การศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”⁽⁶⁾ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” มีการจัดระบบโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการเพื่อที่จะเร่งรัดขยายโอกาสทางการศึกษา มิได้หมายความว่าจัดการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการเท่านั้น แต่หมายรวมถึงโรงเรียนทั่วไปที่จัดการเรียนร่วมด้วย การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่มีความพิการให้พัฒนาได้เต็มตามศักยภาพสูงสุดและเป็นไปตามข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จำเป็นต้องใช้นวัตกรรมทางการศึกษาพิเศษที่สำคัญยิ่ง คือ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาที่กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละคน ให้สามารถเรียนรู้พัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่น ในทางการศึกษาให้คนพิการแต่ละคนอย่างถูกต้อง⁽⁷⁾ แต่ผลการดำเนินการที่ผ่านมาโรงเรียนทั่วไป ยังมีปัญหาในการบริหารจัดการเรียนร่วม อีกทั้งบุคลากรในโรงเรียนยังมีความรู้ไม่เพียงพอ และขาดทักษะในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมว่าทุกคนมีสิทธิและ

โอกาสเสมอกัน ทำให้ทุกโรงเรียนต้องจัดการศึกษาแบบการเรียนรู้ร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ และข้อบังคับตามพระราชบัญญัติ การที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมดำเนินไปได้อย่างมีระบบนั้น สิ่งที่จะขาดไม่ได้ คือ กฎระเบียบต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนร่วมให้ครอบคลุมทุกโรงเรียน และทุกสังกัด ทั้งนี้หมายรวมถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับนักเรียนทุกประเภทเช่นเดียวกับโรงเรียนของรัฐบาล การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จึงได้ใช้ความพยายามที่จะดำเนินการทุกวิถีทางภายใต้ขีดจำกัดความสามารถ และกำลังทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ นั่นคือ ผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้ที่รับผิดชอบดูแลการศึกษาตามหลักสูตรให้สามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษา เพราะความเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งทำให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนต้องสร้างชื่อเสียงและความไว้วางใจในคุณภาพการศึกษาให้เทียบเท่าหรือดีกว่าโรงเรียนของรัฐ⁽⁶⁾ ผู้บริหารและครูต้องเปิดใจกว้างยอมรับเด็กเหล่านี้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องให้ความสนใจ และติดตามความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อความเครียดในการทำงานโดยเฉพาะกับครูที่ยังขาดทักษะ และความรู้ในการจัดการศึกษาให้เด็กกลุ่มนี้ อีกทั้งยังจำต้องรับภาระงานที่ต้องสอน และดูแลนักเรียนพิการทางการศึกษาเพิ่มขึ้นจากงานสอนประจำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพกายทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ขาดความตั้งใจในการทำงาน ความรับผิดชอบในหน้าที่ การงานลดลง ครูยังมีความเครียดในการทำงานมากเท่าใดก็จะมีผลต่อการสอนที่ไม่ดีมากเพียงนั้น⁽⁹⁾ ขณะเดียวกันระบบเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษายังขาดเกณฑ์การวัดผลสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งครูและโรงเรียน ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากงานก่อให้เกิดประสบการณ์จากความเครียดอันยาวนานนำไปสู่ความอ่อนล้า และการถดถอยในหน้าที่ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่ออาชีพได้ ครูที่ประสบกับความเครียดเพราะรับภาระงานมากเกินไป และไม่ได้รับการสนับสนุนจากทุกด้าน จะขาดแรงจูงใจสำหรับการเผชิญกับการเรียนรู้ใหม่ และการพยายามทดลองวิธีการใหม่ๆ การมอบภาระหน้าที่ให้ครูที่ขาดคุณวุฒิการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ครูจะต้องเผชิญกับปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดครูการศึกษาพิเศษที่มีความสามารถสอนรายวิชาต่างๆ และไม่มีใบประกอบวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษยังเป็นการก่อความเครียดให้กับครู จากการสำรวจจำนวนโรงเรียน

ในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 341 คน จากทั้งหมด 78 โรงเรียน⁽¹⁰⁾ เป็นครูที่ผ่านการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ ตามหลักสูตรของศูนย์การศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ และได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชน โดยได้รับเงินเพิ่มพิเศษในอัตราคนละ 2,000 บาทต่อเดือน เพียง 87 คนเท่านั้น⁽¹¹⁾ การสร้างความพึงพอใจ และลดความเครียดในการทำงาน จะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจแก่ครู ถึงแม้ว่าปัจจัยบางอย่างจะไม่สามารถจัดหาหรือทำให้ได้ แต่สามารถที่จะนำไปปัจจัยอื่นที่มีผลต่อความพึงพอใจและลดความเครียดของครูมาทดแทนได้ โรงเรียนก็จะมีบุคลากรที่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน สามารถธำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ ลดอัตราการลาออกกลางคันของครู และส่งเสริมให้ครูมีความตั้งใจทำงาน⁽¹²⁾

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยเป็นบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับด้านการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดในครู เพื่อเป็นแนวทางได้ความรู้ในการลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดความเครียดกับครู ถือว่าเป็นการเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตให้กับครู และยังเป็นการป้องกันปัญหาที่มีผลกระทบต่อนักเรียนด้วย อีกทั้งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาระบบการจัดการวางแผนนโยบายเพื่อป้องกันเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาต่อไปในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. ระดับความเครียดของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาล และ ประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ(Independent variables) ได้แก่
 - ปัจจัยส่วนบุคคล
 - ปัจจัยด้านการทำงาน
 - ข้อมูลเกี่ยวกับการสอน
 - ภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - ปัจจัยด้านจิตสังคม
 - ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
 - ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
 - 2.2 ตัวแปรตาม(Dependent variables) ได้แก่ ความเครียดจากการทำงาน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง
2. การเก็บข้อมูลในวันเวลาและสถานที่ที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้การให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลง

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น อาจไม่สามารถนำไปขยายผลในครูทั่วประเทศได้

คำสำคัญ

- Stress
- Teachers
- Learning Disabled Students
- School

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความเครียด(Stress)หมายถึง ความเครียดจากการทำงาน ได้แก่ ภาวะกดดันจนทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองของทางร่างกายต่างๆ เช่น ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ หายใจถี่ นอนไม่หลับ ฯลฯ โดยในการศึกษานี้จะใช้แบบวัดความเครียดจากการทำงาน ของทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับน้อยที่สุด ระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

ครู(Teachers)หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่สอนเต็มเวลา ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษา 9 ประเภทตามเกณฑ์ที่กำหนด ร่วมกับการสอนนักเรียนปกติระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

นักเรียนพิการทางการศึกษา(Learning Disabled Students)หมายถึง นักเรียนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญาหรือจิตใจ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของนักเรียนพิการทางการศึกษา พ.ศ.2552 มี 9 ประเภท และได้ลงทะเบียนเป็นนักเรียนในโรงเรียน ดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ

5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลพิการซ้อน

โรงเรียน(School)หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในสังกัด
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง
(Cross-sectional Descriptive Study) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยผู้วิจัย
ได้ศึกษาจาก

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร(Documentary Research)โดยรวบรวมจากหนังสือ
วารสาร เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การวิจัยภาคสนาม(Field Research)โดยการใช้แบบสอบถาม(Questionnaire)เป็น
เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการศึกษา
3. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงข้อมูลพื้นฐานของความเครียด และปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของ
ครูระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษา
2. เพื่อเป็นแนวทางในการหาทางป้องกันปัญหาที่เกี่ยวกับความเครียด ซึ่งอาจเกิดขึ้นในครู
ระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาล และประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทบทวนตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

1. ความหมายของความเครียด
 - ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียด
 - ระดับความเครียด
 - ผลกระทบที่เกิดจากความเครียด
2. ความเครียดในการปฏิบัติงาน
 - ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน
 - ผลกระทบที่เกิดจากความเครียดในการปฏิบัติงาน
 - วิธีแก้ไขความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน
3. ความหมายของเด็กพิการทางการศึกษา
 - การจำแนกความพิการเพื่อจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
4. การจัดการเรียนร่วม
 - ความหมายของการจัดการเรียนร่วม
 - ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม
 - ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม
5. ความหมายครูการศึกษาพิเศษ
 - บทบาทหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ
 - บทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย
7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของความเครียด

จากการศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของคำว่า ความเครียด ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525⁽¹⁴⁾ ให้ความหมายว่า ความเครียด คือ อาการที่สมองไม่ได้ผ่อนคลาย เพราะเคร่งเครียดอยู่กับงานมากเกินไป

Selye⁽¹⁵⁾ ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของการศึกษาเกี่ยวกับความเครียด มองว่าความเครียดเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบไม่เฉพาะเจาะจง ที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจในสภาพปัญหาทุกปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาอะไรก็ตามถือว่าเป็นความเครียด

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข⁽¹⁶⁾ ให้ความหมายที่ระบุว่า การที่จิตใจของบุคคลตื่นตัวพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหา หรือความกดดันอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะเกิดขึ้นซึ่งบุคคลคาดว่าจะเป็นเรื่องยาก เรื่องผืนใจ หรือเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของบุคคล ซึ่งบุคคลจะต้องทุ่มเทกำลังกายกำลังใจทั้งหมดที่มีอยู่เข้าแก้ไขหรือต่อสู้กับปัญหานั้นๆ ความเครียดเกิดจากสาเหตุ 3 ประการ คือ

1. สาเหตุทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความกลัวว่าจะไม่สมหวัง กลัวจะไม่สำเร็จ หนักใจในงานหรือภาระต่างๆ รู้สึกว่าตัวเองต้องทำสิ่งที่ยากเกินความสามารถ มีความวิตกกังวลล่วงหน้ากับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น
2. สาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงในชีวิต ได้แก่ การเปลี่ยนช่วงวัย การแต่งงาน การตั้งครอบครัว การเริ่มเข้าทำงาน การเปลี่ยนงาน การเกษียณอายุ การย้ายบ้าน การสูญเสียคนรัก เป็นต้น
3. สาเหตุจากการเจ็บป่วยทางกาย ได้แก่ การเจ็บไข้ ไม่สบายที่ไม่รุนแรง ตลอดจนถึงการเจ็บป่วยด้วยโรคที่รุนแรง และเรื้อรัง เช่น เบาหวาน มะเร็ง ความดันโลหิตสูง เป็นต้น

อรุณ รักธรรม⁽¹⁷⁾ และบัณฑิต ศรีไพศาล⁽¹⁸⁾ กล่าวถึง ความเครียดว่าเป็นสภาพทางชีวเคมีภายในร่างกายและจิตใจของแต่ละคน มีการตอบสนองหรือตื่นตัวต่อสิ่งเร้าที่ลึกลับเข้ามาหรือตอบสนองต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งเป็นสภาพที่สะท้อนถึงความพยายามที่ร่างกายและจิตใจของแต่ละคนเกิดการปรับตัวต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อเตรียมตัวรับกับความกดดันต่างๆ รวมทั้งอาจเป็นสถานการณ์ที่ถูกเงินหรือเป็นอันตรายก็ได้

ลัดดา ตันกันทะ⁽¹⁹⁾ ให้ความหมายของความเครียดในการทำงานว่าเป็นปฏิกิริยาของบุคคลที่ต้องเผชิญกับแรงกดดันที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ทั้งที่เกิดจากการบริหารความสัมพันธ์ของบุคลากร ภาวะขาดแคลนบุคลากร การทำงานหนัก ภาวะการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน ปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน แรงกดดันด้านเวลา ปริมาณงาน และคุณภาพของงาน โดยระดับความเครียดที่แตกต่างกันจะมีผลต่อบุคคล และประสิทธิภาพประสิทธิผลขององค์การแตกต่าง

ธงชัย ทวีชาชาติ และนันทิกา ทวีชาชาติ⁽²⁰⁾ ให้คำอธิบายว่า ความเครียดเป็นภาวะที่บุคคลรู้สึกถูกกดดัน ไม่สบายใจ วุ่นวายใจ กลัว วิดตกังวล ตลอดจนถูกบีบคั้น เกิดจากการที่บุคคลรับรู้หรือประเมินสิ่งที่เข้ามาในประสบการณ์ของตนว่าเป็นสิ่งคุกคามทางจิตใจ หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย อันเป็นผลให้ภาวะสมดุลของร่างกายและจิตใจเสียไป ทำให้บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองหลายอย่าง เป็นต้นว่าการใช้กลไกการป้องกันตนเอง การเปลี่ยนแปลงทางสรีระ ด้านพฤติกรรม ด้านความนึกคิด และด้านอารมณ์ความรู้สึก เพื่อทำให้ความรู้สึกกดดันหรือความเครียดเหล่านั้นลดลงและกลับเข้าสู่ภาวะสมดุลอีกครั้ง

Cooper and Marshall⁽²¹⁾ กล่าวว่า ความเครียดจากอาชีพเป็นผลจากปัจจัยภาวะแวดล้อมที่มีผลคุกคามต่อการทำงานของบุคคล ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ งานที่มากเกินไป บทบาทที่สับสน ความขัดแย้งในบทบาท สภาพการทำงานที่ไม่ดี งานที่ต้องรับผิดชอบสูง และความสัมพันธ์กับผู้อื่นในองค์การ

Luckman and Sorensen⁽²²⁾ กล่าวว่า ความเครียดมีอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายในหรือภายนอกตัวบุคคล โดยมีผลกระทบต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน หรือส่งผลกระทบต่อภาวะสมดุลของบุคคล สามารถสรุปความหมายของความเครียดไว้ ดังนี้

1. สิ่งใดก็ตามที่คุกคามหรือก่อให้เกิดอันตรายกับบุคคล
2. สิ่งใดก็ตามที่ทำให้บุคคลไม่ได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่เป็นความต้องการพื้นฐานของบุคคล
3. สิ่งที่รบกวนพัฒนาการด้านร่างกายและจิตใจของบุคคล สิ่งนี้มีผลทำให้ร่างกายและจิตใจขาดความสมดุลกัน

Lazarus and Folkman⁽²³⁾ กล่าวถึงความเครียดว่า เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลเป็นผู้ประเมินด้วยสติปัญญาว่า ความสัมพันธ์นั้นจะเป็นโทษหรือมีผลเสียต่อสุขภาพของบุคคลหรือไม่ ซึ่งการประเมินขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละบุคคลเช่น ความคิด ความจำ ประสบการณ์ เมื่อบุคคลประเมินว่ามีผลต่อสวัสดิภาพของตนเอง บุคคลจะดึงเอาแหล่งประโยชน์ที่มีอยู่มาใช้ในการปรับตัวอย่างเต็มที่ หรือเกินกำลังความสามารถของแหล่งประโยชน์ ซึ่งภาวะเช่นนี้เรียกว่า ภาวะความเครียด

Sarafino⁽²⁴⁾ ให้ความหมายคล้ายกับ Lazarus and Folkman⁽²³⁾ ว่า ความเครียด คือ เงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่เป็นผลลัพธ์มาจากการตอบโต้ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ทำให้บุคคลรับรู้ความแตกต่างระหว่างความต้องการของสถานการณ์กับทรัพยากรของบุคคลทั้งทางชีวภาพ จิตวิทยาหรือระบบสังคม ไม่ว่าความแตกต่างนั้นจะเป็นจริงหรือไม่ ความหมายของความเครียดในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นแนวคิดทางความคิดนิยม(Cognitivism)เพราะความเครียดเป็นเงื่อนไขที่เกิดขึ้นจากการประเมินความต้องการของสถานการณ์เหตุการณ์ในช่วงนั้นกับทรัพยากรที่บุคคลมีอยู่ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความเชื่อ ทศนคติ ทรัพย์สินเงินทอง เพื่อน พี่น้อง หรืออะไรก็ตามแต่ที่จะนำไปใช้เพื่อต่อสู้แข่งขันกับความต้องการนั้น ถ้าในเงื่อนไขระบุให้บุคคลนั้นมีทรัพยากรมากกว่าเงื่อนไขที่ระบุไว้ก็ไม่ได้เรียกว่า ความเครียด

ความเครียดเป็นการรับรู้ถึงสถานการณ์ทางสังคมของบุคคลอันมีรากฐานจากปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น ประสบการณ์ในอดีต ทศนคติ อิทธิพลทางวัฒนธรรม ภูมิหลังทางกรรมพันธุ์ และความต้องการทางจิตใจ โดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม ซึ่งแสดงออกมาในรูปของความกลัว ความกระวนกระวายใจ ความไม่พึงพอใจ ความท้อแท้ เป็นต้น เพื่อรักษาสมดุลภายในร่างกายโดยไม่สามารถแสดงออกมาในรูปแบบพฤติกรรมปกติได้ ความเครียดเกิดขึ้นได้กับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งเป็นผลจากสภาวะที่ร่างกายและจิตใจเสียดุลยภาพ ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่มาคุกคาม จากทั้งภายใน และภายนอก รวมทั้งความกดดันหรือสิ่งที่ขัดขวางการทำงาน การเจริญเติบโต และความต้องการของมนุษย์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นต้นเหตุนำไปสู่โรคภัยไข้เจ็บต่างๆได้

ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียด

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข⁽²⁵⁾ สรุปปัจจัย และสาเหตุของความเครียดว่าเกิดสาเหตุต่างๆ กัน ดังนี้

1. สาเหตุจากปัจจัยภายในตัวบุคคล

1.1 สาเหตุทางกาย ได้แก่ คุณลักษณะทางพันธุกรรม ความเหนื่อยล้าทางร่างกาย ภาวะโภชนาการ การพักผ่อนไม่เพียงพอ การเจ็บป่วยทางร่างกาย ลักษณะท่าทางที่ปรากฏเกี่ยวกับโครงสร้างของกล้ามเนื้อ ผิวหนัง และการทรงตัว

1.2 สาเหตุทางจิตใจ ได้แก่ บุคลิกภาพ การเผชิญปัญหาต่างๆ ในชีวิต ความขัดแย้งในใจ ความคับข้องใจ

2. สาเหตุจากปัจจัยสิ่งแวดล้อม

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราไม่ว่าจะเป็น อุณหภูมิ สภาพภูมิอากาศ ความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น

2.2 สภาพแวดล้อมทางชีวภาพ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต และสามารถทำอันตรายต่อบุคคลได้ เช่น เชื้อไวรัส แบคทีเรีย พยาธิ หรือเชื้อโรคอื่นๆ

2.3 สภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรม

ชูติติย์ ปานปรีชา⁽²⁶⁾ กล่าวถึงที่มาของความเครียดว่า มาจากสาเหตุภายใน และภายนอก ร่างกายโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สาเหตุภายใน สามารถแบ่งได้ 2 ชนิด คือ

1.1 สาเหตุทางกาย ได้แก่ ความเหนื่อยล้าทางกาย ร่างกายได้รับการพักผ่อนไม่เพียงพอ สภาพของร่างกายที่เกิดจากการตรากตรำทำงานติดต่อกันเป็นเวลานาน รับประทานอาหารไม่เพียงพอ น้ำตาลในเลือดต่ำ ร่างกายขาดวิตามิน และเกลือแร่ ทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย เกิดความเครียดได้ ความเจ็บป่วยทางร่างกาย เช่น เป็นไข้สูง มีโรคประจำตัว ภาวะติดสุรา และสารเสพติด

1.2 สาเหตุทางจิตใจ ได้แก่ อารมณ์ไม่ดีทุกชนิด ได้แก่ ความกลัว ความวิตกกังวล ความโกรธ ความเศร้าทุกขใจ ความรู้สึกบางอย่าง ได้แก่ ความรู้สึกสูญเสียชื่อเสียงเกียรติยศ ความภาคภูมิใจ ความคับข้องใจ หรือภาวะทางจิตใจที่เกิดขึ้นเมื่อความต้องการถูกขัดขวาง บุคลิกภาพบางประเภททำให้เกิดความเครียดได้ คือ เป็นคนจริงจังกับชีวิตทำอะไรต้องทำให้มีความสมบูรณ์แบบ

สะอาดเรียบร้อย เป็นคนตรง ปฏิบัติตามกฎหมายที่ข้อบังคับ หรือเป็นคนใจร้อน รุนแรง ก้าวร้าว ควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ หรือเป็นคนต้องพึ่งพาคนอื่นขาดความมั่นใจในตัวเอง

Yates⁽²⁷⁾ มีความเห็นสอดคล้องว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดตัวเดียวกัน อาจทำให้คนมีบุคลิกแตกต่างกัน และได้รับผลไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละบุคคล พันธุกรรมรวมทั้งโครงสร้างทางกายภาพและอารมณ์ และนอกจากบุคลิกภาพบางประเภทที่อาจก่อให้เกิดความเครียดได้แล้วอัมพร โอตระกุล⁽²⁸⁾ ยังกล่าวถึงอุปนิสัยส่วนบุคคล ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวที่แต่ละบุคคลจะต้องปรับตัวไปตามครรลองของการดำเนินชีวิต แต่เนื่องจากอุปนิสัยที่ปรับตัวยาก หรือนิสัยที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดความขัดแย้งก็จะเกิดความเครียดได้ง่าย

2. สาเหตุภายนอก ได้แก่

2.1 การสูญเสียสิ่งที่รัก เช่น สูญเสียคนรัก ทรัพย์สิน หน้าที่การงาน

2.2 การเปลี่ยนแปลงในชีวิต พบว่า ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตทุกคนจะมีภาวะจิตใจไม่สมดุล

2.3 ภัยอันตรายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภัยที่เกิดจากมนุษย์เองหรือภัยธรรมชาติ

Miller and Keane⁽²⁹⁾ กล่าวถึงมูลเหตุของความเครียดอาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ร่างกายหรือเกิดจากภาวะภายในร่างกายก็ได้ และกล่าวเพิ่มเติมว่าแรงกระตุ้นภายในตัวเองของบุคคลซึ่งเกิดจาก

1. ความเครียดทางชีววิทยา(Biological Stress)คือ เกิดได้จากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพ หรือจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อาหาร อากาศ น้ำ ความอบอุ่น เป็นต้น และอัมพร โอตระกุล⁽²⁸⁾ ได้กล่าวถึงเรื่องสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางกายภาพ เช่น ความร้อน เสียงดัง การมีฝุ่นรบกวน หรือการอยู่อาศัยในชุมชนแออัด ขาดความอิสระถ้าได้รับการตอบสนองไม่เพียงพอทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมได้ เช่น กลายเป็นคนโมโหง่าย หงุดหงิด ฉุนเฉียว เป็นต้น

2. ความเครียดทางพัฒนาการ(Developmental Stress)เป็นความเครียดที่เกิดในช่วงเวลาพัฒนาการของแต่ละวัย โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามวัย เกิดจากเหตุจูงใจทางสังคม (Social Motive)หรือความต้องการทางจิตใจ(Psychological Need) ได้แก่ ความต้องการความรัก

การมีเพื่อน การยกย่องนับถือเหมาะสมกับวัย การที่คนเราเติบโตในสังคมที่แตกต่างกัน มีประสบการณ์ไม่เหมือนกันย่อมทำให้แต่ละคนเกิดความต้องการภายใน หรือเหตุจูงใจทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน และในส่วนที่เป็นแรงกระตุ้นจากภายนอก หรือจากสิ่งแวดล้อม ที่ได้กล่าวเพิ่มเติมไว้คือ ข้อเรียกร้องทางสังคม ได้แก่ แบบแผนประเพณีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เมื่อเราไม่สามารถปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับความต้องการทางสังคมได้ ย่อมก่อให้เกิดความทุกข์ใจ ความกระวนกระวายใจ ไม่เป็นตัวของตัวเองและตกอยู่ในภาวะเคร่งเครียดหรือความทุกข์ไปตลอด

ระดับของความเครียด

เจนิส(ฮ้างโน ยูพดี ตริพัฒนาสุวรรณ)⁽³⁰⁾ แบ่งความเครียดเป็น 3 ระดับ คือ

1. ความเครียดระดับต่ำ (Mild Stress) เป็นความเครียดที่เกิดขึ้นและหมดไปในระยะเวลาอันสั้น เพียงนาทีหรือชั่วโมงเท่านั้น เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เล็กน้อยในชีวิตประจำวัน
2. ความเครียดระดับปานกลาง(Moderate Stress)ความเครียดระดับนี้รุนแรงกว่าระดับแรก อาจเป็นนานหลายชั่วโมงหรือเป็นวัน เช่น การเจ็บป่วยที่ไม่รุนแรง การทำงานมากเกินไป ชัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น
3. ความเครียดระดับสูง(Severe Stress)ความเครียดระดับนี้รุนแรงหรือมีอาการคงอยู่เป็นสัปดาห์ หรืออาจเป็นเดือนเป็นปี เกิดจากสาเหตุรุนแรงหรือหลายสาเหตุ เช่น การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก การเจ็บป่วยที่รุนแรง การสูญเสียอวัยวะของร่างกายที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เป็นต้น

สุชีรา ภัทรายุตวรรัตน์ และคณะ⁽³¹⁾ แบ่งภาวะความเครียดออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. สุขภาพจิตดีมาก (Excellent mental health)
2. สุขภาพจิตปกติ (Normal mental health)
3. เครียดเล็กน้อย (Mild stress)
4. เครียดมาก (Stressful)

ผลกระทบที่เกิดจากความเครียด

เมื่อเกิดความเครียดร่างกายจะพยายามปรับตัวโดยเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายและจิตใจ เพื่อขจัดความรู้สึกเครียดให้หมดไป ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามทฤษฎีความเครียดของ

Selye⁽³²⁾ กล่าวว่า โดยทั่วไปในสภาพปกติที่ไม่มีความเครียด ฮอร์โมนต่างๆ ในร่างกายจะทำงานอยู่ในสภาพสมดุล แต่เมื่อมีสิ่งมาคุกคาม(Stressor) ก็จะทำให้สมดุลของร่างกายเปลี่ยนแปลงไป เกิดการเปลี่ยนแปลงของสรีรวิทยาและชีวเคมีของร่างกาย เกิดเป็นพฤติกรรมปรับตัวที่เรียกว่ากลุ่มอาการปรับตัวทั่วไป(General Adaptation Syndrome) ซึ่งแยกออกได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะเตือน(Alarming Stage)เป็นระยะที่เริ่มรู้ว่ามีสิ่งคุกคามต่อตัวคน ร่างกายจะทำการปรับตัวโดยผลิตฮอร์โมนออกมาเพื่อรักษาสมดุลเอาไว้ ฮอร์โมนที่หลั่งออกมาจะส่งผลให้หัวใจเต้นเร็ว และความดันโลหิตสูง
2. ระยะต่อต้าน(Resistance Stage)เป็นระยะที่ร่างกายปรับตัวเพื่อต่อสู้กับสิ่งคุกคาม โดยใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อให้ชีวิตอยู่รอดและไม่รู้สึกว่าการเกิดมีความเครียดจนทนไม่ได้
3. ระยะหมดกำลัง(Exhaustion Stage)เป็นระยะที่ไม่สามารถปรับตัวได้ จะเกิดความรู้สึกเครียดสูง หรือเกิดความเครียดนานเกินไป บางรายอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

Selye, Farmer, Hunt, Reinhold และอัมพร โอตระกูล อ่างใน สุภวรรณ กรเพชร⁽³³⁾ ให้ความเห็นแนวทางเดียวกันว่า ผลของความเครียดมักจะเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก ทำให้เกิดการตอบสนองทางจิตวิทยา ซึ่งจิตใจของบุคคลที่เครียดจะเต็มไปด้วยความครุ่นคิด หมกมุ่น ไม่สนใจสิ่งรอบตัว ใจลอย ขาดสมาธิ หลงลืม ตัดสินใจไม่ได้ ลังเล ความระมัดระวังตัวในการปฏิบัติงานเสียไป เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย จิตใจขุ่นมัว หงุดหงิด ซ้ำโมโห โกรธง่าย สูญเสียความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะจัดการกับชีวิตของตนเอง ซึมเศร้า กระสับกระส่าย กระวนกระวาย คับข้องใจ วิตกกังวล ขาดความภูมิใจในตนเอง หมดหวัง ท้อแท้ ในบางรายที่ตกอยู่ในภาวะเครียดอย่างยาวนานมากๆ อาจก่อให้เกิดอาการทางจิต จนกลายเป็นโรคจิต โรคประสาทได้

จากคำนิยามและความรู้เกี่ยวกับความเครียดดังกล่าว ในทัศนคติของผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความเครียด คือ สภาพทางอารมณ์ของแต่ละบุคคลที่เบี่ยงเบนไปจากสภาพอารมณ์ปกติ โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดความเครียด ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งเลวร้ายหรือเกิดผลเสียหายแก่ผู้นั้นเสมอไป โดยที่ความเครียดที่เกิดในระดับน้อยๆ จะกระตุ้นให้คนพยายามทำการต่อสู้เพื่อขจัดความเครียด ผลคือส่งเสริมให้บุคคลนั้นเข้มแข็ง มีความอดทน สามารถที่จะเอาชนะอุปสรรคหรือปัญหาต่างๆ ได้ ทำให้มีความก้าวหน้าในชีวิต เช่น เมื่อมีความยากจนจะมีความทุกข์ความเครียด ถ้าบุคคลนั้น

พยายามต่อสู้อดทนทำมาหากิน เก็บหอมรอมริบจนมีฐานะดีขึ้น ก็จะไม่รู้สึกเครียด ไม่มีปัญหา นั่นคือร่างกายและจิตใจสามารถปรับตัวอยู่ในระยะต่อต้าน ผลกระทบของความเครียดในกรณีเช่นนี้ก็จะเป็นสิ่งดี คือความเครียดส่งเสริมให้คนไม่ย่อท้อ มีความมานะที่จะเอาชนะอุปสรรค กระตุ้นให้มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในกรณีที่เกิดความเครียดสูงมากและมีความเครียดอยู่เป็นเวลานาน ถึงแม้บุคคลนั้นจะต่อสู้แล้วก็ตาม แต่ถ้าความเครียดเกิดอยู่นานและรุนแรงเกินไปจะทำให้ความสามารถในการต่อสู้เหนื่อยล้าหมดแรงได้ คือคนๆ นั้นก็จะถึงระยะที่หมดกำลังตามทฤษฎีของ Selye⁽³²⁾ ก็จะเกิดปัญหาสุขภาพจิตหรือเจ็บป่วยทางจิตใจ เช่น เกิดเป็นโรคประสาทหรือโรคจิตได้แล้วแต่สถานการณ์

2. ความเครียดในการปฏิบัติงาน

โดยทั่วไปแล้วความเครียดอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ความเครียดที่เกิดจากชีวิตประจำวัน เช่น การกู้หนี้ยืมสิน การทะเลาะกันในครอบครัว ปัญหาเรื่องเพศ การแยกจากคู่สมรส การหย่าร้าง การบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว และการตายของคู่ชีวิต เป็นต้น และความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน เช่น การเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบงาน มีปัญหากับผู้บังคับบัญชา เปลี่ยนชั่วโมงหรือเงื่อนไขการทำงาน ช่วงใกล้เกษียณอายุ และการถูกไล่ออกจากงาน เป็นต้น ซึ่งความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงานมีลักษณะคล้ายคลึงกับความเครียดทั่วไป แต่จะมีลักษณะบางอย่างที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น มีนักวิชาการให้ความหมายของความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

คีร์มาส อเต็นต้า⁽³⁴⁾ สรุปความหมายของความเครียดในการปฏิบัติงานไว้ว่า หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างงานกับบุคคลที่ไม่สมดุลกันและไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจในตัวบุคคลนั้น

Margolis, Kroes and Quinn⁽³⁵⁾ อธิบายว่า ความเครียดที่เกี่ยวกับงาน คือ ความเครียดที่เป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่ง เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับลักษณะของงาน ซึ่งความสัมพันธ์นี้มีส่วนทำลายกระบวนการทางด้านร่างกายและจิตใจ และเป็นตัวทำลายกระบวนการภายในร่างกายและจิตใจที่มีผลต่อความเครียดในงาน

Kalleberg⁽³⁶⁾ ให้คำจำกัดความว่า ความเครียดจากการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเมื่อไม่ได้รับความพึงพอใจจากการแสดงบทบาทในการทำงาน จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น ก่อให้เกิดความสับสน กระวนกระวาย เบื่อหน่าย และท้อแท้ใจ เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน

ซินโอสธ หัศบ่าเรอ⁽³⁷⁾ และอมรากุล อินโอชานนท⁽³⁸⁾ อธิบายสาเหตุทั่วไปที่ก่อให้เกิดความเครียดในการปฏิบัติงานไว้ ดังนี้

1. ลักษณะงาน ปริมาณงานที่น้อยเกินไป ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าคุณค่าขาดความมั่นใจในตนเอง ปริมาณงานที่มากเกินไป หรือคุณภาพงานสูง เช่น การได้รับมอบหมายงานจากผู้บังคับบัญชาในงานที่ไม่สามารถทำได้ แต่จำเป็นต้องทำจึงเกิดความวิตกกังวล หรืองานหนักเกินไป คนๆ เดียวต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง ล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดความเครียด รวมถึงงานที่เร่งด่วนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกิดความเครียด

2. ความรับผิดชอบถ้ามีความรับผิดชอบต่องานสูงจะส่งผลให้เกิดความเครียดสูงด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับชีวิตคน เช่น ต้องรับผิดชอบต่อกลุ่มคนหลายกลุ่ม ซึ่งมีความคิดเห็นหลากหลาย บุคลิกภาพและการแสดงออกทางอารมณ์แตกต่างกัน ทำให้ยากต่อการควบคุมหรือประนีประนอม เช่น หัวหน้าคนงาน นอกจากจะต้องควบคุมการปฏิบัติงานแล้วยังต้องแก้ไขปัญหาล้วนๆ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนงานอีกด้วย นอกจากนั้นการไม่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจในเรื่องงานก็จะทำให้รู้สึกอึดอัด คับแค้นและรู้สึกว่าตนเองขาดการยอมรับ

3. สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในหน่วยงาน เช่น สัมพันธภาพระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา หรือสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงานไม่ดี ก่อให้เกิดความเครียดได้เช่นกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดอคติในการทำงานและขาดการประสานงานที่ดีต่อกัน ทำให้ไม่ยอมรับในผลงานที่ทำความคิดเห็นและการกระทำของผู้ที่เราไม่ชอบด้วย การขาดการประสานงานจะทำให้ขาดความเข้าใจกัน งานจะหยุดชะงักหรือผิดพลาดได้ง่าย

4. ขาดโอกาสและความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ขาดความมั่นคงในงานที่ทำ ไม่มีโอกาสเลื่อนขั้นหรือทำหน้าที่ในตำแหน่งที่สูงขึ้น ทำให้ผู้ทำงานขาดขวัญและกำลังใจ

5. การมีกฎเกณฑ์มากเกินไปในหน่วยงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่สบายใจในการปฏิบัติงาน

อมรากุล อินโอชานนท⁽³⁸⁾ กล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างและบรรยากาศของหน่วยงาน ไม่มีการให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือกันในเวลาทำงาน มีการแข่งขันชิงดีชิงเด่นกัน กฎระเบียบเข้มงวดเกินไป ไม่มีการยืดหยุ่น สถานที่ตั้งของหน่วยงานอยู่ห่างไกล ลำบากต่อการเดินทางมาปฏิบัติงานหรือติดต่อหน่วยงาน และสาเหตุอีกประการหนึ่งที่เกิดความเครียดในการปฏิบัติงานได้ คือ สภาพความ

ขัดแย้งระหว่างสิ่งแวดล้อมของผู้ทำงานกับหน่วยงาน เช่น ความต้องการของหน่วยงานนั้นขัดแย้งต่อความต้องการของครอบครัว เช่น ตำรวจต้องเดินทางโยกย้ายบ่อยๆ พนักงานขายต้องทำงานต่างถิ่นเป็นระยะเวลานานๆ พยาบาลต้องเฝ้าไข้ในเวลากลางคืน โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีบุตรเล็กๆ ยิ่งเกิดปัญหา

Brown and Moberg⁽³⁹⁾ Dubrin⁽⁴⁰⁾ and Cooper⁽⁴¹⁾ กล่าวถึงสาเหตุของการทำงานที่ก่อให้เกิดความเครียดไว้ว่า เกิดจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับภาวะความรับผิดชอบ

1.1 สภาพการทำงาน(Working Condition) เช่น การที่ต้องทำงานอย่างรวดเร็ว ต้องใช้ความพยายามสูงหรืองานลำบากมากเกินไป หรืองานที่คลุมเครือไม่ชัดเจนว่าต้องการอะไร

1.2 งานที่หนักเกินไป(Work Overload) หมายถึง งานที่ต้องทำมากหรืองานที่ต้องใช้สมาธิในการทำงานสูง ใช้เวลารวดเร็วหรือเป็นการตัดสินใจที่มีความหมาย

2. ปัจจัยเกี่ยวกับบทบาทขององค์กร

2.1 บทบาทที่คลุมเครือ(Role Ambiguity) หมายถึง การที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของงาน บทบาทความคาดหวังเกี่ยวกับงานของผู้ร่วมงาน และเกี่ยวกับขอบเขตความรับผิดชอบของงาน

2.2 บทบาทที่ขัดแย้ง(Role Conflict) หมายถึง บทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลในองค์กร ถูกกำหนดขึ้นอย่างสับสนเกี่ยวกับงานที่ต้องกระทำหรือไม่ต้องกระทำ บทบาทที่ขัดแย้งพบเสมอเมื่องานถูกกำหนดโดยกลุ่มคนสองกลุ่ม ซึ่งต้องการพฤติกรรมที่แตกต่างหรือคาดหวังหน้าที่ต่างกัน

2.3 ความรับผิดชอบ(Responsibility) หมายถึง ความรับผิดชอบเป็นบทบาทหนึ่งในองค์กร แบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ ความรับผิดชอบเกี่ยวกับคน หมายถึง การที่ต้องใช้เวลามากในการพบปะสังสรรค์ และความรับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งของ

2.4 อื่นๆ เช่น ความเครียดมีความเกี่ยวข้องกับการไม่ได้รับการยอมรับ การขาดความช่วยเหลือจากผู้อื่น การไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การที่ต้องทำให้ได้มาตรฐานสูงขึ้น การสั่งการวินิจฉัยนโยบายในการดำเนินการ

3. สิ่งแวดล้อมทางสังคมสัมพันธ์ภาพระหว่างหน่วยงาน สัมพันธภาพระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ร่วมงาน เป็นสาเหตุหนึ่งของความเครียด สัมพันธภาพที่ไม่ดีจะทำให้ความไว้วางใจ

ต่ำและขาดความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความขัดแย้งเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีสาเหตุจากการที่ต้องอยู่กับคนอื่นตลอดเวลา และขาดความเป็นส่วนตัว

4. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ไม่สะดวกสบาย ลักษณะทางด้านกายภาพที่เกี่ยวข้องกับงานก็สามารถทำให้เกิดความเครียดได้ ได้แก่ เสียง อุณหภูมิที่ร้อนหรือเย็นเกินไป สถานที่ทำงานมีควันพิษ ความอันตรายของสภาพแวดล้อม และสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

5. ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล ชีวิตส่วนตัวทำให้เกิดความเครียด และนำไปสู่ความเครียดในการปฏิบัติงานระดับสูง เช่น การสูญเสียสามีหรือภรรยา หรือสมาชิกในครอบครัว การหย่าร้าง การแยกกันอยู่ระหว่างคู่สมรส ความเจ็บป่วย เป็นต้น

6. ระบบการให้รางวัลการประเมินผลในการปฏิบัติงานก่อให้เกิดความเครียดได้ ซึ่งเป็นผลจากการให้ข้อมูลย้อนกลับ กล่าวคือ การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการให้รางวัลแก่บุคคล โดยผลของการให้ข้อมูลย้อนกลับและความคาดหวังจะทำให้เกิดความเครียดมากขึ้น

Mclean Alan A.⁽⁴²⁾ ให้ความเห็นว่า ตัวการสำคัญที่นำมาซึ่งความเครียดในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน ความไม่แน่ใจเกี่ยวกับขอบเขตของตนเอง และความรับผิดชอบในการควบคุมบังคับบัญชาผู้อื่น โดยชี้ว่าสภาพความเครียดทางบ้านสามารถที่จะทำให้เกิดผลเสียในการปฏิบัติงานได้เท่ากับความเครียดที่เกิดขึ้นในที่ทำงาน และจะเป็นตัวช่วยเสริมให้ความเครียดในงานมีมากขึ้นอีก โดยแท้จริงแล้วสิ่งใดก็ตามที่สามารถมีผลให้บุคคลต้องอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ และไม่สามารถจะขอความช่วยเหลือ หรือการสนับสนุนจากคนอื่นได้ ถือว่าเป็นตัวการที่นำมาซึ่งความเครียดทั้งสิ้น การเปลี่ยนแปลงในงานที่ปฏิบัติสามารถทำให้เครียดได้เท่าๆ กับงานที่ซ้ำซากจำเจ งานที่กำกวมหาขอบเขตแน่นอนไม่ได้ มักมีปัญหาข้อขัดแย้งบ่อยๆ นำมาซึ่งความเครียด สถานการณ์ที่นำมาซึ่งความเครียดมาก มักจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคลและองค์การ

ผลกระทบที่เกิดจากความเครียดในการปฏิบัติงาน

Robbins⁽⁴³⁾ กล่าวว่า ความเครียดระดับต่ำประสิทธิภาพในการทำงานก็จะต่ำ เมื่อความเครียดเพิ่มขึ้นถึงระดับปานกลางจะกระตุ้นร่างกายและเพิ่มความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ทำให้

ประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น แต่เมื่อความเครียดเพิ่มขึ้นไปจนเกินความสามารถของบุคคลจะรับได้ ก็จะมีผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานตกต่ำลง

ศุภชัย ยาวะประภาษ⁽⁴⁴⁾ และอรุณ รักธรรม⁽¹⁷⁾ กล่าวถึงอาการทางจิตใจที่บ่งบอกถึงความเครียดที่เกิดขึ้นในที่ทำงาน ซึ่งเป็นอาการขั้นแรกของคนที่มีความเครียด สามารถสังเกตได้ ดังนี้

1. การพยายามหลีกเลี่ยงที่จะพบปะพูดคุย หรือหาเวลาสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงาน
2. การเอาปัญหาของคนอื่นมาเล่าเป็นเรื่องขบขัน
3. การพยายามที่จะไม่ประสาธน์สายตาหรือสบตา พยายามยื่นห่างๆ เวลาพูดคุยหรือติดต่อกัน และพยายามตัดบทสนทนาอย่างรวดเร็ว
4. การติดต่อกับเพื่อนร่วมงาน หรือการให้บริการผู้ที่มาติดต่อกัน มักทำเป็นในลักษณะที่เป็นทางการมากๆ ขาดความเป็นกันเอง
5. การพูดถึง “มนุษย์” โดยยกเอกลักษณ์ลักษณะใดลักษณะหนึ่งมาเพียงลักษณะเดียว เช่น จำพึงเสมอว่า “มนุษย์เราชอบเอาวัดเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์คนอื่นอยู่เสมอ” การจำพึงจำพัวเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเครียดในใจที่มีอยู่
6. การแสดงออกถึงความรู้สึกอิจฉาริษยา เกลียดชัง หรือเอ็นช่า ต่อเพื่อนร่วมงานหรือต่อมนุษยโลก
7. การมีความรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้งให้อยู่คนเดียวในโลก
8. กระวนกระวาย ลุกลี้ลุกลอน ในการพยายามทำงานให้สำเร็จ
9. การแสดงออกถึงความวิตกกังวลในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่สำคัญอะไรมากนัก
10. ความไม่สามารถในการมอบหมายงานให้คนอื่นทำ การทำตัวเหมือนคนหงุดหงิด ชอบโต้แย้งหรือตำหนิตลอดเวลา
11. ความรู้สึกไม่เป็นมิตร
12. ไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง
13. การทำงานอยู่จนเย็นมากกว่าปกติ
14. การหลงลืมบ่อยๆ เช่น ลืมไปว่ามอบหมายงานให้ใครทำหรือได้รับการมอบหมายงานอะไรมา ลืมกำหนดเวลาที่เป็นเส้นตายว่าต้องทำงานให้เสร็จ ลืมนัดหมายต่างๆ เสมอ
15. การอ่อนเพลียอย่างเรื้อรัง

16. การนั่งรำพึงรำพันบ่อยๆ เกี่ยวกับการงานของเขา และมักพุ่งลงไปที่ความผิดที่เคยทำลงไป อาจกลายเป็นขี้ลืมมากๆ กลายเป็นคนที่ไม่สามารถทำให้มีสมาธิให้จดจ่อกับงานที่ทำได้ เอาแต่เหม่อลอยอย่างเดียว

วิธีการแก้ไขความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน⁽¹⁶⁾

1. วิธีการคลายเครียดโดยองค์กร

1.1 ประเมินความเครียดพนักงาน ใช้การตรวจสอบความเครียดโดยใช้แบบสอบถามหรือการสำรวจความคิดเห็นที่ทำให้ทราบระดับความเครียดของพนักงานแต่ละคน หลังจากที่ทราบข้อมูลทั้งหมดแล้ว องค์กรควรส่งเสริมให้มีการอบรมเรื่องการจัดการกับความเครียด

1.2 การปรับปรุงสภาพการทำงาน ให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับสภาพการทำงาน ผู้บริหารก็ควรมีทัศนคติที่สร้างสรรค์ต่อพนักงานด้วย บางครั้งองค์กรควรมีการออกแบบงานใหม่เพื่อให้เกิดการแบ่งงาน การหมุนเวียนของงาน การยืดหยุ่นในการทำงานหรือการจัดการทำงานที่สมเหตุสมผล

2. วิธีการคลายเครียดด้วยตนเอง

2.1 ยอมรับถึงปัญหา หาสาเหตุและหาวิธีที่จะจัดการถึงปัญหา เราต้องยอมรับและกล้าเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งถือว่าเป็นสิ่งปกติที่ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ และพยายามหาสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียด เพื่อจะได้วางแผนการรับสถานการณ์นั้นๆ จัดเรียงลำดับงานดีๆ และใช้ประสบการณ์ในอดีตเข้าช่วย

2.2 การเสริมสร้างสุขภาพด้วยการรับประทานอาหารเช้าให้ครบหมู่ การเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรงและมีส่วนช่วยให้สุขภาพจิตดีขึ้นได้

2.3 การออกกำลังกายสม่ำเสมอ ควรเลือกวิธีการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาตามที่ตนเองถนัดและเหมาะสมกับวัยของตนเอง โอกาสและสภาพแวดล้อมด้วย ซึ่งมีอยู่หลายวิธี เช่น การวิ่ง การเดิน การขี่จักรยาน การว่ายน้ำ เป็นต้น

2.4 การพักผ่อนให้เพียงพอ การพักผ่อนนอนหลับให้เพียงพอจะทำให้ร่างกายไม่อ่อนเพลีย และพร้อมที่จะเผชิญกับงานที่ทำต่อไป

2.5 หลีกเลี้ยงกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ขณะที่เครียดควรละเว้นกิจกรรมดังต่อไปนี้ เช่น ละเว้นการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด ละเว้นการสูบบุหรี่ ละเว้นสารเสพติดทุกชนิด

2.6 ปรับปรุงสภาพแวดล้อม ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่ทำงานให้นำอยู่ โดยการตกแต่งและจัดวางให้เป็นระเบียบเหมาะสมที่จะเป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงาน

2.7 พักผ่อนและเดินทางท่องเที่ยว เมื่อเรารู้สึกว่าร่างกายไม่สามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อาจทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ฟังเพลง การเดินทางไปที่ท่องเที่ยว เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ

2.8 ฝึกหัดให้เป็นคนอารมณ์ดี หัดให้มีอารมณ์ขัน รู้จักหัวเราะบ้าง หรืออยู่ให้กลุ่มที่สร้างเสียงหัวเราะให้เราได้หรือสื่อต่างๆ เพื่อให้มีอารมณ์ขัน จะช่วยผ่อนคลายความเครียดในชีวิตลงได้

2.9 ฝึกหัดให้เป็นคนที่มองโลกในแง่ดีและไม่ท้อถอย เมื่อชีวิตมีปัญหา และอุปสรรคอย่าลงโทษตัวเองหรือมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งเป็นการสร้างความกดดันให้กับตัวเอง แต่ให้มองโลกในด้านดีเพื่อเป็นการให้กำลังใจที่จะต่อสู้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆโดยไม่ท้อถอย

2.10 รู้จักให้อภัย เป็นอีกทางหนึ่งที่จะลดความเครียดลงได้ คือ พยายามปรับเปลี่ยนจิตใจให้เป็นผู้รู้จักให้อภัย ด้วยการโกรธน้อยลง และเลิกอาฆาตแค้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีหลายด้าน คือ ด้านสุขภาพจิต ได้แก่ ความวิตกกังวล ความตึงเครียด เบื่อและไม่มีความพึงพอใจในงาน ขาดสมาธิ จิตใจอ่อนล้า เป็นต้น ส่งผลให้มีความพึงพอใจในการทำงานต่ำ มีแรงจูงใจน้อยต่อการทำงาน ทำให้ผลงานออกมาไม่มีประสิทธิภาพ สำหรับด้านสุขภาพกาย ทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรมและเสื่อมลง ส่งผลต่อให้มีการแสดงพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น มีอารมณ์แปรปรวน ปลีกตัวออกสังคม ไม่มีความอดทน ทำงานได้น้อยลง และอาจมีการปรับตัวไปในทางที่ไม่ดี เช่น การสูบบุหรี่ เล่นการพนัน ติดสารเสพติด ซึ่งการกระทำเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดผลตามมาทั้งต่อตนเองและต่อการปฏิบัติงาน

3. ความหมายของเด็กพิการทางการศึกษา

คำว่า “เด็กพิการทางการศึกษา”(Learning Disabled Students)ในวงการการศึกษาพิเศษของประเทศไทยมีการใช้กันอยู่หลายคำด้วยกัน เช่น เด็กพิเศษ เด็กผิดปกติ เด็กบกพร่อง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่อง ซึ่งคำที่ใช้เหล่านี้ต่างมีความหมายถึงเด็กในกลุ่มเดียวกันทั้งสิ้น

กระทรวงศึกษาธิการ⁽⁵⁾ ให้คำจำกัดความ นักเรียนพิการทางการศึกษา คือ นักเรียนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญาหรือทางจิตใจ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของนักเรียนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 มี 9 ประเภท คือ

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น (Visually Impaired)
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing Impaired)
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Intellectual Disability)
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ (Crippled And Other Health Impaired)
5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disability)
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา (Speech and Language Disorder)
7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ (Behaviorally or Emotional Disability)
8. บุคคลออทิสติก (Autistic)
9. บุคคลพิการซ้อน (Multiple Handicapped)

วารี ธีระจิตตร⁽⁴⁵⁾ ให้ความหมายคำว่า เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กปกติที่มีลักษณะทางกายภาพ หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นจากสภาพปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์หรือสังคม ซึ่งความเบี่ยงเบนนี้รุนแรงถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก เด็กพิเศษจึงมีความต้องการ และจำเป็นที่จะต้องจัดบริการทางแพทย์ และการศึกษาพิเศษ เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้สามารถพัฒนา ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมไปในทางที่ดีใกล้เคียงปกติได้เต็มกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล

ผดุง อารยะวิญญู⁽⁴⁶⁾ ให้คำนิยามของคำว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างไปจากเด็กปกติ การให้การศึกษานี้สำหรับเด็กเหล่านี้จึงควรมีลักษณะแตกต่างไปจากเด็กปกติ ในด้านเนื้อหา วิธีการและการประเมินผล

ศรียา นิยมธรรม⁽⁴⁷⁾ อธิบายคำว่า เด็กพิเศษ คือ เด็กที่ไม่อาจพัฒนาความสามารถได้เท่าที่ควรจากการเรียนการสอนปกติ ทั้งนี้สาเหตุจากสภาพบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์ จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ⁽⁶⁾ ให้ความหมายคำว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา (Children with Special Needs) หมายถึง เด็กที่มีความต้องการการช่วยเหลือทางการศึกษาที่ต่างไปจากเด็กปกติ อันเนื่องมาจากเหตุบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม หรือจากความด้อยโอกาส รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

เบญจา ชลธารันนที⁽⁴⁸⁾ ให้ความหมายคำว่า เด็กพิเศษ หมายถึงใครก็ตามที่ไม่สามารถปฏิบัติสิ่งที่จำเป็นที่คนปกติ และ/หรือชีวิตสังคมทั่วไปต้องทำ เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือสมอง โดยเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ได้ แบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มเด็กที่มีลักษณะทางความสามารถสูง หรือมีความเป็นเลิศทางสติปัญญา ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่าเด็กปัญญาเลิศ กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่สามารถพัฒนาตนเองได้ดี เพราะเป็นผู้ที่มีความสามารถทางสติปัญญา และ/หรือความถนัดเฉพาะทาง เมื่อเทียบกับระดับพัฒนาการในด้านต่างๆ กับเกณฑ์เฉลี่ยของเด็กในช่วงอายุเดียวกันแล้วพบว่า สูงกว่าค่าเฉลี่ยหรือเร็วกว่าค่าเฉลี่ยที่มีการกำหนดไว้ ทั้งในด้านการรับรู้และความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านปริมาณและคุณภาพเมื่อทำการทดสอบระดับสติปัญญาจะพบว่าระดับสติปัญญาสูงกว่า 120 ขึ้นไป

2. กลุ่มเด็กที่มีลักษณะทางความบกพร่อง ด้อยความสามารถหรือมีปัญหา เด็กเหล่านี้มักจะเรียนรู้ได้ช้า และมีปัญหาในการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นไปได้ ไม่เท่าเทียมกับเกณฑ์เฉลี่ยของเด็ก เมื่อเทียบกับเด็กในช่วงระดับอายุเดียวกัน ดังนั้นการจะให้การศึกษาหรือการจะพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ และให้การช่วยเหลือเป็นพิเศษตามความเหมาะสม ซึ่งจำแนกเป็น 9 ประเภท⁽⁴⁹⁾

การจำแนกความพิการเพื่อจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

การจัดการเรียนการสอนแก่เด็กพิการหรือผู้ที่มีความบกพร่อง ย่อมแตกต่างกันไปตามความพิการหรือความบกพร่องของแต่ละประเภท จึงจำเป็นต้องมีการจำแนกความพิการหรือความบกพร่องให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องตามความต้องการจำเป็นและศักยภาพของคนพิการ ให้บังเกิดในการพัฒนาอย่างแท้จริง กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดประเภทความพิการไว้ 9 ประเภท⁽⁵⁰⁾ ที่จะต้องได้รับการบริการทางการศึกษา ดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 คนตาบอด หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องสอนให้อ่านอักษรเบรลล์หรือใช้วิธีการฟังเทปหรือแผ่นเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาดำดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) ลงมาจนถึงบอดสนิท(หมายถึง คนตาบอดสามารถมองเห็นวัตถุได้ในระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตร หรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนปกติสามารถมองเห็นวัตถุเดียวกันได้ในระยะ 60 เมตร หรือ 200 ฟุต) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา(หมายถึงสามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาดำดี เมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับระหว่าง 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70) ถึง 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินหรือการสื่อความหมาย ตั้งแต่ระดับรุนแรงจนถึงระดับน้อย อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 คนหูหนวก หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจการได้ยิน จะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป(เดซิเบลเป็นหน่วยวัดความดังเสียง)หมายถึง เมื่อเปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของเด็กปกติ เมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล คนหูหนวกจะเริ่มได้ยินเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบล

2.2 คนหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน โดยทั่วไปจะใช้เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจการได้ยินจะพบว่า มีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาจนถึง 29 เดซิเบล คือ เมื่อเปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของเด็กปกติเมื่อเสียงดังไม่เกิน 25

เดซิเบล เด็กหูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงที่ดังมากกว่า 26 เดซิเบลขึ้นไปจนถึง 90 เดซิเบล อาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ดังนี้

2.2.1 ตึงเล็กน้อย (26-40 เดซิเบล)

2.2.2 ตึงปานกลาง (41-55 เดซิเบล)

2.2.3 ตึงมาก (56-70 เดซิเบล)

2.2.4 ตึงรุนแรง (71-90 เดซิเบล)

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่พัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว มีสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลปกติ และความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติอย่างน้อย 2 ทักษะ หรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณสมบัติ การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ซึ่งลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาจะแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี อาจแบ่งความบกพร่องของสติปัญญา 4 ระดับ ดังนี้

3.1 บกพร่องระดับเล็กน้อย ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 50-70

3.2 บกพร่องระดับปานกลาง ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 35-55

3.3 บกพร่องระดับรุนแรง ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 20-40

3.4 บกพร่องระดับรุนแรงมาก ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ประมาณ 20-25

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึง คนที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาบอด หูหนวก อาจแบ่งได้เป็นประเภท ดังนี้

4.1 โรคของระบบประสาท เช่น ซีรีบรัล พัลซี (Cerebral Palsy) หรือโรคอัมพาตเนื่องจากสมองพิการ โรคลมชัก มัลติเพิล สเคลอโรซิส (Multiple Sclerosis)

4.2 โรคทางระบบกล้ามเนื้อและกระดูก เช่น ข้ออักเสบ เท้าปุก โรคกระดูกอ่อน โรคอัมพาต กล้ามเนื้อลีบหรือมัสดิวลาร์ ดิสโทรฟี (Muscular Dystrophy) กระดูกสันหลังคด

4.3 การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด เช่น โรคคีระชะโต สไปนา เบฟิดา (Spina Bifida) แขนขาด้วนแต่กำเนิด เตี้ยแคระ

4.4 สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่นๆ ได้แก่

4.4.1 สภาพความพิการอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุและโรคติดต่อ เช่น ไฟไหม้ แขนขาด โรคโปลิโอ โรคเยื่อสมองอักเสบจากเชื้อไวรัส และอันตรายจากการคลอด

4.4.2 ความบกพร่องทางสุขภาพ เช่น หอบ หืด โรคหัวใจ วัณโรค ปอดอักเสบ

5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูดและ/หรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกดคำหรือการคิดคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการเรียนรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่านและปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีปัญหาในการเรียน เนื่องจากสภาพบกพร่องทางการเห็น ทางการได้ยิน การเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ปัญหาทางอารมณ์ หรือความด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม หรือเศรษฐกิจ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง คนที่มีความบกพร่องในเรื่องการออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจ และ/หรือการใช้ภาษาพูด การเขียน และ/หรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษา เนื้อหาของภาษา และหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง คนที่แสดงพฤติกรรมหรืออารมณ์ที่เบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคมและวัฒนธรรม

8. บุคคลออทิสติก หมายถึง คนที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคมภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรมอารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองที่ผิดปกติไป และความผิดปกตินี้พบได้ก่อนวัย 30 เดือน

ลักษณะของบุคคลออทิสติก สรุปได้ ดังนี้

8.1 มีความบกพร่องทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ไม่มองสบตาบุคคลอื่น ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้า กริยาหรือท่าทางเล่นกับเพื่อนไม่เป็น ไม่สนใจที่จะทำงานร่วมกับใคร ไม่เข้าใจพฤติกรรมของคนอื่น

8.2 มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร ทั้งด้านการใช้ภาษาพูด ความเข้าใจภาษา การแสดงกริยาสื่อความหมายซึ่งมีความบกพร่องหลายระดับ ตั้งแต่ไม่สามารถพูดจา สื่อความหมายได้เลย หรือบางคนพูดได้แต่ไม่สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ บางคนพูดแบบเสียงสะท้อนหรือพูดเลียนแบบทวนคำพูด บางคนจะพูดซ้ำแต่ในเรื่องที่ตนเองสนใจ มีการใช้สรรพนามสลับที่ ระดับเสียงพูดอาจมีความผิดปกติ บางคนพูดโทนเสียงเดียวกัน บางคนพูดเพื่อเจ้อ เรื่อยเปื่อย

8.3 มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมและอารมณ์ บางคนมีพฤติกรรมซ้ำๆ ผิดปกติ เช่น เล่นมือ โบกมือไปมาหรือหมุนตัวไปรอบๆ เดินเขย่งปลายเท้า ท่าทางเดินงุ่มง่าม ยึดติดไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง การแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมกับวัย บางคนร้องไห้หรือหัวเราะโดยไม่มีเหตุผล บางคนมีอาการก้าวร้าวรุนแรงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

8.4 มีความบกพร่องด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ การรับรู้ทางการเห็น การตอบสนองต่อการฟัง การสัมผัส การรับกลิ่นและรสมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล บางคนชอบมองแสง บางคนตอบสนองต่อเสียงผิดปกติ เช่น รับเสียงบางเสียงไม่ได้ ด้านการสัมผัสกลิ่นและรส บางคนตอบสนองช้าหรือไวหรือแปลกกว่าปกติ เช่น ดมของเล่น

8.5 มีความบกพร่องด้านการใช้อวัยวะต่างๆ อย่างประสานสัมพันธ์ การใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย รวมถึงการประสานสัมพันธ์ของกลไกกล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็กมีความบกพร่อง บางคนเคลื่อนไหวงุ่มง่ามผิดปกติ ไม่คล่องแคล่ว ท่าทางเดินหรือวิ่งแปลกๆ การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการหยิบจับไม่ประสานกัน

8.6 มีความบกพร่องด้านการจินตนาการ ไม่สามารถแยกเรื่องจริง เรื่องสมมุติ หรือประยุกต์วิธีการจากเหตุการณ์หนึ่งไปยังอีกเหตุการณ์หนึ่งได้ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ยาก เล่นสมมุติไม่เป็น จัดระบบความคิด ลำดับความสำคัญก่อนหลัง คิดจินตนาการจากภาษาได้ยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน

8.7 มีความบกพร่องด้านสมาธิ มีความสนใจที่สั้น วอกแวกง่าย

9. บุคคลพิการซ้อน หมายถึง คนที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนที่ปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน เป็นต้น

บุคคลที่มีความบกพร่องทั้ง 9 ประเภทดังกล่าว ต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาตามกระบวนการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งในปัจจุบันองค์การของรัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการ

ได้ดำเนินการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย โดยมีศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดทุกจังหวัด มีโรงเรียนเฉพาะความพิการ นอกจากนั้นยังขยายเครือข่ายไปยังโรงเรียนเรียนร่วมเพื่อให้บริการแก่เด็กพิการหรือผู้มีความบกพร่องที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษอย่างทั่วถึง และมีการประสานงานร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ในการพัฒนาผู้พิการในทุกๆ ด้าน

4. การจัดการเรียนร่วม

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาตัวบุคคลในฐานะที่เป็นเอกัตบุคคลเป็นสำคัญ คนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน แต่ละประเภท ที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ อย่างเด่นชัด และมีความต้องการบริการทางการศึกษาที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา คือ การส่งเสริมให้คนแต่ละคนสามารถพัฒนาไปได้เต็มที่ตามศักยภาพของตน มีคุณธรรม จริยธรรม ภาควิชาใจในตนเอง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมร่วมกันได้อย่างมีความสุข ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ควรแตกต่างไปจากการศึกษาสำหรับเด็กปกติ คือ การจัดการศึกษาที่นำเด็กผู้ที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่จัดให้กับคนปกติ นักวิชาการหลายท่านให้คำจำกัดความของการเรียนร่วม ดังต่อไปนี้

ความหมายของการจัดการเรียนร่วม

ผดุง อารยะวิญญู⁽⁴⁶⁾ กล่าวว่า การเรียนร่วมเป็นวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษวิธีหนึ่ง โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการจัดเข้าเรียนในชั้นเดียวกับเด็กปกติ ซึ่งการเรียนร่วมมีความหมายต่างกัน ดังนี้

การเรียนร่วมบางเวลา(Integration) หมายถึง การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกับเด็กปกติ แต่เด็กเหล่านี้อาจถูกจัดให้อยู่รวมกันเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กเรียนวิชาหลักในชั้นพิเศษโดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน

การเรียนร่วมเต็มเวลา(Mainstreaming) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนในชั้นเดียวกับเด็กปกติทุกประการ

การเรียนรู้รวม(Inclusive Education) หมายถึง การจัดการศึกษา ที่โรงเรียนจะต้องจัดให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติหรือเด็กคนใดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ศรียา นิยมธรรม⁽⁴⁷⁾ กล่าวถึงคำและความหมายของคำที่ใช้เรียกลักษณะการจัดการเรียนรู้รวมในต่างประเทศไว้ 3 คำ คือ

Mainstreaming หมายถึง การเรียนรู้รวมเต็มเวลา นั่นคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะถูกส่งเข้าไปเรียนในห้องเรียนสำหรับเด็กปกติทุกอย่างและไม่มีบริการเพิ่มเติมสำหรับเด็กประเภทนี้

Integration หมายถึง การเรียนรู้รวมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติแต่เป็นการเรียนรู้รวมบางเวลา นั่นคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเข้าไปร่วมเรียนในชั้นปกติบางเวลาเท่านั้น และมีความหมายรวมไปถึงการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติด้วย

Inclusive Education หมายถึง การเรียนรู้รวมเต็มเวลาในห้องเรียน ตลอดจนรับบริการเสริมเหมาะสม และจำเป็นในการใช้ชีวิตร่วมกับเด็กปกติในครอบครัว ชุมชนและสังคม

กรมสามัญศึกษา⁽⁵¹⁾ ให้ความหมายของการเรียนรู้รวม หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้ และดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา⁽⁵²⁾ กำหนดไว้ว่า การเรียนรู้รวม หมายถึง กระบวนการในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับที่สามารถพัฒนาและสามารถเรียนรู้ได้ โดยมีขีดจำกัดน้อยที่สุด ได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไป โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษของแต่ละคน เพื่อส่งเสริมให้มีโอกาสทางการศึกษาและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

เบญญา ชลธารินทร์⁽⁴⁸⁾ ให้ความหมายการเรียนรู้รวม หมายถึง การรวมเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปไว้ในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาว่างช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

Allen⁽⁵³⁾ ให้นิยามการจัดการเรียนร่วมว่า การเรียนร่วม คือ การเติบโตของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยการควบคุมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด ซึ่งกฎหมายต้องการให้เด็กที่มีความบกพร่องและเด็กปกติได้เรียนด้วยกันในขอบเขตที่เหมาะสมให้มากที่สุด โดยดูพื้นฐานปัญหาทางพัฒนาการ และระดับทักษะของเด็กเป็นรายบุคคล

Choate⁽⁵⁴⁾ ให้ความหมายของการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในโครงการศึกษาต่างๆไป ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเด็กที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ซึ่งเด็กเหล่านี้จะได้รับการสอนเหมือนเด็กปกติในห้องเดียวกัน ซึ่งการเรียนร่วมนั้นมีความหมายเป็นทั้งความคิดรวบยอดและการปฏิบัติทางด้านความคิดรวบยอด

Gargiulo and Kilgo⁽⁵⁵⁾ ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนร่วม คือ การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อยู่ในโปรแกรมการศึกษา ซึ่งมีจุดหมายแรกคือ การได้รับบริการและพัฒนาเฉพาะบุคคล รวมทั้งเด็กปกติในสิ่งแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนร่วม หมายถึง ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วม และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความสามารถเฉพาะบุคคล เพื่อส่งเสริมพัฒนาการศักยภาพและความสามารถเฉพาะบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้ได้รับการพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ การจัดการเรียนร่วมเป็นการวางแผน และการส่งเสริมสนับสนุนด้านการปฏิบัติให้ได้ผล โดยในการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มาสู่สังคมปกติ และสามารถอยู่ร่วมในสังคมปกติอย่างมีความสุข เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม

Dunn(อ้างถึงใน Allen)⁽⁵³⁾ เป็นบุคคลแรกที่นำความไม่ยุติธรรมของการแบ่งแยกทางการศึกษาของคนพิการเข้าไปในจิตสำนึกของประชาชน เขาอ้างว่าชั้นเรียนพิเศษเป็นชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีความพิการ การเตรียมการศึกษาไม่เพียงพอสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องและพัฒนาการล่าช้า การเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องจะได้รับการปฏิบัติอิทธิพลทางสังคม การเรียนร่วมของเด็กที่มี

ความบกพร่อง ถือได้ว่าเป็นความเสมอภาคทางสังคมที่เท่าเทียมกับเด็กที่มีพัฒนาการปกติ การเรียนร่วมเป็นการสนับสนุนและให้เด็กปกติรู้จักสมาชิกของสังคม เคยชินกับเด็กที่มีความบกพร่อง การทำเช่นนี้นำไปสู่การยอมรับที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งไม่สามารถที่จะเน้นความสำคัญมากเกินไปได้ว่า เด็กที่มีพัฒนาการบกพร่องสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นเช่นเดียวกับเด็กปกติอื่นๆ

นอกจากนี้แล้ว ยังมีเหตุผลที่จัดการเรียนร่วม คือ การเรียนร่วมที่มีการส่งเสริม เปลี่ยนแปลง และสนองตอบประสบการณ์มากกว่าในชั้นเรียนพิเศษที่มีเฉพาะเด็กที่มีทักษะจำกัด หลักสูตรปกติมีกิจกรรมที่พัฒนาวิธีการเรียนรู้มากกว่า ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ หลักในการพัฒนาเด็กได้มีโอกาสสังเกตมีปฏิสัมพันธ์ด้วยและเลียนแบบพฤติกรรมของเพื่อน ซึ่งเด็กในวัยนี้มีความต้องการสูงในการพัฒนาการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ สังคม ภาษาและทักษะ การคิดสิ่งเร้าที่ต้องกระตุ้นครูจำเป็นต้องกระตุ้นเพื่อให้กำลังใจ แก้ไขพฤติกรรมและการพัฒนาเด็กได้มีโอกาสเรียนรู้จากเด็กอื่นๆ

Haring and Mc Cormick(อ้างถึงใน Allen)⁽⁵³⁾ ให้ความเห็นว่า “การแยกเด็กที่มีความบกพร่องออกจากประสบการณ์ปกติ จะก่อให้เกิดความห่างเหิน ความไม่เข้าใจและการปฏิเสธ และที่มากกว่านี้การแยกเด็กออกจากสภาพความเป็นจริง นั่นคือ การย้อนกลับ หลีกเลี่ยงปัญหา การย้อนกลับ โดยไม่เคลื่อนย้ายเด็กออกจากรูปแบบการศึกษาปกติ” เด็กที่มีความบกพร่องเล่น และมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่บกพร่องคนอื่นๆ ด้วยกันเอง เด็กจะไม่ได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมของคนปกติ การเล่นกับเด็กที่มีพัฒนาการปกติจะเป็นสิ่งที่สมบูรณณ์อย่างหนึ่งในการออกแบบโปรแกรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่อง อิทธิพลทางด้านพัฒนาการในช่วงปีแรกๆ มีความสำคัญในการวางรากฐานการเรียนรู้อันยาวไกลของชีวิต และเด็กต้องการขอบเขตที่กว้างขวางพอที่จะมีทักษะพื้นฐานของพัฒนาการทั้งหมด

Lerner, Mardell-Crudnowski and Goldenberg⁽⁵⁶⁾ กล่าวถึงความสำคัญในการให้การศึกษพิเศษว่า มีความสำคัญสำหรับวัยเด็กตั้งแต่พบลักษณะผิดปกติไปจากเด็กปกติทางด้านร่างกาย สติปัญญา พฤติกรรม อารมณ์ พัฒนาการหรือการเรียนรู้ ถ้าเวลาการเรียนรู้ที่มีค่าผ่านพ้นไปและเสียโอกาสของการเตรียมประสบการณ์ที่สำคัญ จะมีผลต่อพัฒนาการของเด็กซึ่งอาจมีผลเสียไปตลอดชีวิต

Gargiulo and Kilgo⁽⁵⁵⁾ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ดังนี้

1. เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมในช่วงวัยต้นของชีวิตสามารถกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาและเรียนรู้ได้
 1. ช่วงเวลาวิกฤติ การช่วยเหลือในช่วงเวลาสำคัญในชีวิตเด็กเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดซึ่งจะทำให้เขาเติบโตขึ้นมีทักษะที่สมบูรณ์ และเพียบพร้อมในเวลาต่อมา
 2. ดั่งสมมติฐานที่ว่าความช่วยเหลือในช่วงต้นๆมีผลกระทบต่อลักษณะความพิการ เช่น ผลของการบริการการได้ยิน ช่วยพัฒนาการการพูดและภาษา และการช่วยเหลือที่เป็นไปได้หรือแบ่งเบาความพิการที่อาจเกิดในช่วงเวลาต่อมา

Likewise (อ้างใน Gargiulo and Kilgo)⁽⁵⁵⁾ กล่าวถึงความสำคัญในการให้การศึกษาและความช่วยเหลือเด็กพิการในช่วงระยะเวลาต้นๆ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความบกพร่องน้อยที่สุดในการเจริญเติบโตต่อไปของเด็ก และเป็นการให้โอกาสในการทำกิจกรรมต่างๆไปมากที่สุด
2. ป้องกันภาวะเสี่ยงของพัฒนาการในช่วงต้นๆ ที่ไม่แน่นอน ซึ่งจะเป็นปัญหาสำคัญที่เด็กเหล่านั้นจะถูกตราว่าเป็นเด็กพิการ
3. ป้องกันพัฒนาการของความพิการในช่วงเวลาต่อมา ที่อาจจะมีผลมาจากความพิการในช่วงต้น

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ⁽⁵⁾ กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนร่วมไว้ดังนี้

1. ด้านการเรียน เด็กได้มีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติ โดยไม่มีข้อยกเว้น และไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่อยู่ห่างไกลมาก จนเป็นภาระของผู้ปกครอง
2. การมีชีวิตอยู่ในครอบครัวกับบิดามารดา และญาติพี่น้อง เด็กได้มีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกที่ถูกแยกออกไปด้วยเหตุแห่งความพิการ และเป็นการช่วยให้ครอบครัวเกิดสำนึกและตระหนักในการรับผิดชอบต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยไม่ผลักร้างให้แก่ผู้อื่น
3. การเปลี่ยนเจตคติ การที่เด็กปกติมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะช่วยให้เด็กปกติและผู้ปกครองของเด็กปกติ มองโลกได้กว้างขึ้นและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดีขึ้น ทั้งยังช่วยลดความรู้สึกยึดมั่นในบุคลิกภาพหรือภาพพจน์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสังคมนิยม

คิดกัน เด็กจะเรียนรู้ที่จะเข้าใจความต้องการของเพื่อนและรู้วิธีที่จะช่วยเหลือและอยู่ร่วมกัน เนื่องจากทุกสังคมจะมีทั้งคนปกติและคนที่มีความต้องการพิเศษ

4. ด้านสังคมและชุมชน เด็กจะสามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ให้เข้ากับสังคมปกติได้ การอยู่ร่วมกันจะช่วยให้สังคมได้เรียนรู้วิถีปฏิบัติที่เหมาะสมต่อเด็กและผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย

5. ประหยัดงบประมาณของรัฐบาล เมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐบาลก็ไม่จำเป็นต้องลงทุนสร้างโรงเรียนพิเศษ หรือศูนย์เฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพียงแต่เพิ่มบุคลากรเฉพาะทางที่จำเป็นขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น

ประโยชน์ของการเรียนร่วม

การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ นอกจากจะเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมแล้ว ยังทำให้ทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์แก่คนที่มีความต้องการพิเศษได้ใช้ชีวิตกับคนทั่วไปได้ และเมื่อเด็กเหล่านี้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมด้วยศักยภาพที่มีอย่างเหมาะสม

ซินเดล(อ้างในจินตนา อัมพรภาค)⁽⁵⁷⁾ ให้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้

3 ประการ คือ

1. ประโยชน์ในด้านการเรียนรู้
2. ประโยชน์ในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
3. ประโยชน์ในด้านประสบการณ์จริงที่พบในชีวิตประจำวัน

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร⁽⁵⁸⁾ กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วม ไว้ดังนี้

1. ทางด้านการเรียน เด็กมีโอกาสได้เรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติโดยไม่มีข้อยกเว้น เช่น ถ้าเด็กเรียนในชั้นพิเศษครูก็มักจะให้ความพิเศษแก่เด็กมากเกินไป หรือตั้งความหวังไว้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเด็กทำอะไรไม่ได้ครูก็มักจะปล่อยเพราะถือว่ามีความบกพร่อง ถ้าเด็กเรียนในโรงเรียนปกติเด็กก็จะต้องปฏิบัติตามเด็กปกติ เช่น พยายามทำงานให้เสร็จเหมือนคนอื่น ทำให้เด็กได้รับทักษะต่างๆ มากขึ้น

2. ทางด้านสังคม เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้นไม่เฉพาะแต่เพื่อนที่พิการเท่านั้น เพื่อนบ้านเข้าใจเด็กมากขึ้น ยอมให้ลูกของตนเองเล่นด้วย เพราะเด็กอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน

3. การเปลี่ยนเจตคติ เด็กปกติจะเคยชินกับความพิการมากขึ้น เพราะได้อยู่ร่วมกันเรียนร่วมกัน จึงไม่เห็นว่าเป็นคนพิการเป็นมนุษย์ธรรมดา นากลัว ชวนขัน ในท่าทางและรูปร่าง ต่อไปนอกจากนี้เด็กยังเรียนรู้ว่าเด็กพิการต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง และมีความเข้าใจต่อเด็กพิการดีขึ้น ยอมรับและแสดงความเอื้ออาทรมากขึ้น

4. ประหยัดงบประมาณของรัฐ เมื่อเด็กพิการสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐก็ไม่จำเป็นต้องสร้างโรงเรียนพิเศษสำหรับคนพิการ จึงเป็นการลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณลงไปมาก เพียงแค่เพิ่มบุคลากรที่จำเป็นบางอย่างขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น เช่น ครูสอนซ่อมเสริม หรือครูเวียนสอน หรือครูการศึกษาพิเศษในด้านการบริหารก็มีผู้บริหารของโรงเรียนปกติคนเดียว จึงเป็นการประหยัดในด้านงบประมาณ

นางลักษณะ วิรัชชัย⁽⁵⁹⁾ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการรูปแบบการเรียนร่วม ดังนี้

1. นักเรียนพิการไม่ถูกแยกจากกลุ่มปกติและฝึกทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนปกติ ซึ่งเป็นสภาพที่แท้จริงในสังคม

2. ในโครงการเรียนร่วมนักเรียนพิการไม่ถูกย่ำหรือตราว่าเป็นนักเรียนพิการ เพราะจะถูกส่งไปเรียนพิเศษตามความต้องการพิเศษ เช่นเดียวกับนักเรียนพิการไปเรียนเสริมทักษะในห้องเรียนพิเศษในบางครั้ง

3. นักเรียนพิการประสบความสำเร็จในการเรียนร่วม มากกว่าการเรียนในโรงเรียนการศึกษาเฉพาะความพิการ โดยเฉพาะถ้าได้รับการสอนตามวิธีการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

4. นักเรียนปกติจะได้รับประโยชน์จากการเรียนร่วมกับนักเรียนพิการ เพราะได้รับการพัฒนาให้เข้าใจยอมรับสภาพความแตกต่างเนื่องจากความพิการ สามารถฝึกให้ช่วยเหลือคนพิการซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในการทำงานเป็นทีม

5. การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมนักเรียนจะใช้เวลาส่วนใหญ่เรียนในชั้นเรียนปกติ ทำให้ครูการศึกษาพิเศษมีเวลาสอนนักเรียนพิการได้มากขึ้น โดยจะสอนนักเรียนพิการเพียงบางชั่วโมง ส่วนครูที่สอนนักเรียนปกติก็มีโอกาสทำงานร่วมกับครูการศึกษาพิเศษ ย่อมได้รับคำแนะนำและเรียนรู้เทคนิคการสอนนักเรียนพิเศษซึ่งสามารถนำมาใช้สอนทั้งนักเรียนพิการและนักเรียนปกติ จึงเป็นประโยชน์ทางด้านจิตใจต่อผู้ปกครองที่นักเรียนพิการมีโอกาสมาเรียนและทำกิจกรรมกับนักเรียนปกติเป็นส่วนหนึ่งของความหวังของผู้ปกครองที่ต้องการเห็นนักเรียนพิการมีพัฒนาการและพร้อมที่จะอยู่ร่วมกับนักเรียนปกติในสังคม

จากที่กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมสรุปได้ว่า ด้านการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น สามารถที่จะได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กปกติได้เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสที่จะมีเพื่อนเป็นเด็กปกติ และได้เรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคม สามารถปรับตัวและควบคุมอารมณ์ให้เข้ากับสังคมปกติได้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยประหยัดในด้านค่าใช้จ่ายและเวลาเดินทาง เพราะสามารถเรียนที่โรงเรียนใกล้บ้านได้ ในส่วนของรัฐบาลจะเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณของชาติเพราะไม่ต้องลงทุนสร้างโรงเรียนเฉพาะ เพียงแต่ให้การสนับสนุนเพิ่มบุคลากรเฉพาะทางที่จำเป็นในโรงเรียนปกติ ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

5. ความหมายของครูการศึกษาพิเศษ

เบญญา ชลธารินทร์⁽⁶⁰⁾ กล่าวถึงครูการศึกษาพิเศษว่า คือผู้ที่จบด้านการศึกษาพิเศษ หรือครูทั่วไปที่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษทำหน้าที่สอนนักเรียนในชั้นเรียนพิเศษหรือร่วมกับครูทั่วไปสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม หรือให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนในห้องสอนเสริม

สาวนะ พบสุข⁽⁶¹⁾ ระบุว่าครูประจำชั้นพิเศษ เป็นบทบาทหนึ่งของครูการศึกษาพิเศษที่ดูแลนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวด้านพฤติกรรมในขณะที่อยู่ในโรงเรียน ครูประจำชั้นพิเศษจะสอนนักเรียนดังกล่าวจนกว่านักเรียนจะแสดงพฤติกรรมที่จะช่วยให้เขาเป็นปกติได้ในชั้นเรียน เมื่อเกิดพฤติกรรมที่ครูต้องการแล้ว ครูจะจัดให้นักเรียนเข้าชั้นเรียนปกติเป็นช่วงเวลาสั้นๆ ก่อน แล้วค่อยยืดเวลาออกไป หรือส่งต่อให้กับครูเสริมวิชาการดูแลต่อไป และยังให้ความหมายของครูเสริมวิชาการ

ว่าเป็นส่วนหนึ่งของครูการศึกษาพิเศษ จะเป็นผู้ที่จัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนเรียนร่วมในวิชา เฉพาะเป็นบางเวลา ในกรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะเฉพาะทาง

การฟื้นฟูสมรรถภาพเยาวชนผู้พิการ⁽⁶²⁾ ให้ความหมายของครูการศึกษาพิเศษ คือ ผู้ที่ได้รับการ ศึกษาและการฝึกอบรมมาเป็นพิเศษเฉพาะ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทั่วไปและ พัฒนาการเฉพาะของผู้พิการ เทคนิคการสอนพิเศษ การใช้สื่อเครื่องมือ อุปกรณ์พิเศษ การตรวจสอบ และประเมินเด็กพิเศษ การกำหนดหลักสูตร และการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ทั้งครูปกติ เด็กพิการ และพ่อแม่ ทั้งยังมีหน้าที่ให้บริการทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่เยาวชนผู้พิการและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ สอนเสริมหรือสอนซ่อมเสริมทักษะต่างๆให้กับเด็กพิการโดยตรงและ/หรือช่วยครู ปกติจัดเตรียมและจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือพิเศษประสานงานบริการด้านอื่นๆ จัด หรือให้การอบรมแก่ผู้บริหารและครูทุกคนในโรงเรียนติดตามความก้าวหน้าของเด็ก

บทบาทหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ⁽⁶³⁾

การจัดการเรียนร่วมควรมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ให้พร้อม ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอ และเข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็น ต่อการเรียนการสอน เพื่อเสริมงานเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการ เรียนร่วม ประกอบด้วยครูที่จะต้องจัดการเรียนการสอนโดยตรงอาจเป็นครูประจำชั้นเรียนร่วม หรือครูประจำชั้นพิเศษ นอกจากบุคลากรที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนแล้วนั้น ควรมีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ครูประจำชั้นพิเศษ

มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ ทำ หน้าที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนพิเศษ เตรียมความพร้อมของเด็ก ครูประจำชั้นพิเศษต้องม ีความเข้าใจเด็ก มีความอดทนสูง รู้จักจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก และควรได้รับฝึกอบรม เฉพาะด้าน เช่น การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา เป็นต้น

2. ครูเวียนสอน หรือครูเดินสอน

เป็นครูที่เดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปอีกโรงเรียนหนึ่งหรือหลาย ๆ โรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดครูเวียนสอนจะจัดในกรณีที่โรงเรียนแต่ละโรง มีจำนวนเด็กที่มี ความต้องการพิเศษน้อย ครูเวียนสอนจะต้องมีตารางการปฏิบัติงานสอนที่แน่นอน ครูเวียนสอนอาจไม่

สังกัดโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยตรง แต่อาจสังกัดหน่วยงานกลาง เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดระบบงานบริการบุคคลของหน่วยงานทางด้านการศึกษา

3. ครูเสริมวิชาการ

เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในห้องปกติ จะปฏิบัติงานในห้องเสริม(หรือศูนย์วิชาการ)นักเรียนแต่ละคนจะมีตารางเฉพาะที่จะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการ นักเรียนแต่ละคนอาจใช้เวลาในห้องนี้วันละ 1-2 คาบ(คาบละ 50 นาที) หรือมากกว่า ขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็ก นอกจากสอนเด็กในห้องเสริมวิชาการแล้ว ครูเสริมวิชาการยังประสานงาน ตลอดจนให้คำแนะนำครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. ครูที่ปรึกษา

มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็กปกติในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนวางแผนจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กและประสานงานกับครูผู้อื่นในโรงเรียน ครูที่ปรึกษาอาจไม่สอนเด็กโดยตรง

5. ครูแนะแนว

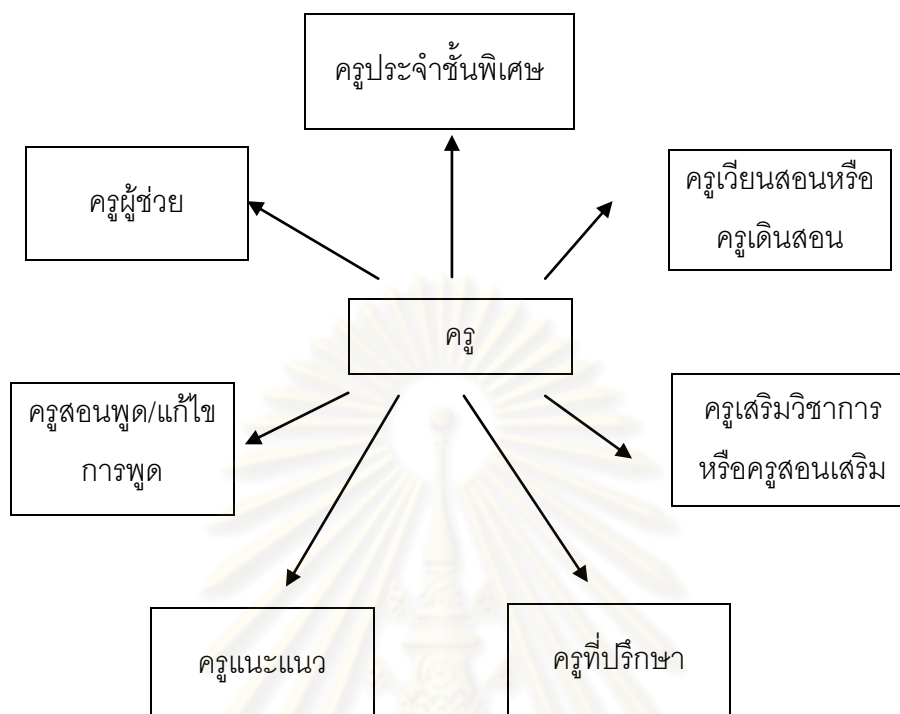
มีหน้าที่ให้คำแนะนำในการปรับตัว ตลอดจนแนะแนวด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ และการศึกษาต่อของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6. ครูสอนพูด / แก้ไขการพูด

มีหน้าที่ในการสอนพูดและหรือแก้ไขการพูดแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

7. ครูผู้ช่วย

มีหน้าที่ช่วยครู โดยเฉพาะการดูแลเด็กเมื่อประกอบกิจกรรม เช่น ในเวลารับประทานอาหาร เข้าห้องน้ำ แต่งตัว ถอดใส่กายอุปกรณ์ เป็นต้น

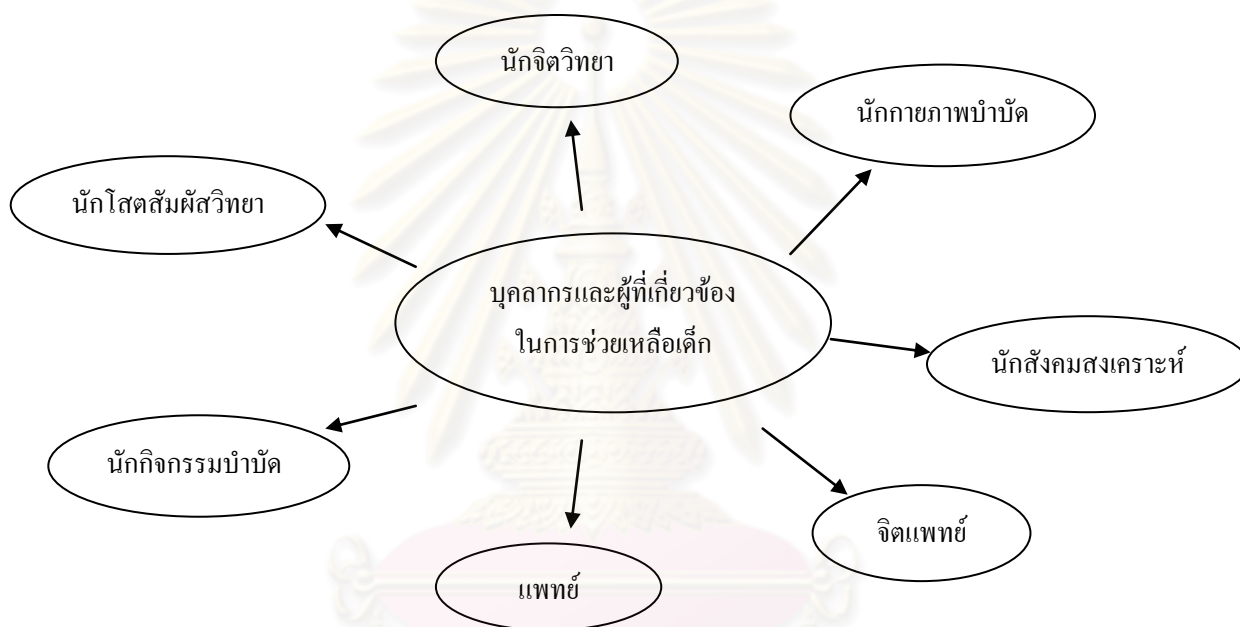

แผนภาพที่ 1 แสดงบุคลากรครูที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง⁽⁶³⁾ ที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

1. นักจิตวิทยา มีหน้าที่ทดสอบทางจิตวิทยา ซึ่งมีความจำเป็นในการคัดแยกและจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขอบข่ายหน้าที่อาจรวมไปถึงการให้คำแนะนำปรึกษาแก่เด็กและครู หรือการบำบัดทางจิตวิทยาแก่เด็ก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการและการจัดสรรตำแหน่ง และความรับผิดชอบของหน่วยงานด้านการศึกษา
2. นักโสตสัมผัสวิทยา มีหน้าที่ในการตรวจวัดการได้ยินของเด็ก เลือกเครื่องช่วยฟังให้กับเด็ก ตลอดจนเสนอแนะในการแก้ไขการพูดและการสอนภาษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. นักกายภาพบำบัด มีหน้าที่ในการให้บริการบำบัดทางกายภาพแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในเรื่องการทรงตัว การเคลื่อนไหว การป้องกันการหดตัวของกล้ามเนื้อ
4. นักกิจกรรมบำบัด มีหน้าที่ในการฝึกใช้มือและนิ้วมือแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ติดกระดุมเสื้อ ผูกเชือกกรองเท้า และรับประทานอาหาร เป็นต้น

5. นักสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ในการแนะนำและช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว
6. แพทย์ อาจเป็นแพทย์ทั่วไปหรือแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ทำหน้าที่ตรวจวินิจฉัย และวางแผนเพื่อการบำบัดรักษาต่อไป
7. จิตแพทย์ มีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม

แผนภาพที่ 2 แสดงบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือเด็ก

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสมรรถภาพเยาวชนผู้พิการนั้น นอกเหนือจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ฟื้นฟูสมรรถภาพเยาวชนผู้พิการทางการศึกษาแล้ว ยังมีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญจากสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา ทางสังคม ทางอาชีพ ฯลฯ แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเยาวชนผู้พิการทางการศึกษาในโรงเรียน คือ ครูการศึกษาพิเศษซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาและฝึกอบรมมาเป็นพิเศษเฉพาะ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทั่วไปและพัฒนาการเฉพาะของเยาวชนพิการ เทคนิคการสอนพิเศษ การใช้สื่อเครื่องมืออุปกรณ์พิเศษ การตรวจสอบและประเมินเด็กพิเศษ การกำหนดหลักสูตร และการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ทั้งครูปกติ เด็กพิการและพ่อแม่ ทั้งยังมีหน้าที่ให้บริการทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่เยาวชนผู้พิการและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ

สอนเสริมหรือสอนซ่อมเสริมทักษะต่างให้กับเด็กพิการโดยตรง และ/หรือช่วยครูปกติจัดเตรียม และจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือพิเศษ ประสานงานบริการด้านอื่นๆ จัดหรือให้การอบรม แก่ผู้บริหารและครูทุกคนในโรงเรียนติดตามความก้าวหน้าของเด็ก

ครูการศึกษาพิเศษจะทำหน้าที่ประสานงานให้บุคลากรเหล่านี้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมให้เด็กแต่ละคน จะต้องมีความรู้ในด้านเทคนิคการสอนเป็นพิเศษ นอกจากนี้จะมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษจากอุดมศึกษาแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะติดตามผลและจัดเพิ่มเติมความรู้ตามโอกาสอันสมควร ให้เข้าอบรมหรือมีการประชุม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการอีกไม่น้อยกว่า ปีละ 1 ครั้ง ส่วนครูที่ไม่มีวุฒิให้หน่วยงานต่างๆ เป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่ทำงานดี และมีความตั้งใจจริงที่จะสอนเด็กพิเศษให้เข้ารับการอบรม ทั้งความรู้ภาคทฤษฎีและทักษะภาคปฏิบัติ เมื่ออบรมเสร็จก็จะส่งไปสอนจริงในโรงเรียนที่มีเด็กพิเศษเป็นเวลา 1 ปีการศึกษา จึงจะได้รับการพิจารณาให้ได้วุฒิปัตร จากศูนย์การศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่ผ่านการอบรมนี้แล้ว จะมีสิทธิเบิกเงินเพิ่มพิเศษจากเงินเดือนปกติอีกเดือนละ 2,000 บาท เช่นเดียวกับครูที่สอนในโรงเรียนรัฐบาล

การคัดเลือกบุคลากรสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น มีนโยบายแก่โรงเรียนต่างๆ ให้ใช้ประโยชน์จากบุคลากร และผู้ที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเป็นผู้ทำการสอนให้ได้มากที่สุด เพราะถ้าหากโรงเรียนไม่จัดสอนให้ตรงความรู้ความสามารถแล้ว จะทำให้เกิดการเสียประโยชน์ และเกิดการสูญเสียเปล่า มีข้อคิดสำหรับบางโรงเรียนซึ่งยังไม่มีความพร้อมด้านบุคลากร ถ้าจำเป็นจะต้องจัดครูเข้าสอนก็ขอให้เลือกครูที่มีศรัทธา มีใจ มีคุณลักษณะเหมาะสมมาทำการสอน เพราะครูที่มีใจ มีศรัทธา ต่อวิชาซึ่งจะสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาได้ ซึ่งผู้บริหารอาจดำเนินการ โดยการหาอาสาสมัครบุคลากร ในหน่วยงาน หรือผู้บริหารอาจจะคัดเลือกด้วยตนเอง โดยพิจารณาคูณสมบัติเฉพาะหลายประการ เช่น ความศรัทธาต่อการทำงานกับเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ มีความอดทนสูง เสียสละ รับผิดชอบ ชยันมีน้ำใจ มีเมตตากรุณา และมีมนุษยสัมพันธ์ดี นอกจากพิจารณามอบงานที่เหมาะสม กับคุณวุฒิ ความสามารถ และความสนใจของบุคลากรแล้ว ยังควรสนับสนุนให้บุคลากรทั้งหลายได้ พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านที่ตนได้รับมอบหมาย เช่น การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมประชุมสัมมนา เข้าฟังปาฐกถาหรือเข้าร่วมการอภิปรายในสาขาที่เกี่ยวข้อง ตามโอกาสและเวลาอันสมควร ตลอดจน การส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิ หรือเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ หรือตามให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาการ นอกจากนี้ โรงเรียนควรให้สวัสดิการ และความสะดวกต่างๆ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวก

บุคลากรทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถและความสมัครใจ การพัฒนาบุคลากรหรือการส่งเสริมบุคลากรในด้านต่างๆ สามารถทำได้ ดังนี้

1. จัดอบรมเพิ่มเติมในด้านหลักสูตร การสอน ฯลฯ อาจจัดเป็นการประชุมวิชาการ หรือการจัดอบรมก็ได้
2. เปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาที่หน่วยงานอื่นจัด นอกจากนี้แล้วยังบริการจัดหาสื่อการสอน เช่น วีดีโอ ภาพยนตร์ หนังสือที่จะสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้มาให้ครูผู้สอน
3. ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มความสามารถ การให้ความสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือ

การสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนผู้บริหาร สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ควบคุมดูแลและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการ
2. พิจารณาและสนับสนุนให้ครูรับสิทธิอันพึงจะได้ เช่น เงิน พ.ค.ศ.(เงินเพิ่มสำหรับครูการศึกษาพิเศษ) ค่าเช่าบ้าน การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นต้น
3. สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ทันสมัย โดยให้โอกาสฝึกอบรมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ศึกษาดูงานและศึกษาต่อ
4. สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น
5. สร้างเสริมขวัญและกำลังใจ โดยการเยี่ยมชั้นเรียน ประชุมพบปะสังสรรค์ ทัศนศึกษา
6. ให้โอกาสครูได้มีส่วนร่วมในงานต่างๆ ตามความเหมาะสม เช่น แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการทำงานและร่วมกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนางาน
7. พิจารณาและเสนอขอความดีความชอบด้วยความยุติธรรม

อัตราส่วนระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ไม่สามารถกำหนดตัวเลขแน่นอนได้ แต่ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ กล่าวว่า มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพียงหนึ่งหรือสองคนเข้ามาเรียนร่วมแบบแยกเรียนต่างหากก็ถือเป็นการเรียนร่วม ผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่า ควรจะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้

มากที่สุด เพียงร้อยละ 3 ของชั้นเรียน Cook, Tessier and Klein⁽⁶⁴⁾ ได้กำหนดเกณฑ์เพื่อจัดเด็กเข้าเรียนร่วม ดังนี้

1. ห้องเรียนร่วมเต็มเวลา จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพร้อม เข้าเรียนไม่เกิน 3 คน ต่อหนึ่งห้องเรียน
2. ห้องเรียนพิเศษเรียนร่วมบางเวลาจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษห้องละ 8-15 คน ต่อครู 1 คน
3. ห้องเรียนพิเศษเต็มเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชา จัดจำนวนเด็กไม่เกิน 8 คน ต่อครู 1 คน

6. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย

สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษไว้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มต่างๆ มีการดำเนินงานในรูปแบบที่หลากหลาย และมีหลายรูปแบบที่น่าสนใจ เช่น โครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการกับเด็กทั่วไปแต่ในด้านโอกาสยังไม่สามารถจัดได้ทั่วถึง และครอบคลุมเด็กทุกประเภท รวมทั้งมีเด็กกลุ่มใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น และขาดการดูแล เช่น เด็กกำพร้าจากครอบครัวที่เสียชีวิตเพราะโรคเอดส์ เด็กเร่ร่อน เด็กที่ย้ายติดตามผู้ปกครองเป็นต้น สำหรับการศึกษาพิเศษยังมีปัญหาอุปสรรค และความต้องการการช่วยเหลือสนับสนุนหลายประการ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาปกติ ทั้งในเรื่องของบุคลากรการบริหารจัดการ และกลไกการสนับสนุนต่างๆ ปัญหาอุปสรรค และความต้องการที่สำคัญ⁽⁶⁵⁾ คือ

1. ด้านครูผู้สอน

1.1 ยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากยังขาดความรู้ และทักษะในเรื่องของเทคนิค วิธีการ การวัดการประเมินผล การเลื่อนชั้น และขาดประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กแต่ละประเภท นอกจากนี้ยังมีภาระงานมาก ทั้งการเป็นครูประจำชั้น / ประจำวิชา งานโครงการต่างๆ ไม่ค่อยมีเวลาในการดูแลเด็กซึ่งมีหลายประเภท ทำให้ไม่สามารถพัฒนาเด็กได้เท่าที่ควร⁽⁶⁵⁾

1.2 มีความเครียดสูง เนื่องจากถูกผลกระทบให้รับผิดชอบเด็กเพียงลำพังและไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดความร่วมมือจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนเดียวกัน⁽⁶⁵⁾

1.3 ครูผู้สอนยังได้รับการพัฒนาไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง ไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรเมื่อต้องดูแลรับผิดชอบเด็กในชั้นเรียนร่วม รวมทั้งไม่ได้รับการนิเทศ และติดตามผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งภายใน และจากภายนอกโรงเรียน ครูไม่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์หรือสำนักบริหารการศึกษาพิเศษ⁽⁶⁶⁾

1.4 ครูผู้สอนต้องปฏิบัติงานทั่วไปควบคู่กับภาระการสอน ทำให้ไม่มีเวลาในการดูแล และจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องตามหลักวิชาการทางการศึกษาพิเศษ ไม่มีเวลาในการคิดค้นพัฒนาเทคนิค วิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพจริง ต้องการขวัญและกำลังใจ ความมั่นใจในการทำงาน รวมทั้ง ต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง และต้องการการนิเทศช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ และที่สำคัญคือต้องการให้ทุกคนในโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการศึกษาพิเศษเพื่อทุกคนจะได้ช่วยกัน⁽⁶⁶⁾

1.5 ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วม ไม่มีครูที่จบการศึกษาพิเศษโดยตรง และการใช้การฝึกอบรมครูในช่วงสั้นๆ ไม่สามารถทำให้ครูเข้าใจการจัดการเรียนการสอนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ ครูที่ได้รับมอบหมายให้สอนเด็กในชั้นเรียนร่วมมีความกังวล ไม่ต้องการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขาดแรงเสริมหรือแรงจูงใจในการจัดการเรียนการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม⁽⁶⁷⁾

1.6 ขาดแคลนอัตรากำลังครู ครูย้าย และลาออกบ่อย⁽⁶⁷⁾

2. ด้านผู้บริหารการศึกษา

2.1 ผู้บริหารยังไม่เห็นความสำคัญ และไม่สนับสนุนการศึกษาพิเศษยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อาจมีความเห็นว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นคนไร้ค่า ความจริงไม่เป็นเช่นนั้น เด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจมีความสามารถใกล้เคียงหรือสูงกว่าเด็กปกติ หากได้รับบริการทางการศึกษาที่ถูกต้อง⁽⁶⁵⁾

2.2 ผู้บริหารทุกระดับยังไม่เข้าใจถึงการจัดการเรียนร่วม และคิดว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นภาระจึงไม่ให้การสนับสนุน โดยจะส่งไปเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ⁽⁶⁷⁾

2.3 ผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการเรียนร่วม ไม่สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูผู้สอนได้⁽⁶⁵⁾

2.4 ผู้บริหารต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมในลักษณะของการจัดหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และเห็นว่าทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแล ช่วยเหลือเด็กที่ถูกต้อง และต้องการให้สนับสนุนงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็น⁽⁶⁵⁾

2.5 ผู้บริหารเข้าใจว่าการให้บริการทางการศึกษาพิเศษต้องลงทุนสูง หากพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว จะเห็นว่าการศึกษาที่ลงทุนให้การศึกษาแก่บุคคลเหล่านี้ ให้เขาช่วยตัวเองได้และดำรงตนอยู่ใน

สังคมได้ เป็นการลงทุนที่ต่ำกว่าการที่รัฐต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูบุคคลเหล่านี้ไปตลอดชีวิต จึงควรเน้นการให้บริการทางการศึกษามากกว่าการให้การสงเคราะห์เด็กเพียงอย่างเดียว⁽⁶⁸⁾

3. ด้านผู้ปกครอง

3.1 ผู้ปกครอง ตลอดจนสังคมยังไม่เข้าใจการศึกษาพิเศษ ไม่ส่งเด็กเข้าโรงเรียน อาจเป็นเพราะว่าไม่คิดว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนหนังสือได้ สังคมยังมีทัศนคติในทางลบต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของการศึกษาพิเศษ ทำให้เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการขยายบริการทางการศึกษาพิเศษ⁽⁶⁸⁾

3.2 ผู้ปกครองเด็กปกติกลัวว่าครูจะไม่มีเวลาให้ลูก เพราะต้องดูแลเด็กพิการ เด็กอาจเบื่อทำให้การเรียนเสีย หรือเด็กอาจเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องจากเด็กพิการ⁽⁶⁸⁾

3.3 ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กลัวว่าครูจะไม่สามารถสอนลูกได้ ไม่มีสื่ออุปกรณ์ ซึ่งสร้างความลำบากให้ครูผู้สอน ลูกจะเรียนไม่ทันเพื่อน เป็นที่ล้อเลียนจากเพื่อน และอาจถูกรังแก หรือได้รับอันตราย⁽⁶⁸⁾

3.4 ผู้ปกครองบางส่วนยังขาดความรู้ในการดูแลช่วยเหลือเด็กอย่างถูกต้องและบางส่วนไม่ส่งเด็กเข้าเรียน เพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็น⁽⁶⁹⁾

3.5 ผู้ปกครองต้องการให้เด็กเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน ทั้งสายวิชาชีพ และวิชาการ ต้องการให้โรงเรียนฝึกอาชีพในท้องถิ่นให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กสามารถประกอบอาชีพที่มีรายได้เป็นของตนเอง และมีความมั่นคงในอาชีพ⁽⁶⁹⁾

3.6 ผู้ปกครองของเด็กปกติ มีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กลัวว่าจะทำให้ลูกของตนเองพิการหรือเลียนแบบความพิการไปด้วย หรือลูกของตนเองจะมีผลการเรียนที่ต่ำลง⁽⁶⁸⁾ พบปัญหาว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สนใจ ไม่ให้ความร่วมมือในการให้การช่วยเหลือฝึกฝนหรือฟื้นฟูให้กับเด็กอย่างต่อเนื่อง

3.7 ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในโรงเรียน เช่น นักการภารโรง แม่ครัว จะมองเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเด็กที่มีปัญหาและเป็นภาระ⁽⁶⁹⁾

4. ด้านการบริหารจัดการ

4.1 บางโรงเรียนขาดแคลนบุคลากร มีครูไม่ครบชั้น ทำให้จัดได้ไม่ดีเท่าที่ควร⁽⁶⁸⁾

4.2 ในพื้นที่ห่างไกล ไม่สามารถนำเด็กไปรับบริการกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้⁽⁶⁶⁾

4.3 โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการเสริมได้ เช่น การแก้ไขการพูด ภาวะภาพบำบัด เพราะไม่มีผู้เชี่ยวชาญ หรือครูไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญพอ⁽⁶⁶⁾

4.4 ระบบการทำงานของแต่ละหน่วยงานในพื้นที่แตกต่างกัน ทำให้การติดต่อประสานงานล่าช้า⁽⁶⁶⁾

4.5 โรงเรียนข้างเคียงไม่รับเด็กจะผลักดันภาระให้โรงเรียนแกนนำ หรือศูนย์กลางทางวิชาการการศึกษาพิเศษ⁽⁶⁸⁾

4.6 บางโรงเรียนไม่รับเด็ก เด็กต้องกลับมาเรียนที่เดิม เช่น การส่งต่อโรงเรียนใกล้บ้าน โรงเรียนการศึกษาพิเศษ หรือการเรียนต่อในระดับประถมหรือมัธยม เป็นต้น⁽⁶⁹⁾

4.7 การให้บริการทางการศึกษาพิเศษยังไม่เพียงพอในด้านคุณภาพ แม้ว่าจะสร้างโรงเรียนศึกษาพิเศษหรือโรงเรียนเฉพาะเพิ่มขึ้น ไม่ได้หมายความว่าโรงเรียนเหล่านั้น จะเป็นโรงเรียนที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดสำหรับเด็ก โรงเรียนศึกษาพิเศษที่ไม่มีคุณภาพ นอกจากไม่สนับสนุนส่งเสริมศักยภาพของเด็กแล้ว ยังเป็นอุปสรรคในการถ่วงพัฒนาการของเด็กอีกด้วย⁽⁶⁸⁾

การจัดเตรียมบุคลากรในโรงเรียนควรจัดให้เหมาะสม ครูผู้สอนที่รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารควรสำรวจและศึกษาความสามารถ ความถนัด อุปนิสัย บุคลิกภาพ การดูแลเอาใจใส่ความรักและเมตตาต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหารยังต้องตรวจสอบและแนะนำการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและให้โอกาสบุคลากรได้พัฒนาตนเอง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรองทิพย์ นาควิเชตร⁽⁷⁰⁾ ศึกษาความเครียด ความรู้สึก และความต้องการของครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและแบบวัดความเครียด HOS (Health Opinion Survey) พบว่าครูส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับปกติ(ระดับคะแนนที่ 13-38) ทั้งช่วงก่อนสอนและระหว่างสอนในชั้นเรียนร่วม คิดเป็นร้อยละ 84.1 และ 82.2 ตามลำดับ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด คือ ปัจจัยด้านความรู้สึกพบว่าครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกด้านบวก ได้แก่ ความภูมิใจ ความสงสาร ความมีคุณค่า ความรู้สึกกว่าตนมีประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 49.5, 80.9, 79.0 และ 59.9 ตามลำดับ และปัจจัยด้านความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความต้องการรับการอบรม การจัดการเรียนการสอน ความต้องการ

การนิเทศการสอน การให้คำปรึกษาแนะนำการทำสื่อการสอน การเขียนแผนการสอน ความต้องการผู้ช่วยสอน และความต้องการเวลาในการเตรียมการ คิดเป็นร้อยละ 61.3, 67.5, 68.2, 58.0, 59.9, 51.6 และ 52.2 ตามลำดับ

ทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ วิจัยเกี่ยวกับภาวะเครียดจากการทำงานของครูระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัย คือ ครูระดับมัธยมศึกษา จำนวน 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบ่งเป็น 4 ตอน คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังในบทบาทครู แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะความรับผิดชอบงาน แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่าครูส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.82$) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน และภาวะความรับผิดชอบงาน สามารถร่วมกันทำนายภาวะความเครียดจากการทำงานของครูได้ร้อยละ 30.6 โดยมีปัจจัยด้านการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับภาวะเครียด ได้แก่ ความคาดหวังในบทบาทครู ภาวะความรับผิดชอบงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

รจเรข วีรยวรรณ⁽⁸⁾ ศึกษาความเครียดในการทำงานของครูประถมศึกษาระดับโรงเรียนเอกชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามลักษณะทางประชากร และแบบวัดความเครียดในการทำงาน ซึ่งดัดแปลงจากแบบสอบถามความเครียดในงานพยาบาลของ สิริภรณ์ หันพงศกิตติกุล เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความเครียดในการทำงานของครูที่มีลักษณะทางองค์การที่แตกต่างกัน พบค่าเฉลี่ยความเครียดในการทำงานของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ด้านภาระงานมากมาย พบว่า ครูโรงเรียนขนาดเล็กมีความเครียดด้านนี้สูงกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.9 > 3.67$) ด้านปัญหาองค์การและการบริหารจัดการ พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีความเครียดด้านนี้สูงกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.10 > 2.79, 2.48$) ส่วนปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในองค์การไม่ดี และปัจจัยด้านสภาพการทำงานและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ดี พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก และกลางมีความเครียดสูงกว่าครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 2.37, 2.36 > 2.02$)

ดรุณี สีสานเก็ม⁽⁷¹⁾ วิจัยเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบกับความเครียดในงานของครู : กรณีศึกษา ครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามเกี่ยวกับงานที่ครูรับผิดชอบ และแบบสอบถามเกี่ยวกับความเครียดในงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีระดับความเครียดต่ำคิดเป็นร้อยละ 64.38 รองลงมา คือ ความเครียดในงานระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 31.51 และมีความเครียดในงานระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 4.11 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด คือ ปัจจัย ส่วนบุคคล และปัจจัยจากงานที่รับผิดชอบ

สีจันทร์ ใจป้อ⁽⁷²⁾ ศึกษาความเครียดของครูยุคปฏิรูปการศึกษา : กรณีครูสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล แบบประเมินความเครียดของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของครูในยุคปฏิรูปการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการศึกษาพบว่า ครูมีระดับความเครียดอยู่ในระดับปกติ หรือจัดอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 56.80 รองลงมาอยู่ในระดับสูงกว่าปกติเล็กน้อยหรือในระดับปานกลาง ร้อยละ 20.50 ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดครู ได้แก่ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน และปัจจัยด้านปฏิรูปการศึกษา

กรรณิการ์ ค่ายหนองสง⁽⁷³⁾ ศึกษาเปรียบเทียบระดับความเครียดของครูการเงิน การบัญชี ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามระดับความเครียดในการปฏิบัติงานการเงิน การบัญชี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความเครียดสูง(ระดับคะแนน 3.51-4.50)จากลักษณะงานที่ปฏิบัติ อยู่เป็นประจำ ส่วนความเครียดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าและความมั่นคงในตำแหน่ง สัมพันธภาพกับบุคลากรในหน่วยงาน ผู้บังคับบัญชา และโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง(ระดับคะแนน 2.51-3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ไกรวิน วงษ์เจริญธรรม⁽⁷⁴⁾ ศึกษาระดับความเครียดของครูเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงาน และปัญหาส่วนบุคคลกับความเครียดของครู ในโรงเรียนระดับ

ประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 1 ประจำปีการศึกษา 2541 จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามวัดปัญหาส่วนบุคคล แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการทำงาน และแบบสอบถามวัดความเครียดในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในการทำงานของครูอยู่ในระดับสูง ปัญหาส่วนบุคคลอยู่ในระดับน้อย และความเครียดของครูอยู่ในระดับต่ำ โดยความพึงพอใจในการทำงานทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีปัจจัยด้านปัญหาส่วนบุคคลด้านสุขภาพ และปัญหาส่วนบุคคลด้านเศรษฐกิจสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดของครู โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 46.69 ส่วนปัจจัยด้านความพึงพอใจด้านลักษณะงาน ความพึงพอใจด้านผลประโยชน์ตอบแทน ความพึงพอใจด้านนโยบาย และการบริหารงาน และความพึงพอใจด้านการพิจารณาความดีความชอบประจำปี สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดของครูโดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 21.07

ปรีชา แดงขำ⁽⁷⁵⁾ ศึกษาความเครียดและผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 259 คน เป็นเพศชาย 71 คน เพศหญิง 188 คน โดยใช้แบบสอบถามความเครียดด้านภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ ด้านบทบาทหน้าที่ในครอบครัว ด้านการสนับสนุนทางสังคม และผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน ผลการศึกษา พบว่า ครูมีความเครียดด้านภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ ด้านบทบาทหน้าที่ในครอบครัว และด้านการสนับสนุนทางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ความเครียดและผลกระทบต่อการปฏิบัติงานที่เกิดจากความเครียดทุกด้านของครู มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ทิวา หอมสวัสดิ์⁽⁷⁶⁾ ศึกษาความเครียดของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูมิกวาวปี จังหวัดอุดรธานี เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสำรวจความเครียด HOS (Health Opinion Survey) แบบสอบถามเกี่ยวกับความเครียด และแบบสอบถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเครียด พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากมีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.7 รองลงมา ได้แก่ มีความเครียดอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 18.5 และมีความเครียดอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 16.8 ตามลำดับ

กนกรัตน์ สายเชื้อ⁽⁷⁷⁾ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร โดยทำการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 401 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว และแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความเครียด พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชีในโรงเรียนประถมศึกษา ที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กแต่ละกลุ่ม มีความเครียดในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และในทุกกลุ่มมีระดับความเครียดในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปฏิมากร ชาญประโคน⁽⁷⁸⁾ วิจัยเกี่ยวกับความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดสำหรับประชาชนชาวไทย สร้างและพัฒนาโดยกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข แบบสอบถามวิธีเผชิญความเครียดของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง คือ 1.แบบมุ่งปรับสภาพอารมณ์โดยการเผชิญหน้ากับปัญหา 2.แบบมุ่งปรับสภาพอารมณ์โดยการถอยห่างหลีกเลี่ยงปัญหา 3.แบบมุ่งแก้ไขปัญหโดยคิดค้นหาวิธีแก้ไขปัญห 4.แบบมุ่งแก้ไขปัญหโดยดำเนินการแก้ไขปัญห ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความเครียดในระดับสูง โดยใช้วิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขปัญหามากที่สุด รองลงมาใช้วิธีแบบมุ่งแก้ไขปัญหโดยคิดค้นหาวิธี ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การเผชิญความเครียดแบบแก้ไขปัญหแบบมุ่งปรับสภาพอารมณ์โดยการเผชิญหน้ากับปัญหา และแบบมุ่งปรับสภาพอารมณ์โดยการถอยห่างหลีกเลี่ยงจากปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พนารัตน์ พรหมราชฎี⁽⁷⁹⁾ วิจัยเกี่ยวกับความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัว แบบสอบถามเพื่อประเมินระดับความเครียด Health Opinion Survey (HOS) แบบสอบถามวิธีเผชิญความเครียด ซึ่งดัดแปลงจาก Jalowiec และคณะ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเครียดในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาเป็นระดับความเครียดต่ำและสูง คิดเป็นร้อยละ 15.30 และ

14.40 ตามลำดับ มีวิธีการเผชิญความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้วิธีเผชิญความเครียดทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ใช้วิธีแก้ไขปัญหามากที่สุด รองลงมาคือแบบบรเทา และแบบแก้ที่อารมณ์ เป็นลำดับสุดท้าย

อุดม มาสแสง⁽⁸⁰⁾ ศึกษาเกี่ยวกับภาวะเครียด ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามบุคลิกภาพ MPI แบบสอบถามความรู้ เจตคติ การปฏิบัติต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามกรอบบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาและแบบประเมินภาวะความเครียด ซึ่งสร้างโดย ศ.พญ.นันทิกา ทวิชาชาติและคณะ ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษามีภาวะเครียดระดับปานกลางร้อยละ 39.76 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะเครียด ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไป ปัจจัยระยะเวลาบรรจุเข้ารับราชการมากกว่า 21 ปีขึ้นไป และปัจจัยประวัติการเจ็บป่วยทางจิต สามารถเป็นตัวพยากรณ์แนวโน้มการเกิดภาวะเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$

นิสาร์ตน์ เขี่ยมชาญบรรจง⁽⁸¹⁾ ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพจิตและความเครียดของครูในเขตอำเภอบ้านโป่งจังหวัดราชบุรี เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบบสอบถามประเมินความเครียดของ พรพรรณ พงศ์สุพัฒน์ ซึ่งแปลมาจากแบบวัด The Stress Test ของ Smith และแบบสอบถามความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพจิต และแบบสอบถามเพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติตน (KAP) สร้างโดย ศ.พญ.นันทิกา ทวิชาชาติและคณะ ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่มีระดับความเครียดปานกลาง ร้อยละ 72.7 ระดับความเครียดมาก ร้อยละ 14.2 และระดับความเครียดน้อย ร้อยละ 72.7 ตามลำดับ โดยมีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียด ได้แก่ ความอบอุ่นในครอบครัว ประวัติครอบครัวป่วยทางด้านจิตใจและอารมณ์ ความหนักใจกับปัญหาในที่ทำงาน และความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

นฤมล (เลิศบุญ) เลี้ยงรักษา⁽⁸²⁾ วิเคราะห์เกี่ยวกับความเครียดของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 คน เป็นชาย 52 คน

หญิง 34 คน โดยใช้เครื่องมือตรวจสอบอาการความเครียดทางกาย ทางอารมณ์ ทางความคิด สติปัญญา และจากพฤติกรรมทางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่าผู้จัดการโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับความเครียดในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยมีอาการความเครียดทางอารมณ์อยู่ในลำดับที่หนึ่ง รองลงไปคือทางกาย ทางความคิด และสติปัญญา และทางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตามลำดับ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วัชรวิ ไชยจันดี⁽⁸³⁾ ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการสอนภาคปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 481 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความเครียดในการสอนภาคปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการศึกษาพบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด คือ บรรยากาศในการสอนภาคปฏิบัติ บุคลิกภาพด้านความสงสัย-ไม่ไว้วางใจบุคคลอื่น ด้านความวิตกกังวล ด้านการพึ่งตนเอง และด้านความตึงเครียด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดในการสอนภาคปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Kokinos, Constantinos M. and Davazoglou, Aggeliki M.⁽⁸⁴⁾ ศึกษาเกี่ยวกับครูการศึกษาพิเศษภายใต้ความเครียดในการทำงาน เพื่อสำรวจแหล่งที่มาของความเครียดจากการทำงานของครูจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูด้านการศึกษาพิเศษชาวกรีก จำนวน 373 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง เพื่อประเมินความเครียด และลักษณะด้านประชากรและอาชีพ ครูส่วนใหญ่ระบุว่า การสอนนักเรียนออทิสติกก่อให้เกิดความเครียดมากที่สุด รองลงมาคือการสอนนักเรียนที่บกพร่องทางด้านพฤติกรรมหรืออารมณ์ ผลการวิเคราะห์ที่สามารถทำนายความเครียดได้ คือ การใช้หลักสูตรการศึกษาพิเศษ ความก้าวหน้าทางวิชาการและความก้าวหน้าทางสังคมของนักเรียน

Antoniou, Alexander – Stamation ; Polychroni, Fotini and Kotroni, Christina⁽⁸⁵⁾ ศึกษาการทำงานกับนักเรียนที่ต้องการการศึกษาพิเศษในประเทศกรีซ : ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดในครูและกลยุทธ์ในการจัดการกับความเครียด ศึกษาจากครูด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 158 คน เป็นครูจากเฮเธนส์ จำนวน 113 คน และจากเมืองต่างๆ ในประเทศกรีซ จำนวน 45 คน โดยใช้การสัมภาษณ์

เพื่อสร้างเกณฑ์วัดสาเหตุจำเพาะของความเครียดของครูด้านการศึกษาพิเศษ ผลการศึกษาระบุถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียด คือ สภาพการทำงาน ภาระงาน และปัญหาในองค์การ

Alan Chan, K. Chen and Elaine, Y.L. Chong⁽⁸⁶⁾ ศึกษาเกี่ยวกับความเครียดจากการทำงานของครูระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนในประเทศฮ่องกง ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,710 คน เป็นครูระดับประถมศึกษา 907 คน ครูระดับมัธยมศึกษา 803 คน ใช้แบบสอบถามปัญหาด้านสุขภาพในการประกอบอาชีพของครูระดับประถมศึกษาและครูระดับมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการศึกษาพบว่า ครูระดับประถมศึกษามีระดับความเครียดสูงกว่าครูมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ภาระงานที่มาก ความกดดันเรื่องเวลาการทำงาน การปฏิรูปการศึกษา การตรวจคุณภาพภายนอก การเพิ่มพูนความรู้ และการจัดการกับพฤติกรรมนักเรียนและการเรียนรู้

Fontana D. and Abouserie R.⁽⁸⁷⁾ ศึกษาองค์ประกอบของระดับความเครียด เพศ และบุคลิกภาพในครู จากกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนมัธยม จำนวน 95 คน เป็นชาย 44 คน หญิง 51 คน โดยใช้เครื่องมือ The Professional Life Stress Scale (PLSS) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ระดับความเครียด และใช้เครื่องมือ Eysenck Personality Questionnaire (EPQ) เพื่อวิเคราะห์บุคลิกภาพของครูด้านการแสดงตัว – เก็บตัว ลักษณะอาการทางประสาท และลักษณะอาการทางจิต ผลการศึกษาปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่ 72.6 % มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง, 23.2 % มีความเครียดอยู่ในระดับสูง และ 4.2 % มีความเครียดอยู่ในระดับต่ำ จากผลการทดสอบความแตกต่างโดยใช้ T-test ปรากฏว่าเพศชายและเพศหญิงมีความเครียดอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระดับความเครียดของครูกับบุคลิกภาพ พบว่า ความเครียดลักษณะอาการทางประสาทและลักษณะอาการทางจิตมีความสัมพันธ์ทางบวก ส่วนความเครียดกับบุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์กันทางลบ และเมื่อวิเคราะห์โดยใช้การถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว และลักษณะอาการทางจิตประสาทสามารถใช้เป็นตัวทำนายระดับความเครียดได้ดีที่สุด

Kyriacou and Sutcliffe⁽⁸⁸⁾ วิจัยเกี่ยวกับความเครียดของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางจำนวน 16 แห่ง ในประเทศอังกฤษจำนวน

218 คน พบว่า ครูร้อยละ 23.4 มีความเครียดอยู่ในระดับสูงมาก นอกจากนั้นยังพบว่า ความเครียด มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการลาออกจากการเป็นครู

White อ้างในอุดม มาสแสง⁽⁸⁰⁾ ศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดและวิธีการเผชิญความเครียดของผู้บริหารโรงเรียน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนของรัฐ Massachusetts จำนวน 153 คน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของวิธีการเผชิญความเครียดของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารของโรงเรียนในเขตเมืองใช้วิธีการตำหนิตนเองมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนนอกเขตเมือง ผู้บริหารระดับต้นและระดับรองของโรงเรียนมัธยม ใช้วิธีการเผชิญความเครียดโดยคิดอย่างมีความหวังมากกว่าผู้บริหารระดับสูง

Wheeler อ้างใน นิศารัตน์ เขียมชาญบรรจง⁽⁸¹⁾ ศึกษาเงื่อนไขและสถานการณ์ที่เป็นแหล่งความเครียดของครูโรงเรียนรัฐบาลในรัฐ Alabama จากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า คะแนนแบบวัดความเครียดของครูที่สอนต่างระดับชั้นปี ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับครูที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี, 21-25 ปี และมากกว่า 25 ปี การรับรู้และการสนับสนุนการศึกษาของชุมชนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนเพียง 1 ปี อย่างมีนัยสำคัญ สิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดแก่ครูที่สอนในโรงเรียนในเขตชนบท มากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนรอบนอกเขตพระนครอย่างมีนัยสำคัญ และระบบการบริหารเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดแก่ครูที่สอนในโรงเรียนเขตชนบทมากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนเขตรอบนอกพระนครอย่างมีนัยสำคัญ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาถึงความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร (Population) คือ ครูที่ทำการสอนนักเรียนพิการทางการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นครูระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนนักเรียนกลุ่มนี้โดยตรง มีจำนวนทั้งสิ้น 341 คน⁽¹⁰⁾

กลุ่มตัวอย่าง (Population sample) กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น ครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่ให้ความร่วมมือและให้เวลาในการเก็บข้อมูล โดยไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 202 คน

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร (จำนวน 341 คน)

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง(กำหนดให้เท่ากับ 0.05)

$$\text{แทนค่าสูตร} \quad n = \frac{341}{1 + 341 (0.05)^2}$$

$$n = 184 \quad \text{คน}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้โดยการใช้สูตรคำนวณ จำนวน 184 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อน 10% ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 202 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษา พิเศษ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว งานพิเศษ / อาชีพเสริม สถานภาพทางเศรษฐกิจ โรคประจำตัว / โรคทางจิตเวช เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านการทำงาน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการสอน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ระดับชั้นที่สอน ระยะเวลาการเป็นครู ประสบการณ์การเป็นครูการศึกษาพิเศษ จำนวนวิชา / จำนวนคาบที่สอน การเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ ประเภทของนักเรียนพิการทางการศึกษาที่รับผิดชอบ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ

เป็นแบบสอบถามซึ่งสร้างโดยทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ ประกอบด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ ลักษณะ ข้อคำถามเป็นคำถามเชิงลบทั้งหมด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) กำหนดคำตอบเป็นข้อความ 5 ระดับ และนำแบบสอบถามไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับครูระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8983

เกณฑ์การให้คะแนน ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก ข้อความที่แสดงถึงภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ จะได้คะแนน 5 ถึง 1 สำหรับคำตอบเป็นจริงมากที่สุดถึงเป็นจริงน้อยที่สุด ตามลำดับ ส่วนข้อความตรงกันข้ามจะได้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนมากจะเป็นผู้ที่มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
เป็นจริงมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
เป็นจริงน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
เป็นจริงน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลผลคะแนน ใช้เกณฑ์การประเมินของเบสท์ (Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

เป็นแบบสอบถามซึ่งสร้างโดยทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ ประกอบด้วยข้อคำถาม 27 ข้อ แบ่งเป็น

ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา จำนวน 13 ข้อ

ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จำนวน 14 ข้อ

ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามเชิงลบทั้งหมด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

กำหนดคำตอบเป็นข้อความ 5 ระดับ และนำแบบสอบถามไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับครูระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8702

เกณฑ์การให้คะแนน ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก ข้อความที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน จะได้คะแนนจาก 5 ถึง 1 สำหรับคำตอบเป็นจริงมากที่สุดถึงเป็นจริงน้อยที่สุดตามลำดับ ส่วนข้อความตรงกันข้ามจะได้คะแนนกลับกันผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนมาก จะมีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานน้อย ดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
เป็นจริงมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
เป็นจริงปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
เป็นจริงน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
เป็นจริงน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลผลคะแนน ใช้เกณฑ์การประเมินของเบสท์(Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสำรวจความเครียดจากการทำงาน เป็นแบบสอบถามซึ่งสร้างโดย ทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ มีข้อคำถามจำนวน 41 ข้อ แบ่งเป็นด้านร่างกายจำนวน 12 ข้อ ด้านจิตใจ จำนวน 9 ข้อ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามเชิงลบทั้งหมด แบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale)กำหนดคำตอบเป็นข้อความ 5 ระดับ โดยวัดเกี่ยวกับระดับความเครียดจากการทำงาน และนำแบบสอบถามไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น(Reliability) กับครูระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 30 คน

โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค(Cronbach's Alpha Coefficient)ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9302

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความที่แสดงถึงภาวะความเครียดจากการทำงานจะได้คะแนน 5 ถึง 1 สำหรับคำตอบเป็นประจำทุกวันถึงไม่เคยเลยตามลำดับ ส่วนข้อความตรงกันข้ามจะได้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้คะแนนมากจะเป็นผู้ที่มีความเครียดมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย ดังนี้

เป็นประจำทุกวัน	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
บ่อยครั้ง	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
นานๆครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลผลคะแนน ใช้เกณฑ์การประเมินของ เบสท์ (Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอลงชื่อแนะนำตัวจากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยและขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการทำแบบสอบถามอย่างละเอียดเพื่อให้เกิดความเข้าใจและทำการตรวจสอบวิธีการทำให้ครบถ้วนถูกต้อง รวมทั้งขอความร่วมมือในการไปปรับแบบสอบถามคืนภายใน 2-3 สัปดาห์
3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำมาลงรหัสและตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง จึงนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS(Statistical Pack for Social Science)โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics)เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย(Mean) ค่าร้อยละ(Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร หรือปัจจัยต่างๆ ที่ศึกษา กับระดับความเครียด ด้วยสถิติเชิงอนุมาน เช่น Chi-Square test
3. ใช้สถิติ Logistic Regression Analysis โดยการนำปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระดับความเครียดของผู้เข้าร่วมวิจัยมาหาปัจจัยทำนายความสัมพันธ์ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับน้อยกว่า 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ใช้การวิจัยแบบสำรวจ(Survey Research) โดยวิธีการตอบแบบสอบถาม(Questionnaire) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในที่นี่คือ ครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 202 คน แบบสอบถามสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้จำนวน 202 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 วิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยโปรแกรมประมวลผลทางสถิติ ซึ่งในที่นี้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการเจ็บป่วยทางกายและทางจิตเวช ข้อมูลด้านการทำงาน และข้อมูลด้านจิตสังคม โดยนำเสนอข้อมูลเป็นค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะความเครียด โดยใช้สถิติ Chi-square test

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายภาวะความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติ Logistic regression analysis

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการเจ็บป่วยทางกายและทางจิตเวช

ตารางที่ 1 แสดงค่าจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไป

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	23	13.0
หญิง	176	87.1
อายุ		
อายุ < 30 ปี	67	33.2
อายุ 31-40 ปี	59	29.2
อายุ 41-50 ปี	50	24.8
อายุ > 50 ปี	26	12.9
(\bar{X} = 37.27, S.D.= 9.63, Min = 20, Max = 57)		
สถานภาพ สมรส		
โสด	83	41.1
คู่ (สมรส)	93	46.0
คู่ (ไม่สมรส)	16	7.9
หย่าร้าง	8	4.0
แยกกันอยู่	1	0.5
คู่สมรสเสียชีวิต	1	0.5
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	22	10.9
ปริญญาตรี	173	85.6
สูงกว่าปริญญาตรี	7	3.5

ตารางที่ 1 แสดงค่าจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
เรียนจบวิชาเอกหรือโททางการศึกษาพิเศษ		
ไม่ได้เรียน	175	86.6
เรียน	27	13.4
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-3 คน	84	41.6
4-6 คน	108	53.5
≥ 7 คน	10	5.0
(\bar{X} = 3.92, S.D. = 1.73, Min = 1, Max = 11)		
รายได้ส่วนตัวต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	113	55.9
10,000-19,999 บาท	74	36.6
≥ 20,000 บาท	15	7.4
(\bar{X} = 11,300, S.D. = 4,002, Min = 4,000, Max = 25,550)		
รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
น้อยกว่า 15,000 บาท	32	15.8
15,000-24,999 บาท	36	17.8
25,000-49,999 บาท	77	38.1
≥ 50,001 บาท	57	28.2
(\bar{X} = 36,700, S.D. = 23,900, Min = 7,350, Max = 110,000)		
ผู้หารายได้หลักของครอบครัว		
ตนเอง	69	34.2
คู่สมรส	126	62.4
บิดามารดา	7	3.5

ตารางที่ 1 แสดงค่าจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
การทำงานพิเศษ		
ไม่ได้ทำ	102	50.5
ทำ	100	49.5
จำนวนชั่วโมงสอนพิเศษต่อสัปดาห์ (n = 90)		
1-5 ชั่วโมง	56	27.7
6-10 ชั่วโมง	26	12.9
≥ 11 ชั่วโมง	8	4.0
$(\bar{X} = 6.04, S.D. = 4.10, \text{Min} = 2, \text{Max} = 30)$		
รายได้จากค่าสอนพิเศษต่อเดือน (n = 90)		
น้อยกว่า 1,000 บาท	3	1.5
1,000-2,499 บาท	37	18.3
2,500-4,999	30	14.9
≥ 5,000 บาท	20	9.9
$(\bar{X} = 4,076.33, S.D. = 4,153.58, \text{Min} = 500, \text{Max} = 20,000)$		
จำนวนชั่วโมงการทำอาชีพเสริมอื่นๆ ต่อสัปดาห์ (n = 15)		
1-6 ชั่วโมง	9	4.5
มากกว่า 6 ชั่วโมง	6	3.0
$(\bar{X} = 8.27, S.D. = 5.40, \text{Min} = 3, \text{Max} = 20)$		
รายได้จากการทำอาชีพเสริมอื่นๆ ต่อเดือน (n = 15)		
น้อยกว่า 5,000 บาท	4	26.7
5,000-9,999 บาท	4	26.7
≥ 10,000 บาท	7	46.7
$(\bar{X} = 9,533.33, S.D. = 6,007.33, \text{Min} = 2,000, \text{Max} = 20,000)$		

ตารางที่ 1 แสดงค่าจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
ความเพียงพอของรายได้		
เพียงพอและมีเหลือเก็บ	62	30.7
เพียงพอแต่ไม่มีเหลือเก็บ	87	43.1
ไม่เพียงพอแต่ไม่มีหนี้สิน	25	12.4
ไม่เพียงพอและมีหนี้สิน	28	13.9

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 202 คน จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 87.1 และเพศชายจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 มีช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.2 รองลงมา มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 อายุ 41-50 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ค่าเฉลี่ยของอายุ เท่ากับ 37.27 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9.63 ปี อายุ น้อยที่สุด เท่ากับ 20 ปี และอายุมากที่สุด เท่ากับ 57 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสอยู่เป็น คู่แบบมีการสมรส จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 และน้อยที่สุด คือ มีสถานภาพสมรสแบบแยกกันอยู่และคู่สมรสเสียชีวิตจำนวน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 85.6 รองลงมา คือ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 และน้อยที่สุด คือ มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนจบวิชาเอกหรือวิชาโททางด้านการศึกษาพิเศษ คิดเป็น ร้อยละ 86.6 และมีผู้ที่เรียนจบวิชาเอกหรือวิชาโททางด้านการศึกษาพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 13.4 มี จำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 7 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.0 ค่าเฉลี่ยของ จำนวนสมาชิกในครอบครัว เท่ากับ 3.92 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.73 คนจำนวนสมาชิก ในครอบครัวมากที่สุดเท่ากับ 11 คน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยที่สุดเท่ากับ 1 คน

กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.9 กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน 10,000-19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.6 และมีรายได้ต่อเดือน $\geq 20,000$ บาท คิดเป็นร้อยละ 7.4 ค่าเฉลี่ยของรายได้ต่อเดือนเท่ากับ 11,300 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4,002 บาท สำหรับรายได้ของครอบครัวต่อเดือนมากที่สุดเท่ากับ 25,500 บาท และรายได้ของครอบครัวต่อเดือนน้อยที่สุดเท่ากับ 4,000 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 25,000-49,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว $\geq 50,001$ บาท คิดเป็นร้อยละ 28.2 และมีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว 15,000-24,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.8 และรายได้ต่อเดือนของครอบครัวน้อยกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.8 โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยของรายได้ต่อเดือนของครอบครัวเท่ากับ 36,700 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 23,900 บาท รายได้ต่อเดือนของครอบครัวมากที่สุดเท่ากับ 110,000 บาท และรายได้ต่อเดือนของครอบครัวน้อยที่สุดเท่ากับ 7,350 บาท ผู้ที่หารายได้หลักของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง คือ คู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 62.4 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หารายได้หลัก คิดเป็นร้อยละ 34.2 และบิดามารดาเป็นผู้หารายได้หลัก คิดเป็นร้อยละ 3.5

การทำงานพิเศษนอกเหนือจากงานประจำที่เป็นครูสอนนักเรียนพิการทางการศึกษาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานพิเศษคิดเป็นร้อยละ 50.5 กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 49.5 โดยงานพิเศษที่ทำคือ การสอนพิเศษจำนวน 90 คน และทำอาชีพอื่นเสริมอื่นๆ จำนวน 15 คน

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 คน มีจำนวนชั่วโมงสอนพิเศษ 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 27.7 มีจำนวนชั่วโมงสอนพิเศษ 6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12.9 และมีจำนวนชั่วโมงสอนพิเศษ ≥ 11 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 4.0 โดยมีจำนวนชั่วโมงสอนพิเศษสูงสุด 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์น้อยที่สุด 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยเฉลี่ย 6.04 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.10 ชั่วโมง กลุ่มตัวอย่างมีรายได้จากค่าสอนพิเศษต่อเดือนน้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.5 มีรายได้จากค่าสอนพิเศษต่อเดือน 1,000-2,499 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.3 มีรายได้จากค่าสอนพิเศษต่อเดือน 2,500-4,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.9 มีรายได้จากค่าสอนพิเศษต่อเดือนเท่ากับหรือมากกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.9 โดยพบว่าค่าเฉลี่ยของรายได้จากค่าสอนพิเศษต่อเดือนเท่ากับ 4,076.33 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4,153.58 บาท มีรายได้จากค่าสอนพิเศษ

ต่อเดือนมากที่สุด 20,000 บาท และมีรายได้จากค่าสอนพิเศษต่อเดือนน้อยที่สุดเท่ากับ 4,153.58 บาท

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน มีจำนวนชั่วโมงการทำอาชีพเสริมอื่นๆ 1-6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 4.5 มีจำนวนชั่วโมงสอนพิเศษมากกว่า 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 3.0 โดยเฉลี่ย 8.27 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีรายได้จากการทำอาชีพเสริมอื่นๆ น้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.7 มีรายได้จากการทำอาชีพเสริมอื่นๆ 5,000-9,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.7 มีรายได้จากการทำอาชีพเสริมอื่นๆ $\geq 10,000$ บาท คิดเป็นร้อยละ 46.7 โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยของรายได้จากการทำอาชีพเสริมอื่นๆ ต่อเดือนเท่ากับ 9,533.33 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6,007.33 บาท มีรายได้จากการทำอาชีพเสริมอื่นๆ ต่อเดือนมากที่สุด 20,000 บาท และมีรายได้จากการทำอาชีพเสริมอื่นๆ ต่อเดือนน้อยที่สุด เท่ากับ 2,000 บาท

ความเพียงพอของรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเพียงพอแต่ไม่มีเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีความเพียงพอและมีเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 30.7 ไม่เพียงพอและมีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 13.9 และไม่เพียงพอแต่ไม่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 12.4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของข้อมูลการเจ็บป่วยทางกายและทางจิตเวช

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
โรคประจำตัวทางกาย		
ไม่มี	168	83.2
มี	34	16.8
โรคประจำตัวทางกายที่เป็น (n = 34)		
ความดันโลหิตสูง	11	5.4
ภูมิแพ้	7	3.5
ไมเกรน	5	2.5
ภัยรอยด์	3	1.5
กระเพาะอาหารอักเสบ	2	1.0
ไขมันในเลือดสูง	1	0.5
ลมชัก	1	0.5
เบาหวาน	1	0.5
กระดูกพรุน	1	0.5
นิ่วในถุงน้ำดี	1	0.5
โรคประจำตัวทางจิตเวช		
ไม่มี	201	99.5
มี (โรคอารมณ์แปรปรวน)	1	0.5
โรคทางจิตเวชในครอบครัว		
ไม่มี	198	98.0
มี	4	2.0
โรคทางจิตเวชที่ในครอบครัวเป็น (n = 4)		
โรคจิตเภท	2	1.0
กลุ่มอาการดาวนซินโดรม	2	1.0

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัวทางกาย คิดเป็น ร้อยละ 83.2 และกลุ่มตัวอย่างที่มีโรคประจำตัวทางกาย คิดเป็นร้อยละ 16.8 โดยโรคประจำตัวส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.4 รองลงมาเป็นโรคภูมิแพ้ ร้อยละ 3.58 โรคไมเกรน คิดเป็นร้อยละ 2.5 โรคภัยรภัย คิดเป็นร้อยละ 1.5 โรคกระเพาะอาหารอักเสบ คิดเป็นร้อยละ 1.0 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรคไขมันในเลือดสูง โรคลมชัก โรคเบาหวาน โรคกระดูกพรุน และโรคนี้้วนในถุงน้ำดีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่(ร้อยละ 99.5)ไม่มีภาวะโรคทางจิตเวช พบภาวะโรคทางจิตเวชเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 โดยพบว่าเป็นโรคอารมณ์แปรปรวน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 98.0 ไม่มีภาวะโรคทางจิตเวชในครอบครัวพบเพียง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 โดยพบว่าเป็นโรคจิตเภท และกลุ่มอาการดาวนซินโดรมจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของข้อมูลการสอน

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
ระดับชั้นที่สอน		
อนุบาล	75	37.1
ประถมศึกษา	119	58.9
สอนทั้ง 2 ระดับ	8	4.0
ระยะเวลาในการเป็นครู		
น้อยกว่า 2 ปี	121	59.9
2-4.99 ปี	30	14.9
5-9.99 ปี	40	19.8
≥ 10 ปี	68	33.7
$(\bar{X} = 8.98, S.D. = 8.58, \text{Min} = 0.17, \text{Max} = 35)$		
ประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียนพิการทางการศึกษา		
น้อยกว่า 2 ปี	67	33.2
2-4.99 ปี	56	27.7
5-9.99 ปี	34	16.8
≥ 10 ปี	45	22.3
$(\bar{X} = 4.99, S.D. = 5.05, \text{Min} = 0.17, \text{Max} = 22)$		
จำนวนรายวิชาที่สอน (รวมทุกระดับชั้น)		
1 วิชา	68	33.7
2 วิชา	45	22.3
3 วิชา	31	15.3
4 วิชา	16	7.9
5 วิชา	10	5.0
6 วิชา	3	1.5
7 วิชา	14	6.9
8 วิชา	15	7.4
$(\bar{X} = 2.98, S.D. = 2.23, \text{Min} = 1, \text{Max} = 8)$		

ตารางที่ 3 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของข้อมูลการสอน (ต่อ)

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
รายวิชาที่สอน (รวมทุกระดับชั้น)		
ภาษาไทย	115	56.9
คณิตศาสตร์	103	51.0
วิทยาศาสตร์	56	27.7
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	77	38.1
สุขศึกษาและพลศึกษา	47	23.3
ศิลปะ	80	39.6
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	54	2.67
ภาษาอังกฤษ	60	29.7

ผลการศึกษาด้านข้อมูลการสอนจากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.9 รองลงมาสอนในระดับอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 37.1 และสอนทั้ง 2 ระดับ คิดเป็นร้อยละ 4.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นครูน้อยกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.9 รองลงมา มีระยะเวลาในการเป็นครู ≥ 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.7 ระยะเวลาในการเป็นครู 5-9.99 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.8 และมีระยะเวลาในการเป็นครู 2-4.99 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.2 ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการเป็นครู เท่ากับ 8.98 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 8.58 ปี ระยะเวลาในการเป็นครูสูงที่สุดเท่ากับ 35 ปี และมีระยะเวลาในการเป็นครูน้อยที่สุดเท่ากับ 0.17 ปี

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียนพิการทางการศึกษาน้อยกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.2 รองลงมา มีประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียนพิการทางการศึกษา 2-4.99 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.7 มีประสบการณ์การเป็นครูสอนนักเรียนพิการทางการศึกษา ≥ 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.3 และมีประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียนพิการทางการศึกษา 5-9.99 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.8 โดยพบค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียน

พิจารณาทางการศึกษาเท่ากับ 4.99 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.05 ปี กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียนพิจารณาทางการศึกษามากที่สุดเท่ากับ 22 ปี และมีประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียนพิจารณาทางการศึกษาน้อยที่สุดเท่ากับ 0.17 ปี

จำนวนวิชาที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สอนรวมทุกระดับชั้นมากที่สุด 8 วิชา คิดเป็นร้อยละ 7.4 และมีจำนวนวิชาที่สอนน้อยที่สุด 1 วิชาจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 โดยค่าเฉลี่ยของจำนวนวิชาที่สอนรวมทุกระดับชั้นเท่ากับ 2.98 วิชา ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.23 วิชา

จำแนกตามรายวิชาที่กลุ่มตัวอย่างสอนรวมทุกระดับชั้น ส่วนใหญ่สอนวิชาภาษาไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.9 รองลงมาสอนวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 51.0 สอนวิชาศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 39.6 สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 38.1 สอนวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 29.7 สอนวิชาวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 27.7 สอนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 26.7 และสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของข้อมูลการสอนของครูที่มีคาบสอนในนักเรียนปกติล้วน
(n = 85)

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
สอนนักเรียนปกติล้วน		
ไม่สอน	117	57.9
สอน	85	42.1
จำนวนคาบที่สอนในนักเรียนปกติล้วนต่อสัปดาห์ (n = 85)		
1-10 คาบ	34	16.8
11-20 คาบ	44	21.8
มากกว่า 20 คาบ	7	3.5
(\bar{X} = 13.08, S.D. = 6.79, Min = 2, Max = 25)		
รายวิชาที่สอนในนักเรียนปกติล้วน ต่อสัปดาห์ (n = 85)		
ภาษาไทย	38	18.8
คณิตศาสตร์	34	16.8
วิทยาศาสตร์	18	8.9
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	27	13.4
สุขศึกษาและพลศึกษา	12	5.9
ศิลปะ	18	8.8
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	14	6.9
ภาษาอังกฤษ	24	11.9

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาด้านข้อมูลการสอนของครูที่มีคาบสอนในนักเรียนปกติล้วนพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 ที่มีจำนวนคาบสอนในนักเรียนปกติล้วน กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนคาบสอน 1-10 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 16.8 กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนคาบสอน 11-20 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 21.8 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนคาบสอนมากกว่า

20 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 3.5 โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวนคาบที่สอนเท่ากับ 13.08 คาบต่อสัปดาห์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.79 คาบต่อสัปดาห์ จำนวนคาบที่สอนนักเรียนปกติจำนวนมากที่สุดเท่ากับ 25 คาบต่อสัปดาห์ จำนวนคาบที่สอนในนักเรียนปกติส่วนน้อยที่สุดเท่ากับ 2 คาบต่อสัปดาห์

จำแนกตามรายวิชาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 คน ส่วนใหญ่สอนวิชาภาษาไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมาสอนวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 16.8 สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 13.4 สอนวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 11.9 สอนวิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาศิลปะจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.9 สอนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 6.9 และสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของข้อมูลการสอนของครูที่มีคาบสอนในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน (n = 32)

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน		
ไม่สอน	170	84.2
สอน	32	15.8
จำนวนคาบที่สอนในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน		
ต่อสัปดาห์ (n = 32)		
1-10 คาบ	16	7.9
11-20 คาบ	10	5.0
มากกว่า 20 คาบ	6	3.0
$(\bar{X} = 12.44, S.D. = 8.55, \text{Min} = 1, \text{Max} = 25)$		
รายวิชาที่สอนในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน		
ต่อสัปดาห์ (n = 32)		
ภาษาไทย	15	7.4
คณิตศาสตร์	16	7.9
วิทยาศาสตร์	7	3.5
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	6	3.0
สุขศึกษาและพลศึกษา	4	2.0
ศิลปะ	10	5.0
งานอาชีพและเทคโนโลยี	5	2.5
ภาษาอังกฤษ	9	4.5

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาด้านข้อมูลการสอนของครูที่มีคาบสอนในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ที่มีจำนวนคาบสอนในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนคาบสอน 1-10 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ

7.9 มีจำนวนคาบสอน 11–20 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 5.0 และมีจำนวนคาบสอนมากกว่า 20 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 3.0 โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวนคาบที่สอนเท่ากับ 12.44 คาบต่อสัปดาห์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.51 คาบต่อสัปดาห์ จำนวนคาบที่สอนในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วนมากที่สุดเท่ากับ 25 คาบต่อสัปดาห์ จำนวนคาบที่สอนในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วนน้อยที่สุดเท่ากับ 1 คาบต่อสัปดาห์

จำแนกตามรายวิชาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน ส่วนใหญ่สอนวิชาคณิตศาสตร์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.9 รองลงมาสอนวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 7.4 สอนวิชาศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 5.0 สอนวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 4.5 สอนวิชาวิทยาศาสตร์ คิดเป็น ร้อยละ 3.5 สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 3.0 สอนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 2.5 และสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.0

คุรุวิทยาลัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของข้อมูลการสอนของครูที่มีคาบสอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษา (n = 178)

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
สอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติ และนักเรียนพิการทางการศึกษา		
ไม่มีสอนร่วม	24	11.4
สอนร่วม	178	88.6
จำนวนคาบที่สอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติ และนักเรียนพิการทางการศึกษาต่อสัปดาห์ (n = 178)		
1-10 คาบ	89	44.1
11-20 คาบ	78	38.6
มากกว่า 20 คาบ	11	5.4
(\bar{X} = 11.93, S.D. = 7.15, Min = 1, Max = 25)		
รายวิชาที่สอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษาต่อสัปดาห์ (n = 178)		
ภาษาไทย	88	43.6
คณิตศาสตร์	76	37.6
วิทยาศาสตร์	41	20.3
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	50	24.8
สุขศึกษาและพลศึกษา	38	18.8
ศิลปะ	75	37.1
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	41	20.3
ภาษาอังกฤษ	39	19.3

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาด้านข้อมูลการสอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 คน พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6 ที่มีคาบสอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวน

คาบสอน 1–10 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 44.1 ที่มีจำนวนคาบสอน 11–20 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 38.6 และที่มีจำนวนคาบสอนมากกว่า 20 คาบต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 5.4 โดยมีค่าเฉลี่ยของจำนวนคาบที่สอนเท่ากับ 11.93 คาบต่อสัปดาห์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.51 คาบต่อสัปดาห์ จำนวนคาบที่สอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษามากที่สุดเท่ากับ 25 คาบต่อสัปดาห์ จำนวนคาบที่สอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษาน้อยที่สุดเท่ากับ 1 คาบต่อสัปดาห์

จำแนกตามรายวิชาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 คน ส่วนใหญ่สอนวิชาภาษาไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมาสอนวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 37.6 สอนวิชาศิลปะคิดเป็นร้อยละ 37.1 สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 24.8 สอนวิชาวิทยาศาสตร์ การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 20.3 สอนวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 19.3 และสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.8

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของข้อมูลการการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
การรับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ		
ไม่เคย	119	58.9
เคย	83	41.1
จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ (n = 83)		
1 ครั้ง	42	20.8
2 ครั้ง	18	8.9
3 ครั้ง	23	11.4
$(\bar{X} = 1.77, S.D. = 0.860, \text{Min} = 1, \text{Max} = 3)$		
จำนวนวันที่เข้ารับการอบรมครั้งที่ 1 (n = 83)		
1-5 วัน	71	35.1
6-10 วัน	4	2.0
มากกว่า 10 วัน	8	4.0
$(\bar{X} = 4.67, S.D. = 3.94, \text{Min} = 1, \text{Max} = 20)$		
จำนวนวันที่เข้ารับการอบรมครั้งที่ 2 (n = 41)		
1-5 วัน	36	17.8
6-10 วัน	4	2.0
มากกว่า 10 วัน	1	0.5
$(\bar{X} = 3.73, S.D. = 2.62, \text{Min} = 1, \text{Max} = 15)$		

ตารางที่ 7 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของข้อมูลการการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ (ต่อ)

ปัจจัยด้านการทำงาน	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
จำนวนวันที่เข้ารับการอบรมครั้งที่ 3 (n = 22)		
1-5 วัน	20	9.9
6-10 วัน	1	0.5
มากกว่า 10 วัน	1	0.5
(\bar{X} = 3.86, S.D. = 3.21, Min = 1, Max = 15)		

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 ไม่เคยเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ และกลุ่มที่เคยเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรม จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.8 โดยมีวันอบรมมากที่สุด 20 วัน มีวันอบรมน้อยที่สุด 1 วัน กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.9 โดยมีวันอบรมมากที่สุด 15 วัน มีวันอบรมน้อยที่สุด 1 วัน และกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.4 โดยมีวันอบรมมากที่สุด 15 วัน มีวันอบรมน้อยที่สุด 1 วัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของประเภทนักเรียนพิการทางการศึกษาที่รับผิดชอบ

ประเภทนักเรียนพิการทางการศึกษาที่รับผิดชอบ	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
จำนวนวันที่เข้ารับการอบรมครั้งที่ 3 (n = 22)		
บกพร่องทางการเห็น	7	3.5
บกพร่องทางการได้ยิน	26	12.9
บกพร่องทางสติปัญญา	101	50.0
บกพร่องทางพัฒนาการและการเคลื่อนไหว	60	29.7
บกพร่องทางการเรียนรู้	110	54.5
บกพร่องทางการพูดและภาษา	87	43.1
บกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์	96	47.5
ออทิสติก	102	50.5
พิการซ้อน	22	10.9

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 110 คน รับผิดชอบนักเรียนพิการทางการศึกษาประเภทบกพร่องทางการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมารับผิดชอบนักเรียนพิการทางการศึกษาประเภทออทิสติก คิดเป็นร้อยละ 50.5 และนักเรียนพิการทางการศึกษาที่บกพร่องทางการเห็นเป็นประเภทของนักเรียนพิการที่กลุ่มตัวอย่างรับผิดชอบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	\bar{X}	S.D.	จัดอยู่ใน ค่าระดับ
1. ภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ	2.88	0.70	ปานกลาง
2. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	2.27	0.87	มาก
3. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	2.15	0.87	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.27$) และมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.15$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ

ค่าระดับ (ภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ)	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ(%)
ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49)	9	4.5
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49)	44	21.8
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49)	107	53.0
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49)	42	20.8
ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00)	0	0.00

(\bar{X} = 2.28, S.D. = 0.70, Min = 1.08, Max = 4.42)

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49) คิดเป็นร้อยละ 4.5 มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49) คิดเป็นร้อยละ 21.8 มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49) คิดเป็นร้อยละ 53.0 มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49) คิดเป็นร้อยละ 20.8 มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00) คิดเป็นร้อยละ 0.00

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 มีค่าเฉลี่ยระดับน้อยที่สุดเท่ากับ 1.08 และมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.42

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

ค่าระดับ (ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา)	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ(%)
ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49)	51	25.2
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49)	67	33.2
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49)	75	37.1
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49)	7	3.5
ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00)	2	1.0

(\bar{X} = 2.27, S.D. = 0.87, Min = 1.00, Max = 4.62)

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.49) คิดเป็นร้อยละ 25.2 มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49) คิดเป็นร้อยละ 33.2 มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49) คิดเป็นร้อยละ 37.1 มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับน้อย(ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49) คิดเป็นร้อยละ 3.5 มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับน้อยที่สุด(ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00) คิดเป็นร้อยละ 1.0

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 มีค่าเฉลี่ยระดับน้อยที่สุดเท่ากับ1.00 และมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.62

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ค่าระดับ (ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน)	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ(%)
ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49)	63	31.2
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49)	62	30.7
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49)	70	34.7
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49)	6	3.0
ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00)	1	0.5

(\bar{X} = 2.15, S.D. = 0.86, Min = 1.00, Max = 4.79)

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49) คิดเป็นร้อยละ 31.2 มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49) คิดเป็นร้อยละ 30.7 มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49) คิดเป็นร้อยละ 34.7 มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49) คิดเป็นร้อยละ 3.0 มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00) คิดเป็นร้อยละ 0.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดเท่ากับ 1.00 และมีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุด เท่ากับ 4.79

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงาน

ระดับความเครียด (ด้านจิตใจ)	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ(%)
ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49)	24	11.9
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49)	103	51.0
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49)	74	36.6
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49)	1	0.50
ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00)	0	0.00

(\bar{X} = 2.20, S.D. = 0.50, Min = 1.05, Max = 3.59)

จากตารางที่ 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49) คิดเป็นร้อยละ 11.9, มีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49) คิดเป็นร้อยละ 51.0 มีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49) คิดเป็นร้อยละ 36.6 มีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49) คิดเป็นร้อยละ 0.50 มีภาวะความเครียดจากการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49) คิดเป็นร้อยละ 0.00

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภาวะความเครียดจากการทำงานอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยคะแนนระดับความเครียดเท่ากับ 2.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 มีค่าคะแนนระดับความเครียดน้อยที่สุดเท่ากับ 1.05 และมีค่าคะแนนระดับความเครียดมากที่สุดเท่ากับ 3.59

จัดกลุ่มระดับความเครียดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความเครียดที่อยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุดเป็นกลุ่มที่ไม่มีภาวะเครียด จำนวน 127 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความเครียดที่อยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุดเป็นกลุ่มที่มีภาวะเครียด จำนวน 75 คน

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงาน ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

ภาวะความเครียดจากการทำงาน	\bar{X}	S.D.	จัดอยู่ใน ค่าระดับ
1. ด้านร่างกาย	2.24	0.64	น้อย
2. ด้านจิตใจ	2.28	0.50	น้อย
3. ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน	2.01	0.48	น้อย

จากตารางที่ 14 พบว่า ครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านร่างกาย อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.24$) มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านจิตใจ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.28$) และมีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.01$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงานด้านร่างกาย

ค่าระดับความเครียด (ด้านร่างกาย)	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ (%)
ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49)	26	12.9
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49)	107	53.0
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49)	64	31.7
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49)	5	2.5
ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00)	0	0.00

(\bar{X} = 2.24, S.D. = 0.64, Min = 1.00, Max = 3.92)

จากตารางที่ 15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านร่างกายอยู่ในระดับน้อยที่สุด(ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49) คิดเป็นร้อยละ 12.9 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านร่างกายอยู่ในระดับน้อย(ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49) คิดเป็นร้อยละ 53.0 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49) คิดเป็นร้อยละ 31.7 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49) คิดเป็นร้อยละ 2.5 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านร่างกายอยู่ในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00) คิดเป็นร้อยละ 0.00

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านร่างกายอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 มีค่าเฉลี่ยระดับน้อยที่สุดเท่ากับ 1.00 และมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.92

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงานด้านจิตใจ

ค่าระดับความเครียด (ด้านจิตใจ)	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ(%)
ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49)	26	12.9
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49)	99	49.0
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49)	74	36.6
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49)	2	1.0
ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00)	1	0.5

(\bar{X} = 2.28, S.D. = 0.60, Min = 1.00, Max = 4.58)

จากตารางที่ 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านจิตใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด(ค่าเฉลี่ย 1.0-1.49) คิดเป็นร้อยละ 12.9 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านจิตใจอยู่ในระดับน้อย(ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49) คิดเป็นร้อยละ 49.0 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49) คิดเป็นร้อยละ 36.6 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านจิตใจอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49) คิดเป็นร้อยละ 1.0 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านจิตใจอยู่ในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00) คิดเป็นร้อยละ 0.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านจิตใจอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 มีค่าเฉลี่ยระดับน้อยที่สุด เท่ากับ 1.00 และมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเท่ากับ 4.58

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับความเครียดจากการทำงาน
ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน

ค่าระดับความเครียด (ด้านจิตใจ)	จำนวนคน (n = 202)	ร้อยละ(%)
ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49)	31	15.3
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49)	140	69.3
ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49)	31	15.3
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49)	0	0.00
ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00)	0	0.00

(\bar{X} = 2.01, S.D. = 0.48, Min = 1.10, Max = 3.10)

จากตารางที่ 17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด(ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49) คิดเป็นร้อยละ15.3 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49) คิดเป็นร้อยละ 69.3 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49) คิดเป็นร้อยละ15.3, มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49) คิดเป็นร้อยละ 0.00 มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย1.00-1.49) คิดเป็นร้อยละ 0.00

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีภาวะความเครียดจากการทำงานด้านความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 มีค่าเฉลี่ยระดับน้อยที่สุดเท่ากับ 1.10 และมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.10

ตอนที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติ Chi-square test

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียด

ปัจจัยส่วนบุคคล	ไม่เครียด (n=127) ^a		เครียด (n=75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ						
ชาย	18	69.2	8	30.8	0.517	0.472
หญิง	109	61.9	67	38.1		
อายุ						
น้อยกว่า 30 ปี	36	63.2	21	36.8	0.003	0.958
≥ 30 ปี	91	62.8	54	37.2		
สถานภาพสมรส						
โสด	48	57.8	35	42.2	2.759	0.248
สมรส / อยู่ด้วยกัน	74	67.9	35	32.1		
แยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย	5	50.0	5	50.0		
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	14	63.6	8	36.4	0.006	0.937
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	113	62.8	67	37.2		
เรียนจบวิชาเอกหรือวิชาโททางการศึกษาพิเศษ						
ไม่ได้เรียน	112	64.0	63	36.0	0.715	0.398
เรียน	15	55.6	12	44.4		
รายได้ส่วนตัวต่อเดือน						
น้อยกว่า 10,000 บาท	58	53.2	51	46.8	9.465	0.002**
≥ 10,000 บาท	69	74.2	24	25.8		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

**p < 0.01

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียด (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน						
น้อยกว่า 35,000 บาท	44	50.6	43	49.4	9.899	0.002**
≥ 35,000 บาท	83	72.2	32	27.8		
จำนวนสมาชิกในครอบครัว						
≤ 4 คน	89	64.0	50	36.0	0.256	0.613
มากกว่า 4 คน	38	60.3	25	39.7		
ผู้หารายได้หลักของครอบครัว						
ตนเอง	46	66.7	23	33.3	0.647	0.421
สมาชิกคนอื่นในครอบครัว	81	60.9	52	39.1		
การทำงานพิเศษนอกเวลา						
ไม่ได้ทำ	60	58.8	42	41.2	1.446	0.229
ทำ	67	67.0	33	33.0		
จำนวนชั่วโมงที่สอนพิเศษ (n=90)						
1-6 ชั่วโมง / สัปดาห์	47	68.1	22	31.9	0.015	0.901
มากกว่า 6 ชั่วโมง/สัปดาห์	14	66.7	7	33.3		
รายได้จากค่าสอนพิเศษ (n=90)						
1-4,000 บาท / เดือน	48	69.6	21	30.4	0.433	0.511
มากกว่า 4,000 บาท/เดือน	13	61.9	8	38.1		
จำนวนชั่วโมงการทำอาชีพเสริมอื่นๆ (n=15)						
1-6 ชั่วโมง / สัปดาห์	6	66.7	3	33.3	0.000	1.000
มากกว่า 6 ชั่วโมง/สัปดาห์	4	66.7	2	33.3		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

**p < 0.01

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเครียด (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
รายได้จากการทำอาชีพเสริมอื่น ๆ (n=15)						
1-10,000 บาท/เดือน	3	42.9	4	57.1	3.348	0.067
มากกว่า 10,000 บาท/เดือน	7	87.5	1	12.5		
ความเพียงพอของรายได้						
เพียงพอ	94	63.1	55	36.9	0.011	0.915
ไม่เพียงพอ	33	62.3	20	37.7		
ประวัติโรคประจำตัวทางร่างกาย						
ไม่มี	103	61.3	65	38.7	1.043	0.307
มี	24	70.6	10	29.4		
โรคประจำตัวทางจิตเวช						
ไม่มี	126	62.7	75	37.3	0.593	0.441
มี	1	100.0	0	0.00		
โรคทางจิตเวชในครอบครัว						
ไม่มี	125	63.1	73	36.9	0.290	0.590
มี	2	50.0	2	50.0		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

**p < 0.01

จากตารางที่ 18 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การมีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2=9.46$, p-value = 0.002) และการมีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 35,000 บาทมีความสัมพันธ์กับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2=9.899$, p-value = 0.002) ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียด

ปัจจัยด้านการทำงาน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ระดับชั้นที่สอน						
อนุบาล	48	64	27	36.0	2.405	0.300
ประถมศึกษา	72	60.5	47	39.5		
ทั้ง 2 ระดับ	7	87.5	1	12.5		
ระยะเวลาในการเป็นครู						
น้อยกว่า 10 ปี	78	58.2	56	41.8	3.707	0.054
≥ 10 ปี	49	72.1	19	27.9		
ประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียนพิการทางการศึกษา						
น้อยกว่า 5 ปี	73	59.8	49	40.2	1.216	0.270
≥ 5 ปี	54	67.5	26	32.5		
การรับอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ						
ไม่เคย	65	54.2	55	45.8	9.595	0.002**
เคย	62	75.6	20	24.4		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

**p < 0.01

จากตารางที่ 19 พบว่า ปัจจัยด้านการทำงาน ได้แก่ การไม่เคยเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2 = 9.595$, p-value = 0.002) ส่วนปัจจัยการทำงานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบสอน
รวมทุกระดับชั้น (n = 202)

ปัจจัยด้านการทำงาน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
จำนวนรายวิชาที่สอนรวมทุกระดับชั้น						
น้อยกว่า 3 วิชา	65	73.0	24	27.0	7.039	0.008**
≥ 3 วิชา	62	54.9	51	45.1		
วิชาภาษาไทย (n = 115)						
ไม่ได้สอน	46	52.9	41	47.1	6.544	0.011*
สอน	81	70.4	34	29.6		
วิชาคณิตศาสตร์ (n = 103)						
ไม่ได้สอน	51	51.5	48	48.5	10.726	0.001**
สอน	79	73.8	27	26.2		
วิชาวิทยาศาสตร์ (n = 56)						
ไม่ได้สอน	85	58.2	61	41.8	4.883	0.027*
สอน	42	75.0	14	25.0		
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (n = 77)						
ไม่ได้สอน	76	60.8	49	39.2	0.603	0.438
สอน	51	66.2	26	33.8		
วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (n = 47)						
ไม่ได้สอน	95	61.3	60	38.7	0.713	0.398
สอน	32	68.1	15	31.9		
วิชาศิลปะ (n = 80)						
ไม่ได้สอน	77	63.1	45	36.9	0.008	0.930
สอน	50	62.5	30	37.5		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05 **p < 0.01

ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบสอนรวมทุกระดับชั้น (n = 202) (ต่อ)

ปัจจัยด้านการทำงาน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การงานอาชีพและเทคโนโลยี (n = 54)						
ไม่ได้สอน	89	60.1	59	39.9	1.776	0.183
สอน	38	70.4	16	29.6		
วิชาภาษาอังกฤษ (n = 60)						
ไม่ได้สอน	91	64.1	51	35.9	0.301	0.583
สอน	36	60.0	24	40.0		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05 **p < 0.01

จากตารางที่ 20 พบว่า ปัจจัยด้านการทำงานของครูที่มีคาบสอนรวมทุกระดับชั้น ได้แก่ การมีจำนวนวิชาสอนรวมทุกระดับชั้นเท่ากับหรือมากกว่า 3 วิชา มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2 = 7.039$, p-value = 0.008) การสอนไม่ได้สอนวิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ($\chi^2 = 6.544$, p-value = 0.011) การไม่ได้สอนวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2 = 10.726$, p-value = 0.001) และการไม่ได้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ($\chi^2 = 4.883$, p-value = 0.027) ส่วนปัจจัยการทำงานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบสอน
ในนักเรียนปกติแล้ว (n = 85)

ปัจจัยด้านการทำงาน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
จำนวนคาบสอนต่อสัปดาห์ (n = 85)						
1-13 คาบ	26	56.5	20	43.5	0.516	0.473
มากกว่า 13 คาบ/สัปดาห์	19	48.7	20	51.3		
วิชาภาษาไทย (n = 38)						
ไม่ได้สอน	107	65.2	57	34.8	2.102	0.147
สอน	20	52.6	18	47.4		
วิชาคณิตศาสตร์ (n = 34)						
ไม่ได้สอน	108	64.3	60	35.7	0.855	0.355
สอน	19	55.9	15	44.1		
วิชาวิทยาศาสตร์ (n = 18)						
ไม่ได้สอน	115	62.5	69	37.5	0.122	0.727
สอน	12	66.7	6	33.3		
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (n = 27)						
ไม่ได้สอน	112	64.0	63	36.0	0.715	0.398
สอน	15	55.6	12	44.4		
วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (n = 12)						
ไม่ได้สอน	121	63.7	69	36.3	0.905	0.341
สอน	6	50.0	6	50.0		
วิชาศิลปะ (n = 18)						
ไม่ได้สอน	116	63.0	68	37.0	0.026	0.871
สอน	11	61.1	7	38.9		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบสอน
ในนักเรียนปกติแล้ว (n = 85) (ต่อ)

ปัจจัยด้านการทำงาน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (n = 14)						
ไม่ได้สอน	118	62.8	70	37.2	0.013	0.910
สอน	9	64.3	5	35.7		
วิชาภาษาอังกฤษ (n = 24)						
ไม่ได้สอน	119	66.9	59	33.1	10.180	0.001**
สอน	8	33.3	16	66.7		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05 **p < 0.01

จากตารางที่ 21 ปัจจัยด้านการทำงานของครูที่มีคาบสอนในนักเรียนปกติแล้ว จำนวน 85 คน โดยแต่ละคนมีจำนวนวิชาที่สอนมากกว่า 1 วิชา พบว่า การสอนวิชาภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2 = 10.180$, p-value = 0.001) ส่วนปัจจัยการทำงานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบสอน
ในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน (n = 32)

ปัจจัยด้านการทำงาน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ (n = 32)						
1-12 ชั่วโมง	12	75.0	4	25.0	0.155	0.694
มากกว่า 12 ชั่วโมง	11	68.8	5	31.3		
วิชาภาษาไทย (n = 15)						
ไม่ได้สอน	115	61.5	72	38.5	2.037	0.154
สอน	12	80.0	3	20.0		
วิชาคณิตศาสตร์ (n = 16)						
ไม่ได้สอน	113	60.8	73	39.2	4.515	0.034*
สอน	14	87.5	2	12.5		
วิชาวิทยาศาสตร์ (n = 7)						
ไม่ได้สอน	121	62.1	74	37.9	1.621	0.203
สอน	6	85.7	1	14.3		
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (n = 6)						
ไม่ได้สอน	124	63.3	72	36.7	0.439	0.508
สอน	3	50.0	3	50.0		
วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (n = 4)						
ไม่ได้สอน	124	62.6	3	75.0	0.257	0.612
สอน	3	75.0	1	25.0		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05

**p < 0.01

ตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบสอน
ในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน (n = 32) (ต่อ)

ปัจจัยด้านการทำงาน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
วิชาศิลปะ (n = 10)						
ไม่ได้สอน	121	63.0	71	37.0	0.037	0.847
สอน	6	60.0	4	40.0		
วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (n = 5)						
ไม่ได้สอน	123	62.4	74	37.6	0.644	0.422
สอน	4	80.0	1	20.0		
วิชาภาษาอังกฤษ (n = 9)						
ไม่ได้สอน	119	61.7	74	38.3	2.732	0.098
สอน	8	88.9	1	11.1		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05

**p < 0.01

จากตารางที่ 22 ปัจจัยด้านการทำงานของครูที่มีคาบสอนในนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน
จำนวน 32 คน โดยแต่ละคนมีจำนวนวิชาที่สอนมากกว่า 1 วิชา พบว่า การไม่ได้สอนวิชาคณิตศาสตร์ มี
ความสัมพันธ์กับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ($\chi^2 = 4.5$, p-value = 0.034)
ส่วนปัจจัยการทำงานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

ตารางที่ 23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบสอน
รวมระหว่างนักเรียนพิการทางการศึกษาและนักเรียนปกติ) (n = 178)

ปัจจัยด้านการทำงาน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ (n = 178)						
1-12 ชั่วโมง	55	58.5	39	41.5	0.912	0.340
มากกว่า 12 ชั่วโมง	55	65.5	29	34.5		
วิชาภาษาไทย (n = 88)						
ไม่ได้สอน	65	57.0	49	43.0	3.841	0.050*
สอน	62	70.5	26	29.5		
วิชาคณิตศาสตร์ (n = 76)						
ไม่ได้สอน	69	54.8	57	45.2	9.435	0.002**
สอน	58	76.3	18	23.7		
วิชาวิทยาศาสตร์ (n = 41)						
ไม่ได้สอน	96	59.6	65	40.4	3.576	0.059
สอน	31	75.6	10	24.4		
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (n = 50)						
ไม่ได้สอน	93	61.2	59	38.8	0.749	0.387
สอน	34	68.0	16	32.0		
วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (n = 38)						
ไม่ได้สอน	98	59.8	66	40.2	3.624	0.057
สอน	29	76.3	9	23.7		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05

**p < 0.01

ตารางที่ 23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียดของครูที่มีคาบสอนร่วมระหว่างนักเรียนพิการทางการศึกษาและนักเรียนปกติ) (n = 178) (ต่อ)

ปัจจัยด้านการทำงาน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
วิชาศิลปะ (n = 75)						
ไม่ได้สอน	79	62.2	48	37.8	0.065	0.799
สอน	48	64.0	27	36.0		
วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (n = 41)						
ไม่ได้สอน	98	60.9	63	39.1	1.362	0.243
สอน	29	70.7	12	29.3		
วิชาภาษาอังกฤษ (n = 38)						
ไม่ได้สอน	105	64.0	59	36.0	0.497	0.481
สอน	22	57.9	16	42.1		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05 **p < 0.01

จากตารางที่ 23 ปัจจัยด้านการทำงานของครูที่มีคาบสอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติ และนักเรียนพิการทางการศึกษา จำนวน 178 คน โดยแต่ละคนมีจำนวนวิชาที่สอนมากกว่า 1 วิชา พบว่า การไม่ได้สอนวิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ($\chi^2 = 3.841$, p-value = 0.050) และการไม่ได้สอนวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2 = 9.435$, p-value = 0.002) ส่วนปัจจัยการทำงานด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

ตารางที่ 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทความพิการของนักเรียนที่รับผิดชอบกับความเครียดจากการทำงานของครู

ประเภทความพิการ ของนักเรียน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
บกพร่องทางการเห็น						
ไม่ได้สอน	124	63.6	71	36.4	1.244	0.265
สอน	3	42.9	4	57.1		
บกพร่องทางการได้ยิน						
ไม่ได้สอน	108	61.4	68	38.6	1.331	0.249
สอน	19	73.1	7	26.9		
บกพร่องทางสติปัญญา						
ไม่ได้สอน	58	57.4	43	42.6	2.566	0.109
สอน	69	68.3	32	31.7		
บกพร่องทางพัฒนาการและการเคลื่อนไหว						
ไม่ได้สอน	90	63.4	52	36.6	0.053	0.818
สอน	37	61.7	23	38.3		
บกพร่องทางการเรียนรู้						
ไม่ได้สอน	58	63.0	34	37.0	0.002	0.963
สอน	69	62.7	41	37.3		
บกพร่องทางการพูดและภาษา						
ไม่ได้สอน	65	56.5	50	43.5	4.612	0.032*
สอน	62	71.3	25	28.7		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05 **p < 0.01

ตารางที่ 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทความพิการของนักเรียนที่รับผิดชอบกับความเครียดจากการทำงานของครู (ต่อ)

ประเภทความพิการ ของนักเรียน	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
บกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์						
ไม่ได้สอน	67	63.2	39	36.8	0.011	0.917
สอน	60	62.5	36	37.5		
ออทิสติก						
ไม่ได้สอน	48	48.0	52	52.0	10.027	0.002**
สอน	79	74.4	27	25.5		
พิการซ้อน						
ไม่ได้สอน	113	62.8	67	37.2	0.006	0.937
สอน	14	63.6	8	36.4		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05

**p < 0.01

จากตารางที่ 24 พบว่า การไม่ได้สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษามีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ($\chi^2 = 4.612$, p-value = 0.032) การไม่ได้สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาประเภทออทิสติก มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2 = 10.027$, p-value = 0.002) ส่วนปัจจัยการดูแลรับผิดชอบนักเรียนพิการทางการศึกษาประเภทด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำงานและปัจจัยด้านจิตสังคมกับความเครียดจากการทำงานของครู

ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยด้านจิตสังคม	ไม่เครียด (n = 127) ^a		เครียด (n = 75) ^b		χ^2	p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ						
ระดับน้อย	43	81.1	10	18.9	10.264	0.001**
ระดับมาก	84	56.4	65	43.6		
ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา						
ระดับดี	88	74.6	30	25.4	16.555	<0.001**
ระดับไม่ดี	39	46.4	45	53.6		
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน						
ระดับดี	93	74.4	32	25.6	18.671	<0.001**
ระดับไม่ดี	34	44.2	43	55.8		

a = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

b = ผู้มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด

*p < 0.05 **p < 0.01

จากตารางที่ 25 พบว่า ปัจจัยด้านการงาน ได้แก่ การมีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์กับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2=10.264$, p-value= 0.001) ปัจจัยด้านจิตสังคม ได้แก่ การมีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับไม่ดี มีความสัมพันธ์กับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2=16.655$, p-value = < 0.001) และการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับไม่ดี มีความสัมพันธ์กับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ ($\chi^2=18.671$, p-value = < 0.001)

จัดกลุ่มระดับความสัมพันธ์ของภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับน้อยที่สุด และระดับน้อย(ค่าเฉลี่ย 1.00-2.49) จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับน้อย จำนวน 53 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย 2.50-5.00) จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก จำนวน 149 คน

จัดกลุ่มระดับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 1.00-2.49) จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับดี จำนวน 118 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.50-5.00) จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับไม่ดี จำนวน 84 คน

จัดกลุ่มระดับความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 1.00-2.49) จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับดี จำนวน 125 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.50-5.00) จัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับไม่ดี จำนวน 77 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายภาวะความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก Logistic regression analysis

ตารางที่ 26 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยทำนายภาวะความเครียดกับปัจจัยด้านต่างๆ

ปัจจัย	Adjusted OR	95% CI of OR		p-value
		Lower	Upper	
ปัจจัยส่วนบุคคล				
- รายได้ส่วนตัวต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท	0.420	0.216	0.816	0.010**
ปัจจัยด้านการทำงาน				
- การเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ	0.457	0.229	0.913	0.026*
- การสอนวิชาภาษาอังกฤษในนักเรียนปกติล้วน	4.171	1.515	11.479	0.006**
- การสอนและดูแลนักเรียนพิการประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษา	0.485	0.244	0.963	0.039*
ปัจจัยด้านจิตสังคม				
- มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานไม่ดี	4.277	2.192	8.342	<0.01**

*p < 0.05 **p < 0.01

จากตารางที่ 26 พบว่า ตัวแปรที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดความเครียด ได้แก่ การสอนวิชาภาษาอังกฤษในนักเรียนปกติล้วน และการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานไม่ดี ส่วนปัจจัยปกป้องในการเกิดความเครียดได้แก่ การมีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท การไม่ได้เข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ การสอนและดูแลนักเรียนพิการประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาคความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional Descriptive Study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียด และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นครูประจำ ที่ทำงานเต็มเวลา ได้รับเงินเดือนประจำ จำนวน 202 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมประมวลผลทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบคำถามทางการวิจัยโดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางจิตสังคม และปัจจัยด้านการทำงานกับความเครียด โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติ Chi-Square test และสถิติการถดถอยโลจิสติก Logistic regression analysis โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่ระดับ 0.05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเป็นชนิดตอบเองทั้งหมด ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาพิเศษ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว งานพิเศษ / อาชีพเสริม สถานภาพทางเศรษฐกิจ / ความเพียงพอของรายได้ โรคประจำตัว / โรคทางจิตเวช เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านการทำงาน แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการสอน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ระดับชั้นที่สอน ระยะเวลาการเป็นครู ประสบการณ์การเป็นครูทางการศึกษาพิเศษ จำนวนวิชา / จำนวนคาบที่สอน การอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ ประเภทความพิการของนักเรียนพิการทางการศึกษาที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งสร้างโดยทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสร้างโดยทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 27 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสำรวจความเครียดจากการทำงานซึ่งสร้างโดยทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ มีข้อคำถามทั้งหมด 41 ข้อ แบ่งเป็นด้านร่างกายจำนวน 12 ข้อ ด้านจิตใจจำนวน 9 ข้อ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน จำนวน 10 ข้อ

การตอบกลับแบบสอบถาม

จากการศึกษาสามารถเก็บข้อมูลจากจำนวนครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครที่อยู่ในเกณฑ์ทั้งหมดในช่วงเวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2553 ได้ครบจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

จากจำนวนกลุ่มประชากรมีจำนวนทั้งสิ้น 341 คน มีโรงเรียนที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลจากครูจำนวน 273 คน ซึ่งได้ดำเนินการโดยเก็บข้อมูลด้วยตนเองและส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 213 ชุด คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ได้จำนวน 202 ชุด ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้คำนวณไว้ ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างนี้สามารถเป็นตัวแทนของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครได้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของปัจจัยต่างๆ สรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 แสดงข้อมูลเป็นความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งหมด 202 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.1 เป็นเพศหญิง โดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่างช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.2 ค่าเฉลี่ยของอายุอยู่ที่ 37.27 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพแบบสมรสอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 54.0 จบการศึกษาอยู่ในระดับระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.6 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 86.6 ไม่ได้เรียนจบวิชาเอกหรือวิชาโททางการศึกษาพิเศษ

ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.9 โดยมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 25,000-49,999 บาท ด้านผู้ที่หารายได้หลักของครอบครัว พบว่า คู่สมรสของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่หารายได้หลักของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 62.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 50.5 สำหรับงานเสริมพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างทำคือ การสอนพิเศษ ส่วนใหญ่ร้อยละ 27.7 มีจำนวนชั่วโมงสอนพิเศษต่อสัปดาห์ โดยมีรายได้จากค่าสอนพิเศษเฉลี่ย 4,076.33 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนชั่วโมงการทำอาชีพอื่นเสริมต่อสัปดาห์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.27 ชั่วโมง และมีรายได้จากการทำอาชีพอื่นเสริมต่อสัปดาห์ เฉลี่ย 9,533.33 บาทต่อเดือน โดยมีฐานะทางการเงินของครอบครัวแบบเพียงพอแต่ไม่มีเหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 52.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 83.2 โดยส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 5.4 โรคภูมิแพ้ และไมเกรน ร้อยละ 3.5 และ 2.5 ตามลำดับ พบประวัติโรคทางจิตเวช ร้อยละ 0.5 โดยโรคที่พบ คือ โรคอารมณ์แปรปรวน และพบว่าในครอบครัวมีโรคทางจิตเวชที่เป็น คือ โรคจิตเภท และกลุ่มอาการดาวน์ซินโดรมจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.0

1.2 ปัจจัยด้านการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.9 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นครูน้อยกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.9 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 33.2 มีประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียนพิการทางการศึกษาน้อยกว่า 2 ปี กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีวิชาที่สอนรวมทุกระดับชั้น 1 วิชา คิดเป็นร้อยละ 33.7 โดยค่าเฉลี่ยของจำนวนวิชาที่สอนรวมทุกระดับชั้น เท่ากับ

2.98 วิชา ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.9 สอนวิชาภาษาไทย ผลการศึกษาด้านข้อมูลการสอนนักเรียนปกติ ล้วน พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 มีจำนวนคาบสอนนักเรียนปกติล้วน โดยมีจำนวนคาบสอนเฉลี่ย 13.08 คาบต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 20.3 สอนวิชาภาษาไทย ด้านข้อมูล การสอนนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 มีจำนวนคาบสอนนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน โดยมีจำนวนคาบสอนเฉลี่ย 12.44 คาบต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 7.9 สอนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านข้อมูลการสอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียน พิการทางการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6 มีจำนวนคาบสอน นักเรียนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษา โดยมีจำนวนคาบสอนเฉลี่ย 11.93 คาบต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.1 สอนวิชาภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการ อบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 58.9 และส่วนใหญ่เข้ารับการอบรม 1 ครั้ง โดยมีจำนวนวันที่เข้ารับการอบรมมากที่สุด 20 วัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับผิดชอบนักเรียนประเภท บกพร่องทางการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 54.5

สำหรับข้อมูลด้านภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 มีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนเท่ากับ 2.88

1.3 ปัจจัยด้านจิตสังคม

ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระดับ คะแนนเท่ากับ 2.27 และส่วนใหญ่จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 มีความสัมพันธ์กับเพื่อน ร่วมงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนเท่ากับ 2.15

จากการวิเคราะห์ระดับความเครียดของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่จำนวน 103 คน คิดเป็น ร้อยละ 51.0 มีค่าคะแนนระดับความเครียดจากการทำงานอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน เท่ากับ 2.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุดเท่ากับ 3.59 ค่าเฉลี่ยระดับต่ำ ที่สุดเท่ากับ 1.05

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับภาวะเครียด

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 คน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับภาวะเครียด ได้แก่ รายได้ส่วนตัวต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 35,000 บาท การไม่เคยเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ การมีจำนวนวิชาที่สอนรวมทุกระดับชั้นเท่ากับหรือมากกว่า 3 วิชา การไม่ได้สอนวิชาภาษาไทยรวมทุกระดับชั้น การไม่ได้สอนวิชาคณิตศาสตร์รวมทุกระดับชั้น การไม่ได้สอนวิชาวิทยาศาสตร์รวมทุกระดับชั้น การสอนวิชาภาษาอังกฤษในนักเรียนปกติล้วน การไม่ได้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในนักเรียนพิการทางการศึกษา การไม่ได้สอนวิชาภาษาไทยที่สอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษา การไม่ได้สอนวิชาคณิตศาสตร์ที่สอนร่วมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทางการศึกษา การไม่ได้สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษา การไม่ได้สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาประเภทออทิสติก การมีภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก การมีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับไม่ดี และการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับไม่ดี

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยทำนายภาวะเครียดของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยทำนายภาวะเครียดของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษา ได้แก่ การมีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท การเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ การสอนวิชาภาษาอังกฤษในนักเรียนปกติล้วน การสอนและดูแลนักเรียนพิการทางการศึกษาประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษา และการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานไม่ดี ($p < 0.05$, $p < 0.01$)

อภิปรายผลการวิจัย

ความเครียดจากการทำงาน

จากการศึกษา พบว่า ครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความเครียดจากการทำงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$) เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของกรองทิพย์ นาควิเชตร⁽⁷⁰⁾ ที่ศึกษาความเครียด ความรู้สึก และความต้องการของครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับปกติ (ระดับคะแนนที่ 13-38) ผลการศึกษาแตกต่างกันเล็กน้อย อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของลักษณะสิ่งแวดล้อมของสังคม ลักษณะขององค์กร และปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ ผลการศึกษาครั้งนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะเครียดจากการทำงานของครูระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.82$) สอดคล้องกับการศึกษาของสีจันทร์ ใจป้อ⁽⁷²⁾ ที่ศึกษาความเครียดของครูยุคปฏิรูปการศึกษา : กรณีครูสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีระดับความเครียดอยู่ในเกณฑ์ปกติ หรือจัดอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 56.80 โดยมีปัจจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีผลต่อความเครียดของครูมากที่สุด ซึ่งความเครียดในเกณฑ์ปกตินี้มีความหมายตรงกับความเครียดในระดับต่ำที่ซูทิพย์ ปานปรีชา⁽²⁶⁾ ให้ความหมายของความเครียดระดับต่ำ ไว้ว่าเป็นภาวะของจิตใจที่มีความเครียดอยู่เล็กน้อย เป็นอยู่ครั้งคราว ถือว่าเป็นภาวะปกติที่พบได้ในชีวิตประจำวันของทุกคน เช่นเดียวกับที่ลัดดา ตันกันทะ⁽¹⁹⁾ กล่าวว่า ความเครียดในระดับต่ำ จะเกิดขึ้นและหมดไปในระยะเวลาอันสั้น ความเครียดระดับนี้จะกลายเป็นแรงจูงใจและช่วยกระตุ้นให้บุคคลตื่นตัว มีความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะปัญหาและอุปสรรค และสอดคล้องกับการศึกษาของดร.ณี สีสานเก็ม⁽⁷²⁾ ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบกับความเครียดในงานของครู : กรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นไปในทางเดียวกันโดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเครียดอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 64.38 ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยจากงานที่รับผิดชอบ และงานวิจัยของไกรวิน วงษ์เจริญธรรม⁽⁷⁴⁾ วิจัยการพยากรณ์ความเครียดในการทำงานด้วยความพึงพอใจในการทำงานและปัญหาส่วนบุคคลของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 1 พบว่า ครูมีความเครียดอยู่ในระดับต่ำ โดยความพึงใจในการทำงานทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดของครู อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับการศึกษาของ Grant⁽⁸⁹⁾ ที่ศึกษาความเครียดในการประกอบอาชีพครูที่สอนในวิทยาลัย 4 แห่ง ใน Toronto, Ontario และ Canada พบว่า 73% ของกลุ่มตัวอย่างมีความเครียดในระดับน้อยและเป็นบางครั้ง บ้างก็ก่อให้เกิดความเครียดแก่ครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ PaKarinen, E. และคณะ⁽⁹⁰⁾ ที่วิจัยเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียนและความเครียดของครูที่ทำนายแรงจูงใจในการเรียนของเด็กปฐมวัย โดยพบว่าครูมีความเครียดอยู่ในระดับต่ำ แต่ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับอุดม มาสแสง⁽⁸⁰⁾ ศึกษาภาวะเครียด ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ครูมีภาวะความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 39.76) เช่นเดียวกับการศึกษาระดับความเครียดของกนกรัตน์ สายเชื้อ⁽⁷⁷⁾ ที่พบว่าครูที่ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร มีความเครียดในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจากการศึกษาของนิศาวัฒน์ เอี่ยมชาญบรรจง⁽⁸¹⁾ พบว่า ครูมีความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพจิต และความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.7) ทวีศักดิ์ กสิผล และสมบุญ เกียรตินันท์⁽⁹¹⁾ ศึกษาการพัฒนารูปแบบเชิงรุกเพื่อป้องกันความเครียดของครูประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน พบว่า ครูประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน มีความเครียดตามสาเหตุต่างๆ ของความเครียดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 40.56) และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Fontana D. and Abouserie R.⁽⁸⁷⁾ ที่ศึกษาองค์ประกอบของระดับความเครียด เพศ และบุคลิกภาพในครูโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยวิเคราะห์ระดับความเครียด บุคลิกภาพของครูด้านการแสดงตัว-เก็บตัว ลักษณะอาการทางประสาท และลักษณะอาการทางจิต พบว่าครูส่วนใหญ่ร้อยละ 72.6 % มีระดับความเครียดปานกลาง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

รายได้ส่วนตัวต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อภาวะเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.01$ โดยครูที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท มีโอกาสเกิดภาวะเครียดได้สูงกว่าครูที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท 0.4 เท่า ซึ่งรายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อ

การดำรงชีวิต รายได้ที่มากและเพียงพอ สามารถทำให้สถานภาพของบุคคลได้รับการยอมรับนับถือ ทำให้บุคคลมีความรู้สึกมั่นคง ดังนั้นหากบุคคลมีรายได้น้อยหรือไม่เพียงพอ จะทำให้ความต้องการต่างๆ ของบุคคลไม่ได้รับการตอบสนอง จะเกิดความคับข้องใจและไม่สามารถทนทานหรือเผชิญสภาวะความเครียดได้ดีเท่าบุคคลที่มีรายได้มาก บุคคลที่มีสถานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันย่อมมีสภาวะความเครียดแตกต่างกันด้วย⁽⁹²⁾ จากการศึกษาของรจเรข วิจารณ์⁽⁸⁾ ที่ศึกษาความเครียดในการทำงานของครูประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีความเห็นสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ว่า ครูที่มีรายได้ 4,000-6,999 บาท / เดือน มีความเครียดในการทำงานสูงกว่าครูที่มีรายได้ 10,000-20,000 บาท / เดือน สอดคล้องกับการศึกษาของ ทิวา หอมสวัสดิ์⁽⁷⁶⁾ ที่ศึกษาความเครียดของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูที่มีรายได้ของเงินเดือนแตกต่างกัน มีระดับความเครียดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของปติภา จันทรสม⁽⁹²⁾ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักข่าวกรองแห่งชาติ พบว่า ระดับรายได้ต่อเดือนของเจ้าหน้าที่ที่มีระดับรายได้ต่อเดือนน้อยมีแนวโน้มที่จะมีระดับความเครียดสูงกว่าเจ้าหน้าที่ที่มีระดับรายได้ต่อเดือนมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการศึกษาของจันทนา สุวรรณอาสน์⁽⁹³⁾ ที่ศึกษาสุขภาพจิตของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบเช่นกันว่า ผู้ที่มีรายได้น้อยมีสภาวะความเครียดสูงกว่าผู้ที่มีรายได้มาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้คณิงนิตย์ วิชัยดิษฐ์และคณะ(อ่างใน ปัญจศิลป์ สมบูรณ์)⁽⁹⁴⁾ ศึกษาความสัมพันธ์ความเครียด และปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดของบุคลากรในโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดมากที่สุด คือ ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาทางครอบครัว และปัญหาจากงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของประพัตรา จันทนะสมบัติ⁽⁹⁵⁾ ที่วิจัยเกี่ยวกับความเครียดในแพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พบว่า ส่วนมากเครียดในระดับเล็กน้อย(ร้อยละ 22.7) โดยมีรายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความเครียด แต่การศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับสุวรรณกรเพ็ชร⁽³³⁾ พบว่า สวัสดิการและค่าตอบแทนไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเครียดในการปฏิบัติงาน การกำหนดค่าตอบแทนพิเศษตามปริมาณและคุณภาพงาน และการบริหารจัดการที่เหมาะสม ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจ จึงมีส่วนทำให้สวัสดิการและค่าตอบแทนไม่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานลูกค้าสัมพันธ์ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของนิศารัตน์ เอี่ยมชาญบรรจง⁽⁸¹⁾ ที่พบว่าความแตกต่างของรายได้ของบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของ

ครู เช่นเดียวกันที่ไม่สอดคล้องกับวันทนา เจริญรัตนโชติ⁽⁹⁶⁾ ที่ศึกษาความเครียดและวิธีลดความเครียด ในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษากลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าครูประถมศึกษากลุ่มรัตนโกสินทร์ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีระดับความเครียด และวิธีลดความเครียดในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ปัจจัยด้านการทำงาน

- **การเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ** มีความสัมพันธ์กับความเครียดของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ โดยครูที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ มีโอกาสเกิดภาวะเครียดได้สูงกว่าครูที่เคยได้รับการอบรม 0.4 เท่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่(ร้อยละ 58.9)ไม่ได้เข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ และส่วนใหญ่จะได้เข้ารับการอบรมจำนวน 1 ครั้ง อาจไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ที่ผ่านมาสวมส่วนใหญ่เน้นแต่ทฤษฎีมากกว่าการนำไปใช้ หรือภาคปฏิบัติยังไม่เพียงพอ การฝึกอบรมทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้าใจทฤษฎี และวิธีปฏิบัติส่งผลให้ได้พัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งที่ได้อบรมไปกับการฝึกอบรมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของยุทธนา ขำเกื้อ⁽⁹⁷⁾ ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะความบกพร่องในการเรียนรู้ของนักเรียน : การสำรวจกับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านการศึกษาพิเศษ 5 ครั้งขึ้นไป มีระดับความรู้ ความเข้าใจมากที่สุด(ร้อยละ 62.33)สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมด้านการศึกษาพิเศษ 2 ครั้ง หรือต่ำกว่าจะมีระดับความรู้ ความเข้าใจน้อยที่สุด(ร้อยละ 54.47) ต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยรวม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสบการณ์การฝึกอบรมด้านการศึกษาพิเศษมีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจของครู อีกทั้งสายใจ ชูปวา⁽⁹⁸⁾ ยังกล่าวว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีการกระตุ้นและพัฒนาคนให้มีความตื่นตัว และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อีกทั้งยังเป็นการดำรงไว้ซึ่งความรู้ที่มีอยู่เดิมให้ทันสมัยอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะผ่านการศึกษาระดับสูงมากก็ตาม อีกทั้งกุลยา ตันติผลาชีวะ⁽⁹⁹⁾ มีความเห็นเพิ่มเติมว่า การเข้ารับการอบรมเป็นกระบวนการเสริมสร้างเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญ และความคิดที่เหมาะสมจนสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของอรพิม วิศวรทานนท์⁽¹⁰⁰⁾ ที่ศึกษาทัศนคติและความ

ต้องการของครูปฐมวัยเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเด็กปฐมวัยอภิสิทธิ์ พบว่า ครูปฐมวัยเขตกรุงเทพมหานคร มีความต้องการเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ อาจมีสาเหตุหนึ่งจากการที่ครูไม่ได้เรียนจบมาโดยตรงทางด้านการศึกษาพิเศษ ทำให้ไม่มีความเข้าใจดีพอกับการที่จะดูแลเด็กกลุ่มนี้ ดังนั้นความต้องการที่จะเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษจึงเป็นที่ต้องการ และจำเป็นแก่ครูที่สอนเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสกาวรัตน์ ต้นดินีรนารถ⁽¹⁰¹⁾ ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคกลาง พบว่า กลุ่มครูมีความต้องการเพิ่มความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนร่วมเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมากที่สุด (ร้อยละ 66.67) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกรองทิพย์ นาควิเชตร⁽⁷⁰⁾ ที่ศึกษาความเครียด ความรู้สึก และความต้องการของครูต่อการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ พบว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 79.6 ไม่เคยเข้ารับการการศึกษาพิเศษ มีความเครียดและมีความต้องการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.7 สอดคล้องกับการศึกษาของวิรัตน์ วิทยานุวัฒน์⁽¹⁰²⁾ ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบปัญหาในด้านบุคลากรว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือไม่ผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษ จึงไม่มีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนร่วม ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจการจัดการเรียนร่วม มีการนิเทศและติดตามผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

- **การสอนภาษาอังกฤษในนักเรียนปกติล้วน** มีความสัมพันธ์กับความเครียดของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ โดยครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษมีโอกาสเกิดภาวะเครียดได้สูงกว่าครูที่สอนวิชาอื่น การสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาเป็นการปูพื้นฐานด้านภาษาเพื่อการสื่อสารให้กับเด็ก วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ต้องเตรียมการสอน และใช้ทักษะในการสอนมาก ครูต้องพัฒนาตนเองในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน บางโรงเรียนขาดความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายและมาตรฐานการสอน

ในบางโรงเรียนมีปัญหาการขาดครูเอกภาษาอังกฤษ ทำให้ต้องใช้ครูที่ไม่ได้จบเอกภาษาอังกฤษมาสอนแทน⁽¹⁰³⁾ ยิ่งส่งผลต่อความเครียดในการทำงานมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของจตุพล ภู่อะกอ⁽¹⁰⁴⁾ ที่สรุปผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพของการสอนภาษาอังกฤษช่วงชั้นที่ 1 ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ส่วนใหญ่ครูที่สอนภาษาอังกฤษไม่ได้จบเอกภาษาอังกฤษโดยตรงจึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการสอน แต่ครูเหล่านั้นก็แสดงความต้องการที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษละวิธีการสอน และสอดคล้องกับการศึกษาของรัตนา ธรรมวงศ์⁽¹⁰⁵⁾ ที่ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงสอนมากเกินไป จึงทำให้ไม่มีเวลาจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน ครูขาดความรู้ และทักษะในการเลือกรูปแบบการสอนที่เหมาะสม จึงต้องการความช่วยเหลือจากผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ครูวิชาการและอาจารย์จากสถาบันการศึกษา ในเรื่องเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมเจ้าของภาษา การสร้างสื่อและเทคนิคการใช้สื่อ และสอดคล้องกับนพมาศ หงษาชาติ⁽¹⁰⁶⁾ การพัฒนารูปแบบการอบรมครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยบูรณาการแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ครูสอนภาษาอังกฤษในจังหวัดฉะเชิงเทราต้องการให้มีการพัฒนาในเรื่องความรู้และทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาและเทคนิควิธีการสอนอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับดวงพร หนูพงษ์⁽¹⁰⁷⁾ ที่ทำการวิจัยเชิงสำรวจศึกษาปัญหาการสอนภาษาอังกฤษ และความต้องการพัฒนาวิชาชีพของครูภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 189 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาที่อยู่ในระดับมาก คือ การขาดความรู้ความเข้าใจด้านวัฒนธรรมตะวันตก(33.8%) มีปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ปัญหาการขาดความรู้ความสามารถทางการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (27.5%) และปัญหาที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ปัญหาครูไม่ชอบสอนภาษาอังกฤษ(51.4%) และสอดคล้องกับงานของสิงหนาท น้อมเนียน⁽¹⁰⁸⁾ ผลจากการวิจัยศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของครูสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ครูส่วนใหญ่มีทัศนคติในการสอนภาษาอังกฤษไม่ดี คือ ครูไม่มีความมั่นใจในการสอนภาษาอังกฤษ เพราะตนเองไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษมาโดยตรง หรือคนที่จบเอกภาษาอังกฤษกลับมองว่าตนเองคงสอนได้ไม่ดีเท่ากับครู ชาวต่างประเทศ เนื่องจากไม่ใช่เจ้าของภาษาทำให้ไม่กล้าสอน ไม่กล้าพูด เพราะกลัวสำเนียงผิดเพี้ยนไป

- การสอนและดูแลนักเรียนพิการประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษา มีความสัมพันธ์กับความเครียดของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ โดยครูที่ไม่ได้สอนนักเรียนพิการประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษามีโอกาสเกิดภาวะเครียดได้สูงกว่าครูที่สอนนักเรียนพิการประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษา 0.4 เท่า การจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมในปัจจุบัน มีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนทั้งในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการทุกประเภทต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และมีการกระตุ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน ครูที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์จึงจะได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบนักเรียนกลุ่มนี้ โดยครูที่สอนนักเรียนพิการที่ประสบความสำเร็จจะมีลักษณะร่วมกัน คือ ได้รับความร่วมมือที่ดีจากผู้ปกครอง ผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงาน รวมถึงได้รับความร่วมมือช่วยเหลือโดยนักวิชาชีพ และมีความสามารถบริหารชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และจากการศึกษาของกรองทิพย์ นาควิเชตร⁽⁷⁰⁾ ศึกษาด้านความรู้สึก ความต้องการของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนชั้นเรียนร่วม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกด้านบวกต่อการจัดการเรียนร่วมให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทุกประเภทอยู่ในระดับมากที่สุดให้เห็นถึงภาพรวมของการจัดการเรียนร่วมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติมีแนวโน้มที่ดีต่อการดูแลนักเรียนกลุ่มนี้ จะเห็นได้ว่าครูที่มีความพร้อมทั้งด้านจิตใจและการทำงานย่อมไม่ส่งผลต่อความเครียดในการทำงาน

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ พบว่า บทบาทหน้าที่ของครูที่ไม่ได้สอนนักเรียนพิการประเภทบกพร่องทางการพูดและภาษา มีความสัมพันธ์กับความเครียด อาจจากการที่มีปริมาณงานที่มากเกินไป และมีภาระงานด้านอื่นๆ นอกเหนือจากงานสอนประจำ ทำให้ครูต้องแสดงบทบาท และมีความรับผิดชอบที่หลายรูปแบบแตกต่างกันไป การทำงานที่คลุมเครือไม่ชัดเจน สามารถก่อให้เกิดความเครียดได้ Alan A.⁽⁴²⁾ ยังกล่าวเช่นเดียวกันว่า การรับผิดชอบงานปฏิบัติที่ไม่มีขอบเขตแน่นอนสามารถทำให้เกิดความเครียดได้ โดยสอดคล้องกับการศึกษาของรจเรช วีระวรรณ⁽⁸⁾ ที่พบว่านอกจากครูจะมีชั่วโมงสอนวิชาต่างๆ ซึ่งเป็นงานประจำที่ต้องรับผิดชอบแล้ว ครูยังต้องมีภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน ได้แก่ งานธุรการชั้นเรียน งานด้านกิจกรรมและบริการนักเรียน งานปกครองและงานแนะแนว มีหน้าที่ครูเวร รับผิดชอบโครงการอื่นๆ สิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะงานหรือบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะงานของครู เช่นเดียวกับการศึกษาของบัวจันทร์ ทะระมา⁽¹⁰⁹⁾ พบว่า ครูที่ต้องรับผิดชอบ

งานในหลายภารกิจจะส่งผลเสียแก่ร่างกายและจิตใจ รวมทั้งกระทบต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้

3. ปัจจัยด้านจิตสังคม

- **ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานไม่ดี** มีความสัมพันธ์กับความเครียดของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.15$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.01$ หากเพื่อนร่วมงานขาดความรับผิดชอบ เอาวัดเอาเปรียบไม่ได้รับความร่วมมือ การขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นล้วนส่งผลทำให้เกิดความเครียดในการปฏิบัติงานได้ และส่งผลกระทบต่อองค์กรได้เช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของจรูญ วีรยวรรธน⁽⁸⁾ ที่ศึกษาความเครียดในการทำงานของครูประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความเครียดพบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีความเครียดในการทำงานด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไม่ดีเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทศพล บุญธรรม⁽¹³⁾ ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะเครียดจากการทำงานของครูระดับมัธยมศึกษา พบว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานสามารถทำนายภาวะความเครียดจากการทำงานของครูได้ (ร้อยละ 30.6) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาวรรณ กรเพชร⁽³³⁾ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของพนักงานลูกค้าสัมพันธ์ กรณีศึกษา บริษัทด้านโทรคมนาคมแห่งหนึ่งพบเช่นกันว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน โดยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ และการศึกษาของ สัจจันทร์ ใจป้อ⁽⁷²⁾ พบว่า สัมพันธภาพในที่ทำงาน มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียด ($\bar{X} = 2.70$) เช่นเดียวกับการศึกษาของมานพ วงษ์สุริย์รัตน์⁽¹¹⁰⁾ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของบริษัท การบินไทย จำกัด(มหาชน) พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน และปัจจัยด้านความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานสามารถพยากรณ์ความเครียดได้ร้อยละ 19.27 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยด้านลักษณะของงานทำนายความเครียดในการทำงานได้ดีที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน และสอดคล้องกับการศึกษาของตรีชฎา พลอาสา⁽¹¹¹⁾ ศึกษาความเครียดของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดมากที่สุด คือ เพื่อนร่วมงานไม่ให้การสนับสนุนและร่วมมือในการปฏิบัติงาน(ร้อยละ 38.70) รองลงมา คือ เพื่อนร่วมงานคอย

จับผิดในการปฏิบัติหน้าที่(ร้อยละ 24.0) และสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดน้อยที่สุด คือ เข้ากับเพื่อนร่วมงานไม่ค่อยได้(ร้อยละ 4.0) แต่ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของนิติกุล ลีลา รัตนานูวัฒน์และคณะ⁽¹¹²⁾ ที่รายงานระดับความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จากกลุ่มตัวอย่าง 191 คน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไม่มีผลกระทบต่อระดับความเครียดของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 64.0) และมีความเห็นต่อการรายงานนี้ว่า เพื่อนร่วมสาขาวิชามีส่วนช่วยเหลือในด้านการเรียนและเมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไม่มีผลต่อระดับความเครียด และการศึกษาของกรรณิการ์ ค่ายหนองสง⁽⁷³⁾ ศึกษาความเครียดของครูการเงิน การบัญชี ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคามมีความเห็นไม่สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้เช่นกันว่า ความเครียดที่เกิดจากสัมพันธภาพกับบุคลากรในหน่วยงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสุภวรรณ กรเพ็ชร⁽³³⁾ เห็นว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานลูกค้าสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งงานวิจัยของไพโรจน์ เรื่องทิพย์⁽¹¹³⁾ ที่วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านความเครียดในการทำงานและความพึงพอใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความท้อถอยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร พบว่า ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความเห็นไม่สอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิเคราะห์ความเครียดพบว่าครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา มีความเครียดจากการทำงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$) ซึ่งความเครียดระดับน้อยหรือระดับปกติ เป็นระดับที่ครูอาจมีแรงกดดันหรือแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตที่น้อย มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้น และปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

2. หน่วยงานระดับชาติด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ทำการศึกษา วิจัย พัฒนา และเป็นแหล่งข้อมูลด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องอีกทั้งปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าด้านการศึกษาสำหรับคนพิการหรือการศึกษาพิเศษ ตลอดจนการจัดเตรียมอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ

3. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดระบบการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาพิเศษ และให้การสนับสนุน ติดตามดูแลการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอย่างทั่วถึงเช่นเดียวกับโรงเรียนของรัฐ

4. ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง จัดหาครูที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ตรงด้านการศึกษาพิเศษปฏิบัติงานประจำในโรงเรียน ลดภาระงาน นอกเหนือจากงานสอนของครูลง ให้มีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนพิการทุกประเภท

5. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้รับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ

6. ปัญหาที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน ขาดการประสานงานที่ดีต่อกัน ไม่ยอมรับผลงานซึ่งกันและกัน ทำให้การทำงานผิดพลาดและหยุดชะงักได้ หัวหน้าสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญและใส่ใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนบุคลากรเป็นจำนวนมากซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการทำงาน ส่งผลต่อความเครียดในเวลาต่อมา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความเครียดของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน(ภาครัฐ / เอกชน)

2. ควรศึกษาความเครียดและปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดด้านอื่นๆ เช่น สัมพันธภาพในครอบครัว ความพึงพอใจในการทำงาน การปรับตัว และกลยุทธ์ในการเผชิญหน้ากับความเครียด เป็นต้น ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสภาพร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเครียดในอนาคต

รายการอ้างอิง

- (1) Auerbach,S.M., and Gramling,S.E. Stress management : Psychological Foundations.
New Jersey : Prentice – Hall , 1998.
- (2) ศิริพร ยิ้มย่อง. ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับ
ประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนศิริวัฒนวิทยา บางเขน กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- (3) พรพิมล แซ่ซี้. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน :
กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลโชคชัยลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- (4) Bonnie, S. Billingsley. Promoting Teacher Quality and Retention in Special Education.
Journal of Learning Disabilities. 37. 2004.
- (5) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
พ.ศ. 2551.
- (6) คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- (7) บุญช่วย สมัคร. การพัฒนารูปแบบการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการ
จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IIP) ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยสำหรับครูผู้สอนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ. สำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ, 2552.
- (8) รจเรข วีระวรรณ. ความเครียดในการทำงานของครูประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- (9) เมธี ปิลาณานนท์. การบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2530.

- (10) สำนักบริหารงาน, คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. หลักฐานแสดงรายละเอียด
ประกอบการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน ประเภทสามัญศึกษา
และอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2552, กระทรวงศึกษาธิการ.
- (11) สำนักบริหารงาน, คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. สถิติทางการศึกษา ปี 2552.
กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- (12) ผาสุก สุมาบาลย์. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน
เอกชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- (13) ทศพล บุญธรรม. ภาวะความเครียดจากการทำงานของครูระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
นครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- (14) ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2539.
- (15) Selye, H. The Stress of Life. New York : McGraw - Hill Book Company, 1978.
- (16) สุขภาพจิต, กรม. กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือคลายเครียด. กรุงเทพมหานคร : ดีไซน์
คอนคอร์ปอเรชั่น, 2541.
- (17) อรุณ รักรธรรม. พฤติกรรมความเครียดในองค์กร. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.
- (18) บัณฑิต ศรีไพศาล. กลยุทธ์คลายเครียด. กรุงเทพมหานคร : สยามแอนด์ปีพับลิชชิง, 2541.
- (19) ลัดดา ตันกันทะ. ความเครียดในการทำงานและความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ
ที่ปฏิบัติงานกับผู้ป่วยจิตเวช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการ
พยาบาล พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- (20) ธงชัย ทวีชาติ และนันทิกา ทวีชาติ. ความเครียดและสุขภาพจิตของคนไทย.
กรุงเทพมหานคร : กองแผนงานกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2541.
- (21) Cooper, C.L., and Marshall, J. Occupational Source of Stress. Journal of Occupational
Psychology (May) : 495. 1976.
- (22) Luckman, J., and Sorensen, K. Medical-Surgical Nursing : A Psychological Approach.
Saunders : W.B. Saunders, 1976.

- (23) Lazarus,R.,and Folkman, S. Stress, Appraisal and Coping. New York : Springer Publishing Company, 1984.
- (24) Sarafino, J.P. Health Psychology : Biopsychosocial Interaction. New York : John Wiley and Sons, 1990.
- (25) สุขภาพจิต, กรม. คู่มือดำเนินงานในคลินิกคลายเครียด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ดีไซน์คอนคอร์ปอเรชั่น, 2541.
- (26) ชูทิตย์ ปานปรีชา. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- (27) Yates, J.E. Your Own Worst Enemy. California : Stephen Bosustow Production, 1979.
- (28) อัมพร โอตระกุล. สุขภาพจิต. กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์, 2538.
- (29) Miller, B.F., and Keane, C.B. Encyclopedia and Dictionary of Medicine And Nursing. Philadelphia : WB. Saunders Co, 1972.
- (30) ยุพดี ตริพัฒนาสุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาภาคปฏิบัติกับความเครียด และระหว่างความเครียดกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.
- (31) สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์, เขียรชัย งามทิพย์วัฒนา และกนกรัตน์ สุขะตุงคะ. การพัฒนาแบบวัดความเครียดในคนไทย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 2543.
- (32) Selye, H. The Stress Syndrome. American J. of Nursing 1965.
- (33) สุภาวรรณ กรเพ็ชร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของพนักงานลูกค้าสัมพันธ์ กรณีศึกษาบริษัทด้านโทรคมนาคมแห่งหนึ่ง. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2550.
- (34) ศิริมาส อเต็นต้า. การรับรู้ความเครียดในการทำงาน และความเครียดทั่วไปของพนักงานธนาคาร : ศึกษาเฉพาะกรณีธนาคารไทยพาณิชย์ สำนักงานใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศิลปศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

- (35) Margolis, B.L, Kroes, W.H., and Quinn, R.P. Journal of Occupational of Medicine.
Vol.16 No.10 : 695-661. 1974.
- (36) Kalleberg, A.L. American Sociological Review Vol.42 No.1 : 124-143.
- (37) ชินโอสถ หัศบำเรอ. อาชีวนามัย. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525.
- (38) อมรากล อินโชนานนท์. ความเครียดในการทำงาน. กรุงเทพมหานคร : กรมสุขภาพจิต, 2532.
- (39) Brown, A. W., and Moberg, D.J. Organization Theory and Management : A Macro Approach. New york : John Wiley and Son Inc, 1980.
- (40) Dubrin, A,J. Contemporary Applied Management. Plano : Business Publication, 1982.
- (41) Cooper, C.L. Behavioral Problem in Organization. New Jersey : Prentice Hall Englewood, 1979.
- (42) Mclean, A. A. How Do You Handle Pressure on The Job. Association Management
Vol.40 No.5 (May) : 56-61. 1988.
- (43) Robbins, Stephen P. Organizational Behavior : Concepts, Controversies, and Application,
Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1991.
- (44) ศุภชัย ยาวะประภาษ. ความเครียดของนักบริหาร : ปัญหาและทางออก. วารสารสังคมศาสตร์
ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน) : 68. 2525.
- (45) วารี ธีระจิตร. การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- (46) ผดุง อารยะวิญญู. การเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แว่นแก้ว, 2542.
- (47) ศรียา นิยมธรรม. เด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ. ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. เอกสารอัดสำเนา, 2528.
- (48) เบญจา ชลธารันนท์. คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพมหานคร :
เพทายการพิมพ์, 2546.
- (49) สุขพัชรา ชิมเจริญ. ชุดปฏิรูปการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544, การจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ประสานมิตร, 2545.

- (50) กลุ่มการศึกษาสำหรับคนพิการ. ข้อมูลโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมครอบคลุมทุกอำเภอทั่วประเทศ 2,000 โรงเรียน ตามโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ปีการศึกษา 2548.
กรุงเทพมหานคร : 2543.
- (51) กลุ่มวิจัย ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กองการศึกษาเพื่อคนพิการ, กรมสามัญศึกษา. รูปแบบการจัดการเรียนร่วมของเด็กพิการทางหูในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร : 2543.
- (52) ศึกษาศิการ กระทรวง. การคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2543.
- (53) Allen. K. E. Mainstreaming in Early Childhood Education. Albany, New York : Delmar,
1980.
- (54) Choate, J.S. Successful Mainstreaming : Proven ways to detect and Correct Special
Need. U.S.A. : 1993.
- (55) Gargiulo, R.M., and Kilgo, J.L. Young children with special need : An introduction to
early childhood special education. New York : Delmar, 2000.
- (56) Lerner, J. Mardell – Crunowski, and Goldenberg, D. Special Education for The Early
Childhood Years, Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1981.
- (57) จินตนา อัมพรภาค. การสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน
ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสุโขทัย. ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2546.
- (58) สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. รายงานการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม.
กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.
- (59) นงลักษณ์ วิรัชชัย. รูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา
สำหรับเด็กพิการ โดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.
- (60) เบญจา ชลธาร์นนท์. คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้ซีท. กรุงเทพมหานคร : เพทาย
การพิมพ์, 2546.

- (61) สาวนะ พบสุข. ทัศนคติของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- (62) การฟื้นฟูสมรรถภาพเยาวชนผู้พิการ. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนผู้พิการ. (เล่มที่16). (ออนไลน์).
2550. แหล่งที่มา : <http://www.kanchanapisek.or.th/> (2552, ตุลาคม 25).
- (63) ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท จำไพเพรส จำกัด, 2539.
- (64) Cook, R.E., Tessier, A., and Klien, M.D.. Adapting early childhood curricula for Children with special needs. 3rd ed. New York : Delmar, 1994.
- (65) สิริมา หมอนไหม. การศึกษาพิเศษ : องค์ความรู้และกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2543.
- (66) ปิยะรัตน์ นุชผ่องใส. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการการศึกษาแก่เด็กพิการในประเทศไทย. (ออนไลน์). 2553 : แหล่งที่มา : <http://www.opec.go.th/> (2553, ธันวาคม 14).
- (67) คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. รายงานสรุปสาระการประชุม ร่วมคิดร่วมทำ นำคุณภาพสู่การเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2543.
- (68) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย. (ออนไลน์). 2011 : แหล่งที่มา : <http://www.opec.go.th/> (2554, มกราคม 23).
- (69) ราชภัฏสวนดุสิต, มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบโครงการจัดอบรม สัมมนา บุคลากร นักศึกษา และผู้ปกครองนักศึกษาออทิสติกเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2548.
- (70) กรองทิพย์ นาควิเชตร. ความเครียด ความรู้สึก และความต้องการของครูผู้จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

- (71) ดรุณี สีสานเก็ม. งานที่รับผิดชอบกับความเครียดในงานของครู : กรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2551.
- (72) สี่จันทร์ ใจป้อ. ความเครียดของครูยุคปฏิรูปการศึกษา : กรณีครูสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- (73) กรรณิการ์ ค่ายหนองสวง. ความเครียดของครูการเงิน การบัญชีในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541.
- (74) ไกรวิน วงษ์เจริญธรรม. การพยากรณ์ความเครียดการทำงานด้วยความพึงพอใจในการทำงาน และปัญหาส่วนบุคคลของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด ในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2542.
- (75) ปรีชา แดงขำ. การศึกษาความเครียดและผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร.(ออนไลน์). 2552. แหล่งที่มา : <http://www.kroobannok.com/> (2553 มกราคม 16).
- (76) ทิวา หอมสวาสดี. ความเครียดของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- (77) กนกรัตน์ สายเชื้อ. ความเครียดในการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของครู ในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2536.

- (78) ปฏิมากร ชาญประโชน. ความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- (79) พนาวัฒน์ พรหมราชภู่. ความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของอาจารย์มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- (80) อุดม มาสแสง. ภาวะเครียด ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพจิต คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- (81) นิสารัตน์ เขียมชาญบรรจง. ความรู้ เจตคติ ทักษะการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพจิตและความเครียดของครู ในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพจิต คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- (82) นฤมล (เลิศบุญ) เลี้ยงรักษา. ความเครียดของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2542.
- (83) วังรี ไชยจันดี. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการสอนภาคปฏิบัติของอาจารย์นิเทศก์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
- (84) Kokinos, C.M., and Davazoglou, A.M. Special Education Teacher under Stress : Evidence from a Greek National Study. Educational Psychology. Vol.29 No.4 (Jul 2009) : 407-424.

- (85) Antoniou, A.S., Polychroni, F. and Kotroni, C. Working with Students with Special Education Needs in Greece ; Teacher's Stressors and Coping Strategies. International Journal of Special Education. Vol.24 No.1 (May 2009) : 100-111.
- (86) Alan, H.S., Chan, K.C., and Elaine, Y.L. Chong. Work Stress of Teachers from Primary And Secondary Schools in Hong Kong. (Online). Available from : <http://www.iaeng.org> / (2011, January 20).
- (87) Fontana D., and Abouserie, R. Stress Levels, Gender and Personality Factors in Teachers. Br J Educ Psycho. 1993 ; 63 (Pt 2) : 261-70 .
- (88) Kyriacou, C., and Sutcliffe, J. Teacher Stress : Prevalence, Sours, And Symptoms. British Journal of Education Psychology. No. 48 (1978) : 159-167.
- (89) Grant, G.F. Occupation Stress Among College Educators (Stress). Dissertation Abatracts Internation. 57,40 (October 1996) : 1438.
- (90) Pakarinen, E. et al. Classroom Organization and Teacher Stress Predict Learning Motivation in Kindergarten Children. European Journal of Psychology of Education, Vol.25 No.3 (September 2010) : 281-300.
- (91) ทวีศักดิ์ กสิผล และสมบุญฤทธิ์ เกียรตินันท์. การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเชิงรุกเพื่อป้องกันความเครียดของครูประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชน. ธรรมศาสตร์เวชสาร 7,4 (ต.ค.-ธ.ค. 2550): 333-345.
- (92) ปติภา จันท์สม. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. ภาคนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2552.
- (93) จันทนา สุวรรณอาสน์. สุขภาพจิตของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุศึกษา(จิตวิทยาการแนะแนว) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

- (94) บัญญัติศิลป์ สมบูรณ์. ความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในเจ้าหน้าที่กู้ชีพร่วมกตัญญูที่ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- (95) ประพัทธา จันธนะสมบัติ. ความชุกของความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของแพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- (96) วันทนา เจริญรัตนโชติ. การศึกษาความเครียดและวิถีลดความเครียดในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษากลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์).2548. แหล่งที่มา : <http://www.thairhub.com/> (2554, มกราคม 18).
- (97) ยุทธนา ขำเกื้อ. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะความบกพร่องในการเรียนรู้ของนักเรียน : การสำรวจกับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- (98) สายใจ ชูปวา. การติดตามผลการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์สาธารณสุขประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ผ่านการอบรมทางวิชาการ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โครงการในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. วารสารห้องสมุด 41 (4) : 67-72.
- (99) กุลยา ตันติผลาชีวะ. เอกสารประกอบการสอน ปว.671 การฝึกอบรม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- (100) อรพิม วิสารทานนท์. ทัศนคติและความต้องการของครูปฐมวัยเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อเด็กปฐมวัยออกทิสติก. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2552.
- (101) สกาวรัตน์ ตันตินีรนารถ. สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

- (102) วิรัตน์ วิทยานุวัฒน์. ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2545.
- (103) กุลธิดา คุณเกิดกาญจน์. ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. (ออนไลน์). 2552. แหล่งที่มา : <http://www.kruthai.socialgo.com/>, (2554, กุมภาพันธ์ 2).
- (104) จตุพล ภูละกอ. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพของการสอนภาษาอังกฤษ ช่วงชั้นที่ 1 ในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2551.
- (105) รัตนา ธรรมวงศ์. การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อำเภอเมืองลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- (106) นพมาศ หงษาชาติ. การพัฒนาแบบการอบรมครูสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยบูรณาการแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ยุคหลังสมัยใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, 2553.
- (107) ดวงพร หนูพงษ์. ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษ และความต้องการพัฒนาวิชาชีพของครูภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522
- (108) สิงหนาท น้อมเนียน. อุปสรรคการสอนภาษาอังกฤษ. (ออนไลน์). 2552. แหล่งที่มา : <http://www.dmh.go.th/>, (2554, มกราคม 8).
- (109) บัณฑิต ทัศนะมา. เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูของครูประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชนอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

- (110) มานพ วงษ์สุรีย์รัตน์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของบริษัทยูไนเต็ดไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.
- (111) ตริชฎา พลอาสา. ความเครียดของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- (112) นิธิกุล ลีลารัตนานูวัฒน์, นิวัติ อ่อนฟุ้ง, เยาวนิต แสงเพิ่ม และรัฐณชัย พงศ์พันธุ์วัฒนา. ระดับความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ออนไลน์). 2552. แหล่งที่มา : <http://www.huso.buu.ac.th/> (2554, มกราคม 11).
- (113) ไพโรจน์ เรืองทิพย์. ปัจจัยด้านความเครียดในการทำงานและความพึงพอใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความเหนื่อยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กองบังคับการตำรวจนครบาล 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2548.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

 <p>คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย (Information sheet for research participant)</p>
--	---

ชื่อโครงการวิจัย ความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

Stress and Associated Factors among Teachers Who Teach Learning Disabled Kindergartners and Elementary Students in Schools Under A Supervision of The Office of The Private Education Commission

ชื่อผู้ทำวิจัย

ชื่อ นางจิราพรรณ เบญญศรี
ที่อยู่ 114 ถนนเทศบาลรังรักษ์ใต้ ซอย 4 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
เบอร์โทรศัพท์ ที่ทำงาน 02-589-5792 มือถือ 081-912-3443

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่าน

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เนื่องจากท่านเป็นครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยดังกล่าว ขอให้ท่านอ่านเอกสารฉบับนี้อย่างถี่ถ้วนเพื่อให้ท่านทราบถึงเหตุผล และรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทราบถึงระดับของความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะดังกล่าว

ผลการศึกษาคือจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับเป็นแนวทางในการช่วยให้ ความเครียดของครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ได้รับการ ดูแลที่ดีขึ้น ซึ่งข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อครูท่านอื่นๆ ที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษา ระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อไปในอนาคต

ท่านสามารถขอคำแนะนำในการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้จากครอบครัว ผู้บังคับบัญชา หรือ เพื่อนของท่านได้ ท่านมีเวลาอย่างเพียงพอในการตัดสินใจโดยอิสระ หากท่านตัดสินใจแล้วว่า จะเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ขอให้ท่านลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของโครงการวิจัยนี้

เหตุผลความเป็นมา

ปัจจุบันจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆมีมากขึ้น ความต้องการของผู้ปกครองที่จะ ให้เด็กกลุ่มนี้ได้ออกสู่สังคมในโรงเรียนปกติ และให้ได้รับพัฒนาการที่ดีจึงมีมากขึ้นเช่นกัน ครูที่ทำงาน ตรงนี้ต้องเป็นบุคคลที่ทุ่มเทและเสียสละแรงกายแรงใจให้แก่เด็กพิการทางการศึกษามากกว่าครูที่สอน เด็กปกติ การสอนและดูแลเด็กพิการทางการศึกษานั้นต้องใช้ความรู้และเทคนิคที่เหมาะสม ปัญหาที่ โรงเรียนพบคือ ขาดบุคลากรเฉพาะทางที่สามารถพัฒนาการเรียนให้มีประสิทธิภาพ และครูยังไม่มี ความพร้อมที่จะจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือนักเรียนพิการทาง การศึกษา อีกทั้งเจอบทเรียนครูผู้สอนจำนวนมากที่ยังขาดการพัฒนาทักษะวิชาการเฉพาะด้านในการ สอนนักเรียนกลุ่มนี้ ถึงแม้กิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างนักเรียนพิการทางการศึกษา และนักเรียน ปกติจะไม่มีแตกต่างกันมากก็ตาม แต่ความเข้าใจที่ทั้งสองกลุ่มจะได้รับย่อมต่างกัน ผู้พิการยัง ต้องขวนขวายเรียนรู้และพัฒนาการเพิ่มกว่าคนปกติอีกหลายเท่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้ และให้ความ ใส่ใจและดูแลอย่างเป็นพิเศษกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้ เรียน” มีการจัดระบบโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการเพื่อที่จะเร่งรัดขยายโอกาสการศึกษา ผลการดำเนินการที่ผ่านมาโรงเรียนทั่วไปยังมีปัญหาในการบริหารจัดการเรียนร่วมและบุคลากร โรงเรียนยังมีความรู้ไม่เพียงพอ และขาดทักษะในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมว่าทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ทำให้ทุกโรงเรียนต้องจัดการศึกษาแบบการเรียนร่วมให้บรรลุวัตถุประสงค์และข้อบังคับตาม พระราชบัญญัติ โดยมีแนวทางในการจัดการเรียนร่วมให้ครอบคลุมทุกโรงเรียนและทุกสังกัด ความ

เป็นธุรกิจประเภทหนึ่งทำให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนต้องสร้างชื่อเสียง และความไว้วางใจในคุณภาพการศึกษาให้เทียบเท่าหรือดีกว่าโรงเรียนของรัฐ ผู้บริหารและครูต้องเปิดใจกว้างยอมรับเด็กเหล่านี้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมต้องให้ความสนใจ และติดตามความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อความเครียดในการทำงาน โดยเฉพาะกับครูที่ยังขาดทักษะและความรู้ในการจัดการศึกษาให้เด็กกลุ่มนี้ อีกทั้งยังจำต้องรับภาระงานที่ต้องสอน และดูแลนักเรียนพิการเพิ่มขึ้นจากงานสอนประจำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานโดยทั่วไป รวมถึงส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพกายทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ขาดความตั้งใจในการทำงาน ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานลดลง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดในครูเป็นแนวทางเพื่อได้ความรู้ในการลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดความเครียดไม่ให้เกิดกับครู ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อป้องกันความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์หลักจากการศึกษาในครั้งนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

จำนวนผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย จำนวน 202 คน

ความรับผิดชอบของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมในโครงการ

ผู้วิจัยใคร่ขอความความร่วมมือจากท่าน โดยจะขอให้ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัยอย่างเคร่งครัด รวมทั้งแจ้งผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้นกับท่านระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัยให้ผู้ทำวิจัยได้รับทราบ ผู้เข้าร่วมวิจัยมีหน้าที่เพียงแค่ตอบคำถามในแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้เข้า

ไปเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทันทีที่ตอบแบบสอบถามเสร็จ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาความลับของผู้เข้าร่วมวิจัยต่อการให้ข้อมูล

ความเสี่ยงที่อาจได้รับ

อาจทำให้ท่านไม่สะดวก และต้องใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม และอาจเกิดความไม่สบายใจต่อข้อความถามจากที่ได้แสดงในเอกสารฉบับนี้ ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามข้อใดข้อหนึ่งได้ ดังนั้นระหว่างที่ท่านอยู่ในโครงการวิจัย ผู้วิจัยจะรักษาข้อมูลที่ท่านให้อย่างเป็นทางการเป็นความลับ และจะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของท่าน ทำการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ร่วมการศึกษาวินิจฉัยไว้ และทำการวิเคราะห์นำเสนอข้อมูลเป็นภาพรวมโดยไม่มีกระบวนการระบุหรือเจาะจงถึงตัวบุคคล หากท่านมีข้อสงสัยใดๆ เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจได้รับจากการเข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านสามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

ประโยชน์ที่อาจได้รับ

การเข้าร่วมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ท่านจะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ใดๆเป็นพิเศษทั้งสิ้น แต่ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อครูท่านอื่นๆที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครต่อไปในอนาคต

ข้อปฏิบัติของท่านขณะที่ร่วมในโครงการวิจัย

ขอให้ท่านปฏิบัติดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามให้ท่านทำ ซึ่งท่านจะต้องเป็นผู้ตอบและประเมินด้วยตนเองทั้งหมด โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 103 ข้อ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านการทำงาน จำนวน 19 ข้อ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการสอน จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ จำนวน

12 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

จำนวน 27 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสำรวจความเครียดจากการทำงาน จำนวน 41 ข้อ

2. จะใช้เวลาตอบแบบสอบถามประมาณ 20-30 นาที
3. ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดให้ข้อมูลในแบบสอบถามตามความเป็นจริง
4. หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใด หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

ที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ท่านสามารถติดต่อกับผู้ทำวิจัยคือ ข้าพเจ้า นางจิราพรธณ เบญญศรี เบอร์โทรศัพท์ 081-912-3443 และเบอร์โทรศัพท์ 02-589-5792 ตลอด 24 ชั่วโมง

ค่าตอบแทนสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย

ท่านจะไม่ได้รับเงินค่าตอบแทนใดๆจากการเข้าร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้

การเข้าร่วมและการสิ้นสุดการเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ หากท่านไม่สมัครใจจะเข้าร่วมการศึกษาแล้ว ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลาการขอลถอนตัวออกจากโครงการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด

การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร

ข้อมูลนี้อาจนำไปสู่การเปิดเผยตัวท่าน จะได้รับการปกปิดและจะไม่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในกรณีที่ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ชื่อและที่อยู่ของท่านจะต้องได้รับการปกปิดอยู่เสมอ โดยจะใช้เฉพาะรหัสประจำโครงการวิจัยของท่านจากการลงนามยินยอมของท่าน ผู้ทำวิจัยสามารถเข้าไปตรวจสอบบันทึกข้อมูลของท่านได้ แม้จะสิ้นสุดโครงการวิจัยแล้วก็ตาม หากท่านต้องการยกเลิกการให้สิทธิ์ดังกล่าว ท่านสามารถแจ้งหรือเขียนบันทึกขอยกเลิกการให้คำยินยอม โดยส่งไปที่ 114 ถนนเทศบาลรังรักษ์ใต้ ซอย 4 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

หากท่านขอยกเลิกการให้คำยินยอมหลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะไม่ถูกบันทึกเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามข้อมูลอื่นๆ ของท่านอาจถูกนำมาใช้เพื่อประเมินผลการวิจัย และท่านจะไม่สามารถกลับมาเข้าร่วมในโครงการนี้ได้อีก ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลของท่านที่จำเป็นสำหรับใช้เพื่อการวิจัยไม่ได้ถูกบันทึก

สิทธิของผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านจะมีสิทธิดังต่อไปนี้

1. ท่านจะได้รับทราบถึงลักษณะและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. ท่านจะได้รับการอธิบายเกี่ยวกับระเบียบวิธีการของการวิจัย
3. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงความเสี่ยงและความไม่สบายใจที่จะได้รับจากการวิจัย
4. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงประโยชน์ที่ท่านอาจจะได้รับจากการวิจัย
5. ท่านจะมีโอกาสได้ซักถามเกี่ยวกับงานวิจัยหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. ท่านจะได้รับทราบว่าการยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถขอถอนตัวจากโครงการเมื่อไรก็ได้ โดยผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยสามารถขอถอนตัวจากโครงการโดยไม่ได้รับผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้น
7. ท่านจะได้รับสำเนาเอกสารยินยอมที่มีทั้งลายเซ็นและวันที่
8. ท่านจะได้โอกาสในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้ โดยปราศจากการใช้อิทธิพลบังคับข่มขู่ หรือการหลอกลวง หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตึกอำนวยการ ชั้น 3 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ถนนพระราม 4 ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร 0-2256-4455 ต่อ 14,15 ในเวลาราชการ

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
.....
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

 <p style="text-align: center;">คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p style="text-align: center;">เอกสารแสดงความยินยอม เข้าร่วมในโครงการวิจัย</p>
---	---

การวิจัยเรื่อง ความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในครูที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษา
ระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
Stress and Associated Factors among Teachers Who Teach Learning
Disabled Kindergartners and Elementary Students in Schools Under
A Supervision of The Office of The Private Education Commission

วันให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....

ที่อยู่.....

ได้อ่านรายละเอียดจากเอกสารข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยวิจัยที่แนบมาฉบับวันที่
.....และข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยสมัครใจ

ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยที่ข้าพเจ้าได้ลงนาม
และ วันที่ พร้อมด้วยเอกสารข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ทั้งนี้ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมให้
ทำการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระยะเวลาของการทำ
วิจัย วิธีการวิจัย หรือความเสี่ยงรวมทั้งประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย ข้าพเจ้ามีเวลาและโอกาส
เพียงพอในการซักถามข้อสงสัยจนมีความเข้าใจอย่างดีแล้ว โดยผู้วิจัยได้ตอบคำถามต่างๆ ด้วยความ
เต็มใจไม่ปิดบังซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกเข้าร่วมในโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเหตุผล และ
การบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้จะไม่ส่งผลต่อการรักษาโรคหรือสิทธิอื่นๆ ที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับต่อไป

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะเมื่อ
ได้รับการยินยอมจากข้าพเจ้าเท่านั้น คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์อาจได้รับ
อนุญาตให้เข้ามาตรวจและประมวลข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัย ทั้งนี้จะต้องกระทำไปเพื่อวัตถุประสงค์
เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเท่านั้น โดยการตกลงที่จะเข้าร่วมการศึกษานี้ข้าพเจ้าได้ให้คำ
ยินยอมที่จะให้มีการตรวจสอบข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัยได้

 <p>คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>เอกสารแสดงความยินยอม เข้าร่วมในโครงการวิจัย</p>
---	---

ผู้วิจัยรับรองว่าจะไม่มีการเก็บข้อมูลใดๆ ของผู้เข้าร่วมวิจัยเพิ่มเติม หลังจากที่ข้าพเจ้าขอยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยและต้องการให้ทำลายเอกสารที่ใช้ตรวจสอบทั้งหมดที่สามารถสืบค้นถึงตัวข้าพเจ้าได้

ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะตรวจสอบหรือแก้ไขข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าและสามารถยกเลิกการให้สิทธิในการใช้ข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าได้ โดยต้องแจ้งให้ผู้วิจัยรับทราบ

ข้าพเจ้าได้ตระหนักว่าข้อมูลของข้าพเจ้าที่ไม่มีการเปิดเผยชื่อ จะผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การเก็บข้อมูล การบันทึกข้อมูลในรูปแบบบันทึกและในคอมพิวเตอร์ การตรวจสอบ การวิเคราะห์ และการรายงานข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นและมีความเข้าใจดีทุกประการแล้ว ยินดีเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความเต็มใจ จึงได้ลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมนี้

..... ลงนามผู้ให้ความยินยอม
(.....) ชื่อผู้ยินยอมตัวบรรจง
วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้าได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด ให้ผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยตามนามข้างต้นได้ทราบและมีความเข้าใจดีแล้ว พร้อมลงนามลงในเอกสารแสดงความยินยอมด้วยความเต็มใจ

..... ลงนามผู้ทำวิจัย
(.....) ชื่อผู้ทำวิจัยตัวบรรจง
วันที่เดือน.....พ.ศ.....

..... ลงนามพยาน
(.....) ชื่อพยานตัวบรรจง
วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 16 ข้อ

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ

₁ ชาย

₂ หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี

3. สถานภาพสมรส

₁ โสด

₂ คู่ (สมรส / ไม่สมรส)

₃ หย่าร้าง / แยกกันอยู่

₄ คู่สมรสเสียชีวิต

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

₁ ต่ำกว่าปริญญาตรี

₂ ปริญญาตรี

₃ สูงกว่าปริญญาตรี

5. ท่านเรียนจบวิชาหรือวิชาโททางด้านการศึกษาพิเศษ หรือไม่

₁ ไม่ใช่

₂ ใช่

6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมตัวท่านด้วย).....คน

7. เงินเดือนที่ท่านได้รับต่อเดือนบาท

8. รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน.....บาท

9. ผู้ที่หารายได้หลักของครอบครัว ได้แก่

₁ ตัวท่านเอง

₂ สมาชิกในครอบครัวคนอื่น (กรุณาระบุ.....)

10. ท่านทำงานพิเศษนอกเหนือจากงานประจำ หรือไม่

₁ ไม่ทำ (ถ้าไม่ทำ ข้ามไปตอบข้อ 13)

₂ ทำ

11. ประเภท / จำนวนชั่วโมงของงานพิเศษที่ท่านทำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

₁ สอนพิเศษ เฉลี่ยจำนวนชั่วโมง / สัปดาห์.....

₂ อาชีพเสริมอื่นๆ เฉลี่ยจำนวนชั่วโมง / สัปดาห์.....

12. รายได้จากค่าสอนพิเศษ / อาชีพเสริมอื่นๆ

₁ รายได้จากค่าสอนพิเศษ.....บาท / เดือน

₂ รายได้จากอาชีพเสริม.....บาท / เดือน

13. สถานภาพทางเศรษฐกิจ / ความเพียงพอของรายได้

₁ เพียงพอ และมีเหลือเก็บ

₂ เพียงพอ แต่ไม่มีเหลือเก็บ

₃ ไม่เพียงพอ แต่ไม่มีหนี้สิน

₄ ไม่เพียงพอ และมีหนี้สิน

14. ท่านมีโรคประจำตัวทางกายหรือไม่

₁ ไม่มี

₂ มี (กรุณาระบุชื่อโรค.....)

15. ท่านมีโรคประจำตัวทางจิตเวชหรือไม่

₁ ไม่มี

₂ มี (กรุณาระบุชื่อโรค หรืออาการ.....)

16. ในครอบครัวของท่านมีผู้ที่ป่วยเป็นโรคทางจิตเวชหรือไม่

₁ ไม่มี

₂ มี (กรุณาระบุชื่อโรค หรืออาการ.....)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นด้านการดำเนินงานที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด
จำนวน 19 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอน จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ จำนวน 12 ข้อ

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความ
ความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสอน

1. ระดับชั้นที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

₁ อนุบาล

₂ ประถมศึกษา

2. ระยะเวลาในการเป็นครูมานาน.....ปี.....เดือน

3. ประสบการณ์ในการเป็นครูสอนนักเรียนพิการทางการศึกษา.....ปี.....เดือน

4. จำนวนวิชาที่สอน.....วิชา ได้แก่วิชา (กรุณาระบุ)

5. จำนวนคาบที่สอน / สัปดาห์

₁ จำนวนคาบที่สอนนักเรียนปกติล้วน.....คาบ / สัปดาห์
ได้แก่ วิชา.....

₂ จำนวนคาบที่สอนนักเรียนพิการทางการศึกษาล้วน.....คาบ / สัปดาห์
ได้แก่ วิชา..... ₃

จำนวนคาบที่สอนรวมระหว่างนักเรียนปกติและนักเรียนพิการทาง

การศึกษา.....คาบ / สัปดาห์

ได้แก่ วิชา.....

6. ท่านเคยรับการอบรมและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ ตามหลักสูตรของศูนย์การศึกษา
พิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ หรือไม่

₁ ไม่เคยอบรม

₂ เคยอบรม จำนวน.....ครั้ง

ครั้งที่ 1 อบรม จำนวน.....วัน

ครั้งที่ 2 อบรม จำนวน.....วัน

ครั้งที่ 3 อบรม จำนวน.....วัน

7. ประเภทของความพิการทางการศึกษาของนักเรียนในความรับผิดชอบของท่าน ได้แก่
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ₁ บกพร่องทางการเห็น
- ₂ บกพร่องทางการได้ยิน
- ₃ บกพร่องทางสติปัญญา
- ₄ บกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ
- ₅ ปัญหาทางการเรียนรู้
- ₆ บกพร่องทางการพูดและภาษา
- ₇ ปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
- ₈ ออทิสติก
- ₉ พิการซ้อน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ จำนวน 12 ข้อ

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านต้องปฏิบัติงานที่ได้รับผิดชอบตามระดับตามความเป็นจริง

ภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็นจริงมากที่สุด	เป็นจริงมาก	เป็นจริงปานกลาง	เป็นจริงน้อย	เป็นจริงน้อยที่สุด
1. ต้องรับผิดชอบงานในหลายหน้าที่จนเกินควร					
2. ท่านต้องทำงานที่มีความยากหรือต้องใช้ความพยายามสูง					
3. ท่านมีจำนวนคาบสอนมาก					
4. ท่านมีบุคลากรที่ช่วยงานน้อย					
5. ท่านรับผิดชอบงานมากจนทำงานผิดพลาด					
6. ท่านทำงานที่มีขอบเขตความรับผิดชอบไม่ชัดเจน					
7. ท่านต้องรับผิดชอบงานที่ไม่เคยมีประสบการณ์หรือเรียนรู้มาก่อน					
8. ท่านมีเวลาในการทำงานที่ได้รับมอบหมายน้อยเกินไป					
9. ท่านต้องทำงานให้เสร็จทันกำหนดที่เร่งด่วนเสมอ					
10. ท่านต้องรับผิดชอบงานที่มีปัญหาซับซ้อนหรือยากแก่การแก้ไข					
11. ท่านไม่มีเวลาไปพักผ่อนในช่วงปิดเทอมเนื่องจากมีงานของโรงเรียนมาก					
12. ท่านมีทั้งงานสอน และงานโครงการตามที่โรงเรียนมอบหมายที่ต้องทำอย่างเร่งด่วน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและ

เพื่อนร่วมงาน จำนวน 27 ข้อ

ข้อที่ 1- 13 เป็นคำถามเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา

ข้อที่ 14 - 27 เป็นคำถามเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาของ
และเพื่อนร่วมงานที่ปฏิบัติต่อท่านตามความเป็นจริง

ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและ เพื่อนร่วมงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
1.ผู้บังคับบัญชาไม่สอบถามถึงปัญหาและ อุปสรรคของงานที่ท่านรับผิดชอบ					
2.ผู้บังคับบัญชาไม่เคยรับฟังความคิดเห็น ของท่าน					
3.ผู้บังคับบัญชาไม่เคยช่วยเหลือเมื่อท่าน ประสบปัญหาความเดือดร้อน					
4.ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ทำงานโดยไม่ขอความ คิดเห็นจากท่าน					
5.ผู้บังคับบัญชาไม่ให้คำแนะนำในการ ปฏิบัติงาน					
6.ผู้บังคับบัญชาไม่เคยสนใจซักถามทุกข์สุข ของท่าน					
7.ผู้บังคับบัญชามีอคติต่อท่าน					
8.ผู้บังคับบัญชาปล่อยให้ท่านแก้ปัญหา ในการทำงานเพียงลำพัง					
9.ผู้บังคับบัญชาพูดประจานความผิดพลาด ในการทำงานของท่านต่อหน้าคนอื่น					
10.ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานที่ ไม่เหมาะสมกับความสามารถของท่าน					

ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและ เพื่อนร่วมงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
11.ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานที่อยู่ในความ รับผิดชอบของท่านให้คนอื่นทำแทน					
12.ผู้บังคับบัญชาคอยจับผิดในการทำงาน					
13.ผู้บังคับบัญชาไม่ยุติธรรมในการจัดสรร งานให้ท่านรับผิดชอบ					
14.เพื่อนร่วมงานปล่อยให้ท่านแก้ปัญหาใน การทำงานเพียงลำพัง					
15.เพื่อนร่วมงานบางคนพุดยุแหย่ให้ท่านถูก เกลียดชังจากเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ					
16.เพื่อนร่วมงานแบ่งงานให้ท่านรับผิดชอบ อย่างไม่เหมาะสม					
17.เพื่อนร่วมงานไม่สามารถให้คำปรึกษากับ ท่าน					
18.เพื่อนร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือในการ ทำงานที่ยาก					
19.เพื่อนร่วมงานไม่ยอมรับในความสามารถ ของท่าน					
20.เพื่อนร่วมงานหลีกเลี่ยงที่จะร่วมทำงาน กับท่าน					
21.เพื่อนร่วมงานตำหนิการทำงานของท่าน					
22.เพื่อนร่วมงานไม่ช่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกัน					
23.เพื่อนร่วมงานไม่รับฟังความคิดเห็นของ ท่าน					

ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและ เพื่อนร่วมงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
24. เพื่อนร่วมงานพูดใส่ร้ายเรื่องงานของท่าน					
25. เพื่อนร่วมงานรายงานการทำงานของท่าน แก่ผู้บังคับบัญชาที่ไม่ตรงความจริงซึ่งทำให้ ท่านเสื่อมเสีย					
26. เพื่อนร่วมงานกลั่นแกล้งท่าน					
27. เพื่อนร่วมงานปิดบังข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน					

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความเครียดจากการทำงาน จำนวน 41 ข้อ

ข้อที่ 1 - 12 เกี่ยวกับด้านร่างกาย

ข้อที่ 13 - 31 เกี่ยวกับด้านจิตใจ

ข้อที่ 32 - 41 เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงาน

คำชี้แจง ในระยะเวลา 1 เดือน ที่ผ่านมา ท่านเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และความสามารถในการปฏิบัติงานลดลง อันเนื่องมาจากความเครียดจากการทำงานในระดับใด

โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่แสดงระดับอาการที่เกิดขึ้นกับตัวท่านตามความเป็นจริง

ความเครียดจากการทำงาน	ระดับของอาการ				
	เป็นประจำทุกวัน	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
ด้านร่างกาย					
1.ท่านมีอาการปวดศีรษะเมื่อต้องตรวจงานนักเรียนเป็นจำนวนมาก					
2.ท่านมีอาการหายใจถี่ หรือหายใจขัดทั้งที่ทำการสอนนักเรียนตามปกติ					
3.ท่านปวดกล้ามเนื้อเกร็งบริเวณท้ายทอยหลังหรือไหล่ในขณะที่ทำงานในหน้าที่					
4.ท่านมึนงง หรือเวียนศีรษะในช่วงเวลาที่ทำงาน					
5.ท่านปวดท้องในเวลาทำงานโดยไม่ทราบสาเหตุ ทั้งที่ในเวลาอื่นไม่มีอาการและร่างกายก็ปกติ					
6.ท่านมีร่างกายอ่อนแอลงมากกว่าเมื่อก่อนที่ยังไม่ได้รับผิดชอบงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน					
7.ท่านอ่อนเพลียไม่อยากจะตื่นนอนตอนเช้าในวันที่ต้องไปทำงาน					
8.ท่านรับประทานอาหารได้น้อย หรือมากกว่าปกติในช่วงเวลาที่ทำงาน					

ความเครียดจากการทำงาน	ระดับของอาการ				
	เป็นประจำทุกวัน	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
ด้านร่างกาย					
9. ท่านนอนไม่หลับตั้งแต่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานในหน้าที่					
10. ท่านปวดเมื่อย เหนื่อยล้า หดเหี่ยวแรง เพราะต้องทำงานโดยไม่มีเวลาพักผ่อน					
11. ท่านมีร่างกายทรุดโทรมมากกว่าปกติ เนื่องจากทุ่มเทให้กับการทำงาน					
12. ท่านมีอาการปากสั่นเสียงสั่นในขณะที่ตอบคำถามหรืออธิบายเรื่องงานให้เพื่อนร่วมงานทราบ					
ด้านจิตใจ					
13. ท่านเบื่อหน่ายไม่อยากเกี่ยวข้องกับงานที่ทำ					
14. ท่านรู้สึกท้อแท้ที่ผู้บังคับบัญชาไม่ยอมรับในความสามารถในการสอนของท่าน					
15. ท่านท้อใจที่ผู้บังคับบัญชาขาดความยุติธรรม					
16. ท่านรู้สึกไม่พอใจที่ผู้บังคับบัญชาขาดความคิดสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
17. ท่านกังวลใจที่ไม่สามารถปฏิบัติงานตามความคาดหวังของผู้บังคับบัญชา					
18. ท่านโกรธเมื่อถูกกล่าวหาว่าสอนนักเรียนอย่างด้อยประสิทธิภาพ					
19. ท่านรู้สึกอารมณ์เสียง่ายในขณะที่สอน					
20. ท่านรู้สึกเบื่อวิชาที่สอน					

ความเครียดจากการทำงาน	ระดับของอาการ				
	เป็นประจำ ทุกวัน	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคย เลย
ด้านจิตใจ					
21. ท่านวิตกกังวลหากต้องสอนแทนในรายวิชา ที่ตนเองไม่ถนัด					
22. ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อสอนดี ทำงานดี แต่ได้รับการประเมินผลงานต่ำ					
23. ท่านกังวลกับการตัดสินใจในงานที่ต้อง รับผิดชอบ					
24. ท่านท้อแท้ที่ต้องแบกรับภาระงานมากจนไม่ สามารถทำงานในแต่ละวันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ					
25. ท่านกังวลใจกับเรื่องการตรวจประกัน คุณภาพการศึกษา					
26. ท่านรู้สึกเสียใจเมื่อทำงานดีแต่ไม่ได้รับการ พิจารณาเลื่อนขั้นพิเศษ					
27. ท่านรู้สึกกดดันเพราะงานที่ต้องทำเกินขีด ความสามารถ					
28. ท่านรู้สึกสับสนไม่แน่ใจว่าการประกอบ อาชีพครูจะทำให้ตนเองบรรลุตามเป้าหมาย ชีวิตที่ตั้งไว้					
29. ท่านไม่สบายใจที่มีเรื่องงานจากโรงเรียน บางเรื่องรบกวนจิตใจอยู่ตลอดเวลา					
30. ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายที่ไม่สามารถตอบสนอง ตามข้อเรียกร้องของบุคคลแวดล้อมในที่ ทำงานได้					
31. ท่านหงุดหงิดที่ไม่มีอำนาจจัดการงานใน หน้าที่ได้ตามต้องการ					

ความเครียดจากการทำงาน	ระดับของอาการ				
	เป็นประจำ ทุกวัน	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคย เลย
ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน					
32. ท่านทำงานผิดพลาด					
33. ท่านหลงลืมรายละเอียดที่สำคัญในงานที่ทำ					
34. ท่านสอนได้ไม่ดีเหมือนเมื่อก่อน					
35. ท่านลังเลไม่กล้าตัดสินใจเกี่ยวกับงาน					
36. ท่านมาทำงานสาย ลา หรือขาดงาน					
37. ท่านไม่ทุ่มเทในการทำงานเหมือนเมื่อก่อน					
38. ท่านไม่ต้องการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน					
39. ท่านตรวจงานนักเรียนผิดพลาด					
40. ยิ่งใช้เวลาทำงานนานขึ้นแต่ผลงานกลับมี ข้อผิดพลาดมากขึ้นเรื่อย ๆ					
41. ท่านส่งงานที่รับผิดชอบตามกำหนดแต่รีบทำ ให้เสร็จๆ โดยไม่สนใจความถูกต้อง					

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางจิราพรรณ เบญญศรี เกิดเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2501 ที่จังหวัดสงขลา สำเร็จ การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยครูสวนดุสิต ในปีการศึกษา 2523 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2552

ปัจจุบันทำงาน

- ตำแหน่งที่ปรึกษาทางวิชาการโรงเรียนดาราพร กรุงเทพมหานคร และโรงเรียน
อนุบาลชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
- ผู้พิพากษาสมทบศาลจังหวัดสมุทรปราการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
- ผู้ประเมินประเมินประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
และศาลจังหวัดพระโขนง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย